

JOHANNIS GOAD Angli
ASTRO-METEOROLOGIA
S A N A :

S I V E
Principia Physico-Mathematica,
QUIBUS

*Mutationum Aeris, Cometarum,
Morborum Epidemicorum, Terra-Motuum,*

ALIORUMQUE
Insigniorum Naturæ Effectuum Ratio reddi possit.

Opus multorum Annorum Experimentiâ comprobatum.

Εἰ δὲ δοκῇ τις ταῦτα μετεωρόλογα εἶναι, εἰ μέλας αἴη τὴ γνώμη,
μάθοι ἂν, ὅτι ἐκ ἐλάττω μέρους ἑμβάλλει Ἀερόρρηξ ἐς
Ἰνερμὴν, ἀλλὰ πᾶσι πλεῖστον. Hippocr. de Aëribus,
Aq. iis, ὅ. c. Sect. 2.

Περὶ τῶν μετέωρων ἢ τῶν ὑπὸ γῆν εἰ λεγόντες, καὶ γνώσκοντες ὡς
ἔχει, ὅτι ἂν αὐτῶν τῶν λεγόντων, ὅτε τοῖς ἀέρεσι δόξα ἂν εἴη. εἴτε
ἀληθεῖα ὅστιν, εἴτε μή. ἔτι γὰρ ὅτι πρὸς ὃ, π. χρηρὶ ἐπανετέγκαντα
εἰδέναι τὸ σαφές Hippocr. de Vet. Med. Sect. 3.

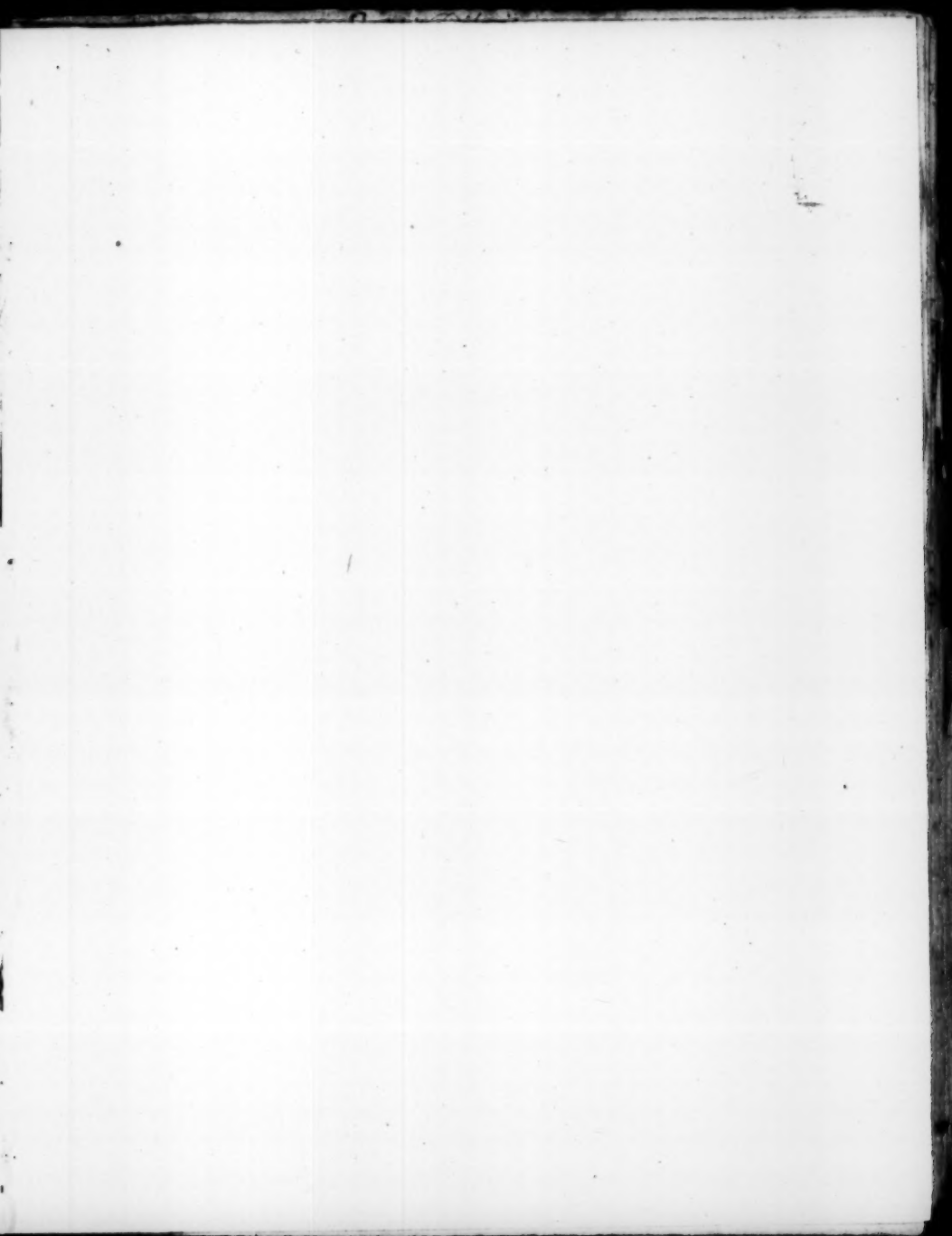
L O N D I N I :
Prostant venales apud SAMUELEM TIDMARSH, juxta
Bursam Regalem, in vico vulgò dicto *Cornhill*. 1690.

<p>Interpres Caeli summa transmisit ab Arte, Quæ Radios ortu Stella benigna tuos? An Cytheræ gravi Saturno læta renidens, Vel Maia genitus cum Jove junctus erat? Ingenio, certè pollebas; castaque vultus Græta, Parthenias, fulsit in ore tuo;</p>	<p>Nec fera, vel nihil placidi spondentia partus Sidera præserunt Marsque Senexque tuos: Sed Deus, et summus Fati Moderator iniqui E meliore luto finxerat Ora tibi. Ora venusta quidem, at celestis Mentis Imago Pulchrior, in Scriptis luceat illa tuis.</p>
---	---

oPe

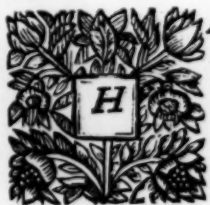

PRÆFATIO

A D

LECTOREM.

Abes hic, Benevole Lector, Artem Astro-Meteorologicam; quantum per ejus obscuritatem, otium, valetudinem, variâsque rerum angustias, & difficultates licuit, absolutam & perfectam: quam Latino Sermone tandem integram exhibemus; ut ad Exterorum judicia provocarem, & Publicis Utilitatibus, quantum in me fuerit, servire possem. Non enim Agyrtarum circumforaneas merces vobis obtrudimus; aut cruda studia hic in Forum propelluntur; sed diu meditata, quæque Ætatem longam tulerunt; utpote à Chaldaeorum, Ægyptiorumque Heroicis ducta Temporibus. Nec est ideò quod putes nos Artem diu damnatam ab Inferis revocâsse: quin existimes potius, jucundissimam, utilissimamque Cælestis Philosophiæ partem, hic ab interitu vindicari; & è tenebris in lucem extrahi. Juvat enim in re tanti momenti paulò magnificentius eloqui; ut è torpore excitentur Homines, ad altiora ista Dei Opera contemplanda, admirandâque; utque Astrorum Scientia, quæ Gentilium Idololatriæ olim est famulata, ab injustis istis possessoribus erepta, in nostros usus vindicetur. Non ignoro quàm lubrico in loco verfer: quàmque arduum sit desertarum, relictarumque rerum patrocinium suscipere, immò quàm periculosum (ut pruden-

ter notavit Campanella, *Vir cætera audacis, & portentosi ingenii*) Futurorum notitiam, quoquo pacto acquirere; dum Animum superbiâ efferat, quasi Divinitatis participem; propellatque ut Divinatorias Scientias, quamvis nugaces, nimis appetamus; nimisque in perniciem nostram illis fidamus; quod de se,

^a De Vita
Propr. cap.
39.

pro more suo, libere fassus est ^a Cardanus. Immo quem non ab istiusmodi studiis deterreret deplorandum Campanellæ Fatum; qui dum Pests, Eluvionum, reliquorumque malorum, quæ illâ ætate grassabantur, latentes causas inquireret, & in Publicum non satis cautè dispalesceret; per viginti sex annos Carcerum hospes factus, præcipitis Ingenii pœnas gravissimas luit; donec per Urbanum Octavum liberatus, nactus est Patronum se dignum, & Naudæo laudatore? Adeo infelix est

^b Vid. Pa-
negyr.
Naudæi
diff. Urba-
no VIII.

Eruditio (inquit Gaulminus citante ^b Naudæo) scire quod multi nesciunt; periculosa etiam, intelligere quod omnes ignorant! Sed hisce, aliisque huiusmodi difficultatibus non obstantibus; vicit omnia, Summi Numinis gloriam illustrandi, Publicumque juvandi spes; quos fines si attigero, imbecillium animorum Superstitiosis Hariolationibus non deterrebor; & otiosorum severitatem minus molestè feram. Si enim res, isto, quem hic exhibemus, modo fiant; vincat Veritas; nec sub Pietatis prætextu, falsis Hypothesibus, Divinam Providentiam à calumniis liberare conentur Stulti Dei Adulatores, (ut animosè, & præservidè, pro more suo, dixit Sanctus Hieronymus) quæ nunquam clarius elucescit, quàm cum propriâ luce, suoque fulgore emicet: ficta enim, licet Pietatis speciem ementientia, detractâ larvâ risus excitant; ipsamque Veritatem, defendendo produnt, & in discrimen adducunt. Sin autem, & nostra quoque Hypothesis, Viris Eruditis, & in hac re exercitatis, minus probabitur; spero tamen, ingenuos homines fassuros, nos ausis non ineptis excidisse; & ob benè merendi studium, Veniam saltem promeruisse: cum iudice ^c Aristotele, summo rerum æstimatore; Non solum illis agendæ sint gratiæ, quorum opinionibus quis acquiescit; sed iis etiam, qui

^c Metaphys.
2. 1.

qui superficie tenus dixerunt ; nam & isti aliquid conferunt : aliorum scilicet ingenia excitando, & exercendo, & felicioribus posterorum inventis, occasionem præbendo. Ne tamen Lector penitus animum despondeat ; ausim affirmare, nullos hic Aphorismos indubitanter, & absque cunctatione in medium proferri, quorum Veritatem ipse non expertus fuerim ; idque diligentissimis, accuratissimisque multorum annorum Observationibus : neque enim Chymicus fæco assidens, diligentius, avidiusve unquam excubuit notandis, observandisque variis Ignis gradibus, & Arcani χυμοποιητικῶν diversis coloribus, mutationibusque, quibus aureos sibi montes pollicetur ; quàm ipse in Naturæ Cælestis varietatibus, Aërisque vicissitudinibus perscrutandis vigilaverim ; Animi, ut ille ait, non rerum pretiis : quæ, Deo dante, semper contempsisti, præ Veritatis cognitione.

Cæterum aut me amor peracti negotii fallit, aut Ars ista suas habet utilitates non contemnendas ; tantùm abest ut ipse inter χαλαζοφύλαγες, speculatores illos futuræ grandinis, quos ridet ^a Seneca, meritiò sim annumerandus. Nam Cælestium contemplatio, Animum non minus quàm oculos erigit, lætòque spectaculo pascit ; dum eorum Numerum, Magnitudinem, Distantiam, Ordinem, Lucem, Calorem, Motum, Harmonicâsque Motuum Leges, attentè intueatur : in quibus Mundi Perfectio, & Pulchritudo consistit ; & ille dulcis sonus, non qui auribus, sed mente & intelligentiâ percipiatur ; quique Animum cognato concentu afficiat. Tunc enim incredibili gaudio perfunditur, suæ originis sit memor ; & contemnit hoc Terræ punctum, de quo tantopere litigamus ; Hos ridiculos mortalium Terminos, & Formicarum discursus in angusto laborantium. Nec hic subsistit Mens soluta ; sed oculis non contenta, altior sit & animosior, & per Naturæ gradus, ratione duce, ad Deum conscendit ; cujus hoc Templum est omne quod conspicias. Ex magnitudine ejus, Dei Omnipotentiam ; ex ordine, Sapientiam ; ex usu, Bonitatem & Misericordiam colligit : & Effectus Stellarum stupendos admiratur ; sed ita ut non Instrumenta, sed Divinum Artificem colat, cujus virtute cuncta agunt, & moderantur. A Su-

^a Nat.
Quæst. 4.
6.

A Supremâ enim Mente ; Mente profectò, omnia creante, prævidente, & præordinante ad certos & præmeditados fines, fiunt Naturæ Opera ; non à Materiâ inerti, casu aut necessariò motâ ; quæ & per se insensilis est : nec nisi à Motore sapienti. prudentique gubernante & moderante, res tam pulchras, tam ordinatas condere ; fines tam aptos, assequi potuerit. Tu igitur, Pie Astrophile, dum Mechanicas Mundi leges meditaris ; & admiraris, suspicisque, ut par est, prodigiosa Kepleri, Newtonique inventa ; & horrendos Calculi labores, quibus Astra in ordinem cogunt ; & è Simplicissimis Gravitatis, & Magnetismi Principiis, omnia Naturæ Phænomena, aptè, & sibiipsis constanter satis deducunt : ne hic subsistas, sed Æternum etiam Geometram mirare ; quæras unde iste motus, à quo impressus materiæ per se inerti : quæ Sapientia præsedet Motuum institutioni ; quis proportionem adeo constantem posuit, inter Vim Motricem, & Materiæ contumaciam : nè ut falsè & acurè olim dixit ^a Aristoteles : Ligneam tantum manum, non Fabrum mireris. Non minus enim expectari possit Ædificium affabrè factum, & instructum, à securis, aut dolabri arte, & consilio ; quàm ab Astris, admirandi quos hic cernimus Effectus. Aguntur enim potius quàm agunt ; leges sibi non ponunt, sed possitas observant ; & ex certo, & præscripto ordine moventur ; non liberè, & more rerum Intelligentiâ, & Voluntate præditarum. Jam enim satis, Tuborum ope, Corpora Cælestia perscrutata est Hominum Industria ; & eorum quæ pro Diis stultè Venerata est Antiquitas, Adyta omnia & Sacra sunt patefacta : nec aliud quid vel in ipsius Solis recessu, (quem pro Deo summo habuerunt) est deprehensum ; nisi Ignea Moles, Flammarum vorticibus fluctuans, maculis obtecta, & Corruptioni obnoxia ; quæ colli non multò magis mereatur ; quàm ridiculum illud ^b Dei Simii simulacrum, quod perruptis Templorum Claustreis, inter alia Deorum Mysteria risui exposita, in Gentilium ludibrium servavit olim Theophilus Alexandrinus ; Ne quandoque inficiarentur, hujusmodi se Deos coluisse.

^a De Partib. Animal. l. i. ὡς πρὸς τὸν αὐτὸν τέκτων λέγει ὁ Θεός ἔκλυτος.

^b Socrat. hist. Eccl. 5. 16.

Nè ergò teipsum, O Homo, Astris subjicias ; qui illa tuo Ingenio supposuisti ; oculis tuis admovisti ; quæque cum in tuos usus potissimum facta sint ; necesse est , ut tu sis illis quid majus, & nobilius. Fateor quidem plura & majora illis mediantibus perfici, quàm Doctorum vulgus putat ; & Caloris Cælestis Vim admirandam esse, non modò in Res Naturales, sed sensu, & intellectu præditas ; ipsumque Animum ad certos Radiorum conjectus, Humorum & Spirituum ope, violenter concuti ; & inexpectato stimulo incitari : Unde, Biliosis præsertim, & Melancholicis, grave imminet periculum ; nè Mens affectionum moderatrix, istui succumbat. Et animus quidem (quem in se liberum esse, ad Vitia saltem declinanda, nemo sanus negaverit ; & ipse, suorum Motuum conscius, satis experitur) pondere externo pressus, contra nititur ; & Vi quasi Elasticâ onus excutere conatur : & feliciter satis recedit ; modò rectæ rationis Principiis mens recens fuerit imbuta, & diu assuescacta ; Deumque Astrorum Dominum, piè & humiliter colat. Fassus enim est ^a Ptolemæus, & peritissimi Astrologorum largiuntur, bonos & prudentes Viros posse Astrorum influxus avertere, & evitare : Et Stellarum quidem esse quod patimur, & quod nos incentivis quibuscumque stimulat ignibus : divinitatis verò esse Animi, quod repugnamus ; ut ex Astrologorum Veterum placitis olim dixit ^b Firmicus : nec quispiam est paulò doctior & melior ; qui non lubenter cum Campanellâ fatebitur : quòd sapiens utitur Astris, ut Albertus : sensualis servit Astris, ut Nero : Sanctus dominatur, ut Josue. Influxus enim Astro-
rum, ut egregiè docuit ^c Ptolemæus ; sunt tantum συναστια, ^d Tetrab.
sive Causæ Partiales ; quæ Seminis, & Climatum concursum
requirunt ; quæque disciplinâ, atque educatione,
& ^d fortioris causæ resistentis Vi, vinci & averti
possint : cum non ^e sua potentia, aut naturæ
necessitate nos superent : sed nostrâ contra-
riarum Causarum Ignorantiâ : cum omnibus
malis sua remedia posuerit Misericors Deus.

^a Tetrab.

1. 3. Cen-

tiloq. A-

phor. 5.

συναστια

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

^d δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

δυναμις

Qui

Qui ergò Dei præceptis obtemperant, & rationis ductu, dant illi, quantum in ipsis est:

Compositum jus fasque animi; sanctosque recessus
Mentis, & incoctum generoso Pectus honesto:

^a Ptolem. ibid. ὅταν συμ-
πλωμάτων τὸ πλεονεκτή-
σιν ἴσχυρὸν ᾖ, καὶ ἀντα-
μαχέσθον, κλ.

^b De Augment. Sci-
ent. lib. 3. ὅσα συμβαί-
ναι τοῖς ἀνθρώποις, διὰ
καταβολικωτέρας πινύς αἰ-
τίας. Ptolem. ibid.

^c Cicero, de
Fato.

*illi fortiter resistunt malis impulsibus; quòd pri-
mæ, ^a potentissimæque Causæ auxiliis utantur, cui
repugnari, obistiquæ non possit: qui autem affe-
ctibus se abripi patiuntur, prono flumine ferun-
tur: illósque in perniciem suam urget Fatum. Decet ergò
prudentes, præcipuè qui rerum gubernaculis admoventur, pro
sapientissimo ^b Verulamii monito, Majorum præ-
cipuè Revolutionum, non omninò ignaros esse:
nam tunc communibus stimulis homines acti, com-
munibus incumbunt studiis, (quod olim miratus
est Velleius Paterculus) magnæ sunt rerum mu-
tationes, turbationesque; grassantur Mala Publica, exoribun-
tur homines novarum rerum avidi, & sacro ὑποβασίτισμῳ
agitur profanum vulgus. Immo certè magna tunc diligensque
Cautio est adhibenda; nè Viri etiam Boni, sed minus Pruden-
tes in præceptis ferantur: nam communi Fato urgente difficile
est contra Torrentem conari. In iis quæ ad Virtutem & Vitium
spectant, Dei munere, liber est animus, & sui potens; cujus
^c Motus voluntarii non à Causis Externis dependent, sed à
propriæ ejus naturâ: quâ Vim habet seipsam determinandi juxta
rectæ Rationis regulas, quæ est maximè propria Libertas.
Nec tanti certè sunt Philosophorum laquei, aut Scholæ Domi-
nicanæ argutiæ, quas tantâ cum Pompâ, Hobbesius nuper in
Scenam produxit, non sine aliquo novî acuminis ornatu, ut iis
Mens de suo Imperio deturbetur: quæ experitur, & sentit in
se Libertatem, nullis Argumentorum machinis ex Hominum ani-
mis excutendam: & propriæ συναισθησέως sensu & experien-
tiâ, cognoscit nodos quos nectunt malefieriati homines, in se non
inex-*

inexplicabiles esse; licet ob cæcos & latentes nodos, sæpe illos melius rumpat, quàm solvat. Verentur autem Zenones illi; nisi voluntas moveatur à Causis externis, & antecedentibus, iisque Physicis & necessariò moventibus, nè Homo Deus esset, Causa nimirum Prima & Independens Suarum actionum. Astute satis: quasi animus non Suasu, & Efficacia Morali, sed Motu Physico ageretur; Deusve in Concursu cum Creaturis, per modum contactus se illis applicaret; aut Ens summè Perfectum, non possit absque Divinitatis suæ dispendio, Vim Creaturæ largiri, seipsam movendi determinandique, cooperante tantum ad actum, voluntate ejus generali; quæ omnia sustentat, & vult ut agant, & moveantur. Quod qui negant; næ illi magnificè de suo Ingenio sentiunt; & contemptim satis de Dei Perfectionibus. In Actione quidem producendâ agit Deus; sed agit quoque & Homo, cui partès etiam suas permisit: dat Deus quod bonum est; Homo non rectè applicando, Bono malè utitur. Modum autem quærere quo Divina Mens, cum Humanâ cooperetur morosi nimis est & arrogantis Ingenii; nec, ut prudenter alicubi monet Galenus, Divinæ Potentiæ, suæque Imbecillitatis satis conscii. Mentem Æternam interesse, & providere Rebus Humanis, fatentur omnes, qui Deum non tollunt: unde necesse est ut oriatur quædam Necessitas; sed libertati non prorsus repugnans, quæque cum illâ benè conveniat, & in unâ, atque eadem actione moretur, & consistat; cùm Providentiæ, & Justitiæ ratio exigat, ut Hominem, cui deliberandi, eligendique Facultates tribuisset (aliquod nimirum suæ Imaginis vestigium) ad finem ducat per Media ejus Naturæ consentanea. Volvuntur Res Terrestræ, motibus suis naturis propriis; quæ liberæ sunt, liberè; quæ necessariæ, ex naturæ necessitate; sed utràsque regit, & movet Deus, ad Fines prævisos & præstitutos: unde motus exurgit communis & mixtus, qualis est liberè & necessariò simul moventium in Navi per altum vectâ; qui nec Particulares cujusque rei motus impedit; nec certò comprehendendi possit, nisi ab illo qui ex alto spectans,

Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palantes quærere vitæ;

Tàm Dei, quàm Totius Mundi res omnes, rationesque probè cognitas, & perspectas habuerit; quod nemo mortalium mentis compos, sibi arrogaverit. Effectus Naturales, quos ab Astris dependere probavimus; cùm prædici possint, à certo ordine, & lege quam Deus illis præscripsit, ut plurimum proficisci putamus; neque enim existimandum est cùm viris Pius, istiusmodi Effectus semper immediatè à Causâ Prima procreari; sed à nexu & congerie Causarum secundarum à Dei Providentiâ dependentium; quod Fatum appellamus: in cuius ordine atque serie, Divina sapientia quammaximè elucet; quæ ab omni Æternitate, cunctas rerum vires, omnesque Effectus qui à liberè agentibus produci possint, uno intuitu complexa; omnia disposuit ad fines suis consiliis congruos, & præordinatos: licet enim nos Veritatem non assequamur, nisi successivâ & laboriosâ imaginandi curâ; at Æterna Mens, omnia simul perspecta habet, absque catenâ consequentiarum, absque tædio demonstrationum: ut magnificè dixit, Pius^a Geometra. Astra certè, Divinæ Militiæ ordinatas acies; quibus, ut optimè notavit Grotius, Judicia sua exequitur Deus; in Primâ Rerum Creatione, adeo mirifice disposuit Mens Summa; ut nunc Fulmine, Tempestate, aut Morbo cælitus immisso Hostes suos profliget; nunc sibi charis, dilectisque prosperum det iter; efficiatque,

^a Dr. Barrow.

Ut conjurati veniant ad Classica Venti,

Eo ipso momento, quo non optatius, aut melius sapientiùsve fieri potuerit: quod quidem nonnunquam apertissimè eventurum decrevit, ut Divina Providentia vel ab invitis agnosceretur; rariùs autem, nè frequentia vilesceret. Minimè quidem dubitamus,

dubitamus, quin Divina Mens, quæ ex certo agit propositio ; omnium Effectuum, quos hic communi rerum ordine fieri cernimus, Fines habeat rationis & æquitatis plenissimos ; quorum nonnullos ; Fælices illæ Animæ, qui laudabili operâ Fines ^b re- rum, perscrutantur, feliciter satis assequuti sunt : cum interim lateant alii, nunquam forsân e Veritatis Fonte eruendi : quòd Deus, qui partem aliquam sui, suorumque Operum nobis patefecerit ; partem quoque, sapienter subduxerit : ad excitandam industriam, arrogantiam reprimendam, fidem exercendam ; & ut Sapientia ejus clarius tandem elucesceret, cum in ultimo rerum exitu, omnibus simul Creaturis spectanda exhibeatur ; & ἀλλήλοισιν hoc Ποίημα (ut Plotinus dixit) Catastrophen suam sortiatur. Nec tu putes, ex continuatione hac Ordinis sempiterni, eaque plerumque immutabili ; fore ut omnis Prudentia, omnes conatus sint irriti, omnisque ad Deum Oratio inanis & ludicra : cum non hac spe semper sit orandum, ut flectatur Numen ; sed aliquando etiam ut Mens piis desideriis & cogitationibus agitetur, & sacro fervore incalcescat.

At nè tu metuas ; nam ordinem quidem præscripsit ; sed immutandi jus sibi non præripuit : quod aliquando exercet ; quoties vult, possit ; nec tu certò scias, quoties velit. Mundi Machinam providentissimè primùm ordinavit Deus ; nec est putandum, nè Sapientiæ ejus derogemus, ordinem præscriptum sæpè immutari ; fieri autem posse, non est dubitandum, ne Perfectæ Mentis potentiæ detrahamus ; quæ multis modis, nobis incognitis, motus rebus imprimit, qui sensibus percipi non possint. Sed demus, Astrorum legem dari ex Divino præscripto immutabilem, Effectusque aliquos (quod negari non possit) exinde necessariò oriri : nè tamen desperes ; nec conatus, precesque frustra adhiberi putes ; nam qui se ad Deum erigit, ut optimè dixit Campanella, suprà Fatum evehitur, fatalibusque se subtrahit Eventibus ; quos diligentia, fortitudine, scientia, declinare, & effugere ; & remediis avertere possit ; quibusque Dei Misericordiâ, ^c mille modis obfisti possit ; Angelorum ni-

^b Boyle de
Causis Fi-
nalibus,
H. Morus.

^c Vid.
Boyle de
Nature
notione
hæstenus
receptâ.

mirum ministerio, Motibusve immediatè Corpori, aut Animæ impressis. Neque enim Veteres Astrologi (ut hoc Hominum genus domesticis testibus premam) omnia Cælestium Fatorum Arcanis ita alligabant, ut Preces ineptas esse putarent: nam
 a Tetrab. 1. 3. sub. fin. ^a Ptolomeo, non existimabant Decreta Ægyptii, probante ^a Ptolomeo, non existimabant Decreta Stellarum esse ἀνίμια, καὶ ἀπετάττεντα; sed ^b Supplicationes instituebant, ad eorum mala averruncandā: & ^c Firmicus. suos hortatur; ut Invocent suppliciter Deos, & religiosè numinibus vota reddant; ut confirmati Animi Divinitate, ex aliquâ parte Stellarum violentis Decretorum potestatibus resistant. Fateor quidem, ut idem ille ait, Vim potestatemque Fatorum nullâ posse ratione contemni; nec remedia adhibita omnibus profuisse, seu sua culpâ, seu divinâ voluntate hoc factum fuerit; immò, ut ille ^d canit,

^d Seneca
Oedip.

— Multis ipsum

Metuisse nocet; multi ad Fatum
Venère suum, dum Fata timent.

Nè tū tamen vel in ultimo rerum discrimine positus, timide cedas, aut penitus desperes; sed Ratione Duce, pares teipsum ad illa fortiter toleranda, quæ evitare non possis: Deoque Summo, cujus gubernaculo moles ista dirigitur, pio ^e Cleanthis proposito, te totum commenda, qui hoc Carmine altæ mentis pleno, Deo se tradidit:

^e Epist.
107.
Epist. En-
chir. cap.
77. & Ste-
phanti Pof.
Philos. pag.
49.

Duc me Parens, celsique Dominator Poli,
Quocunque placuit, nulla parendi mora est.
Assum impiger. fac nolle. comitabor gemens:
Malusque patiar, quod pati licuit bono.

quos versus, à Senecâ disertissimè redditos, ideo laudo: ut intelligant Homines, qui sub Fati prætextu Dei cultum negligunt, etiam præstantissimos Stoicæ Familiæ Philosophos, aliter fuisse animatos.

Sed

Sed Ars ista non tantum ad Primam Causam, omnium Effectricem nos ducit, sed ad Fines rerum elucidandos quamplurimum confert: quod Veræ Philosophiæ laus non minima. Existimat Vir^a Doctus, acris defensor, non minus quàm Judex Philosophiæ Cartesianæ: idè Cartesium monuisse Fines Rerum non esse investigandos, ut præcaveret sibi ab importunis sciscitationibus eorum, quibus proclive erat interrogare, in quem finem tot Soles creâsset Deus, quibûsve lucerent. Astu: è factum; at non sine magna injuriâ in Pietatem, Virtutum omnium Fundamentum, Judice Cicerone; quæ ex Finalium Causarum consideratione magna capit incrementa. At si nostra Hypothesis sit vera, tot Stellæ, non otiosæ lucent: sed unaquæque earum suas habet partes in rebus Terrestribus moderandis; quas à Cælestibus dependere voluit Deus, nè in Terras semper proni feramur, sed vultu, animoque ad superna & sublimia rapimur: nam Fines Morales, Causis Physicis annectit Deus, sæpius, quam vulgo putamus; & Cælestia Portenta significant, si non efficiunt, Majores Sublunarium vicissitudines: sic Cometa rarò impunè visus: & prudentissimus Ecclesiasticorum Historicorum^b Socrates ex frequenti Observatione deprehendit, Terræ^b Motus Signa quædam esse Perturbationis Ecclesiarum: quod non levi ratione innititur: concussâ enim Terrâ, animis simul hominum concuti non est mirandum: unde Sacri Scriptores, Commotiones, Terræ Motus Iconismo designant.

Sint autem, per me licet, Planetæ tot Mundi huic nostro similes: dummodo eorum quæque Virtutem in hæc Inferiora largiantur, qui hoc credunt; inhumanum enim esse puto, quempiam è suavi somnio, importunâ nimis interpellatione excitare. Qui autem putant Creatoris sapientiâ omnino indignum esse, tot Corpora vastæ molis, immo infinitæ, ut aiunt, pæne magnitudinis, in hujus Puncti usus creare; næ illi aut suis Instrumentis, & ratiociniis nimis confidunt: aut sunt Divinorum beneficiorum parcissimi æstimatores; & de suo modulo Divinam potentiam metientes; ut scitè dixit Nobilissimus^c Philosophus res mole

potius

^a H. Mori
Epistol. ad
V. G.

^b Hist. 4.

^c Boyle de
Causis Fi-
nalibus.

potius estimant, quam pretio: nec quid sit Homo satis putant, aut Animæ, Prolis Cælestis, & Parenti suo charissimæ, dignitatis præ materiâ qualibet quantumvis infinitâ; non adeò sunt memores. Ad res Medicas, Nauticâsque Artem hanc quamplurimum conferre supervacaneum esset dicere; & actum agere, post tot Hippocratis, Galenique monita; & frequentem Jatro-Mathematicorum Experientiam, in Crisibus (ut alia vulgò minus credita præteream, de quibus in Opere satis diximus) Epilepticis, & Lunaticis; Nautarumque quotidianas Observationes circa Novilunii, & Plenilunii vires. Rogatos autem Lectores velim, præcipuè Astronomos Medicosque, ut nostra non contemnunt ob quædam imperitè dicta in eorum arte; quâ non Inquilinus sum, sed Explorator; sed potius ut bene dicta perpenderent, & siquid erratum fuerit benignè corrigerent, & emendarent; aut sua edendo, aut nos humaniter monendo. Exorandi tandem sunt Rei Nauticæ periti; ut in longo suo marino otio impenderent potius tempus, quàm fallerent; nec Arte suâ, ad privatorum quæstum tantum, sed ad Bonum Publicum uterentur. Cui post Propagationem Religionis Christianæ (quam utinam quis ad Magni Grotii exemplum, in eorum usus versibus Patrio Sermone includeret) melius conferre non possint; quàm Aëris mutationes diligenter annotando: ut tandem Ars ista perfectior evaderet. Quod ut majori cum voluptate fieret: regulæ sequentes observentur.

1.) Planetæ unoquoque Die disponantur, secundum Ordinem Signorum in quibus versantur. Per Diem intelligimus $\nu\chi\delta\mu\epsilon\sigma\epsilon\upsilon$: & Mens Regulæ est; ut Omnes Planetæ qui intra unius $\nu\chi\delta\mu\epsilon\sigma\epsilon\upsilon$ spatium supra Horizontem emergunt; disponantur (in Chartâ, aut aliter pro lubito) unâ cum Signis secundum ordinem quo oriuntur, à media nocte incipiendo.

(2.) Oppositi Planetæ, unâ cum eorum Signis, ad sua Opposita sunt reducendi. Opposita enim in hac Doctrinâ, pro eisdem sunt habenda; quia vires habent communes; eorundemque Radii sint Partes unius continuæ lineæ.

Ex

Ex. Gratiâ; Augusti primo die St. Vet. An. 1686. Talis erat Cæli Facies, secundum nostram Doctrinam;

Aug. 1. ☿ 24 ☾. ♄ 8 ♀. ♃ 14 ☿. i8 ☉. ♃ 7 ♄. 27 ♃.
m 14 ♄.

Ubi vides Planetas disponi secundum Ordinem Signorum; & Oppositum Scorpii Signum ad suum Oppositum reduci. Signorum enim numerum recensendo, dicendum est Taurum à duobus Planetis occupari.

(3.) Dispicendum tunc est; (1.) Quot signa occupentur, & quæ; Hyemalia, an Æstiva. (2.) Quo ordine; continuus, an interrupto; recto an obliquus. (3.) Loca Zodiaci occupata diligentissime sunt observanda; præsertim Tropici, Equinoctia, & Loca Cæli Turbida, sive Hyemantia. (4.) Fixarum vires diligenter admodum sunt perpendendæ. (5.) Affectiones, & Aspectus Planetarum sunt considerandi; reliquæque omnia de quibus in ipso opere fusius egimus.

Hiscæ peractis, brevi videbis; Artem hanc non nugacem esse, aut ridiculam; nedum superstitiosam, aut merisò damnandam: sed Dei Opera melius celebrabis, Majestatem & potentiam ejus miraberis; & Stellarum vel minutissimarum usus & vires cognoscas: nam Tempestate existente, videbis sævitiam ejus crescere, aut diminui; ad ortum, aut occasum Fixarum: & quamlibet earum, suo modo, ad eam conferre.

Vale, Lector Benevole; & siquid ex hac Arte, voluptatis, aut utilitatis percipias; Deum Authorem agnosce, time, & venerare: Cui, ego, gratias animitus ago, quòd voluntatem mihi dederit opus hoc agrediendi; viresque ad illud perficiendum: suppliciter rogans, ut Ars ista, in ejus gloriam cedat, & utilitates publicas; quibus, me, meaque omnia, qualia qualia demum sint, devovi, & consecravi.

Vapole.

ERRATA.

P. Ag. 13. l. 8. *habent*. P. 22. l. penult *Tropicus enim*. P. 24. l. 8. *Astronomorum*; l. 10. *peritiâ*.
P. 27. l. 3. *Cenforino, Manilio, aliisque, Visus, qui*—P. 28. l. 19. *Perpendiculara*.—P. 32.
l. 6. *sub Complicato Aspectu; & in Marg. ibid. lib. 2. cap. 1. Par. 5. P. 32. l. 14. quæ; l. 17. va-*
rietate. P. 36. l. 3. *ἐλαττω*. P. 37. l. 19. *Socia*. P. 41. l. 1. *Quadrato*. P. 42. l. antepenult. *Ge-*
minia. P. 43. l. 11. *Trino*. P. 45. l. 1. *Sextili, Latitudine & Perigæo Luna*. P. 47. Marg. l. 11.
ἀστρον. P. 65. l. 10. *observasse, Vinum in Aë; l. 21. (quo, & quæ. P. 72. l. 3. stotele (P. 88. l. 3.*
curfus—& Επισυναοχαις; l. ult. Lucida. P. 93. l. 6. *formidandam; l. 19. efficaces*. P. 98. l. 21.
Junii; l. ult. Sole Signum. P. 101. l. 3. 7. 27. *Eclipticâ; l. penult. se invicem*. P. 115. l. ult. *Es-*
festuum. P. 130. l. 7. *figia*. Marg. l. 7. *Naudæi*. P. 133. l. ult. *nunc regulares, nunc irregula-*
res; & 134. l. 29. Internus Calor. P. 136. l. 24. *quæ*. Marg. l. penult. *Stat. 3. P. 153. l. 13.*
Sicci. P. 156. l. 22. *Terrarum*. P. 158. l. ult. 5. *Quia*. P. 172. l. 19. *continuis*. P. 173. in Marg.
Alkindus, Gaphar, P. 174. l. 14. non unquam.

A P H O R I S M I

Astro - Meteorologici.

I.

*Subjectum Meteororum, sive Medium in quo versantur, a Pto-^a Ptolem.
lemæo τὸ αἰέθρον, est Corpus liquidum à Terrâ ad Fixas Tetrah. 1.
usque pertingens, ubique ejusdem forsân rationis & naturæ, 2. & alibi
nisi quod pars ejus sublunaris quæ Terram ambiat, & Aër passim.
dicitur, sit crassior illo Æthere qui Cælestia circumdat
Corpora.*

Propositionem hanc de quâ peritiores vix litigant
Astronomi, probat & illustrat *Hevelius Seleno-*
graphiæ suæ, cap. 7. & Cometograph. lib. 7.

II.

*Materia Meteororum, sunt particulæ diversorum generum hinc
inde ex omnibus Globi Terraquei partibus elicitæ & eve-*
ctæ: necnon Expirationes & Effluvia Corporum Cælestium,
diversi forsân generis & qualitatis pro diversâ eorum
naturâ.

Licet Aqua sit præcipuus Vaporum Fons, constat tamen
& reliqua omnia corpora mundana Effluvia emittere,
suasque habere Atmosphæras. Vide *Hevelii Cometograph.*
A lib.

Aphorismi Astro-Meteorologici.

lib. 7. Fromundum, reliquosque rei Meteorologicæ scriptores.

III.

Causa Efficiens Meteororum proxima & Instrumentalis sunt Calor & Frigus.

HOC vel Sensus testantur, & inde nata communis divisio Meteororum, Realium nimirum, in Calida & Frigida.

IV.

Causa Efficiens principalis & Remota sunt Corpora Cælestia, à quibus Materia Meteororum elicitur & elevatur, & varii Caloris & Frigoris gradus in Aëre producentur.

CORPORA Cælestia quodammodo agere in hæc Inferiora, idque Lucis potissimum & Caloris beneficio, fatetur tota Philosophorum Schola, suffragante etiam Sensu & Experientiâ. Calor enim Cælestis, (qui ut à Luce distinguatur vix norunt Philosophi) est Substantia efficacissima, maximè spirituosâ, & præcipua Motus, Vitæ, Sensûsque Causa. Hinc τὸ θεμελίον Hippocrati (ἐξ ἧς ἀρχῆς τὰ σπινθήρ. Sect. 1.) est Rerum Fons & Parens, & quasi quædam Mundi Anima, & Spiritus Universalis; quo intelligit Calidum primævum, per singulas mundi partes diffusum, cujus pars maxima in Primâ Rerum Distributione, in Æthera se recepit. Videtis Tachenium de Morbo principe, & Bartholinum de Luce Animalium.

Quamquam autem mihi persuasissimum sit, varia Meteororum genera Aërisque vicissitudines, solâ Caloris Frigorisque Cælestis virtute produci: ut tamen omnis cavillandi ansa præcidatur, Radium vocabulo subinde utar; cùm Tota ^a Vis Astrorum, quæcunque demum fiet, simul per Radium effluat.

V. Calor

^a Prolem.
divinus
doloris,
ἀπορία,
&c.

V.

Calor Cœlestis (quod etiam probè notavit Cartesius Meteor. cap. 6°) Condensat Atmosphæram: modò sit debito aliquo Frigoris gradu attemperatus & commixtus. Vapores enim frequenter nimio Calore dissipantur, & non nisi à remissiori aliquo gradu admixto evocantur & congregantur.

Condensationem autem istam, Humorem gignere, & ejus effectus, vel sensibus obvium est; videmus enim nubes condensari appropinquante pluvîa.

VI.

Frigus Cœleste Rarefacit Aërem, & serenitatem inducit, reliquosque Frigidi Aëris effectus: quod, ut alia Argumenta hic omittam, è diligenti Thermoscopii Observatione optimè colligitur, quod pluvîa Tempestate imminente assurgere soleat, serenà autem deprimi.

Notandum autem est hujusmodi Caloris & Frigoris gradus esse nonnunquam subtiliores, quàm ut à sensibus nostris crassioribus deprehendantur; & ab aliis Animalibus citius & certiùs dignosci, quàm ab Hominibus. Unde tot Brutorum Prognostica apud Aratum, Ciceronem, Virgilium, Plinium, aliosque veteres Auctores; è quibus farraginem satis amplam congeffit Antonius Mizaldus in suis Ephemeridibus Aëris perpetuis, & eruditiss. Vossius de Idol. lib. 3. cap. 14, 15. Quæ omnia, ut & alia προγνῶσκῃ ab Aquà, Aëre, Igne, aliisque inanimatis deducta, satis mon-

^a Ptolem.
Tetrab. 1,
2. ἐπὶ μὲν
ἐκ τῶν αἰθέ-
ρων, &c.

Aphorismi Astro-Meteorologici.

mum mediantibus spirituosis, humidisque corporum particulis, quas à calore Cœlesti mirificè commoveri, non modò testantur ægrorum, infirmorumque mente aut corpore tristes querimonix ingruente pluvia, aut alia Aëris vicissitudine; sed & Brutorum motus inusitati, & indecora lascivia (ut *Plinianâ* ἀνωδον utar) quâ caloris molestias sedare, dolorumque aculeos quos ab humoribus exagitatis sentiunt, lenire & excutere conantur.

VII.

Quam maximè autem notandum est, statum Aëris diversarum Regionum, immò & diversorum ejusdem Regionis locorum varium esse, & mirificè difformem; idque potissimum evenire, ex diverso Cœlorum & Sphæræ positu, loci situ, & soli ingenio. Quæ omnia, unà cum reliquis uniuscujusque loci peculiaribus circumstantiis diligenter sunt notanda ad Prognôsin ritè instituendam. Cùm enim (secundum nobilissimum illud, & in omni scientiarum genere utilissimum Axioma) quicquid agit, agat ad modum recipientis; fit sæpenumero ut earundem Causarum Cœlestium diversi sint Effectus, sæpe & nulli; propter defectum materiæ, & diversitatem locorum in quæ agent.

DE affectionibus Telluris Cœlestibus tractant Astronomi in Doctrina de Sphæra, *Vossius* de Origine Fluminum; & omnium copiosissimè, & lucidi ordinis methodo exactissimè, *Bernhardus Varenius* *Geograph. General.* libro secundo, ad quem Lectorem hâc in re minùs exercitatum remitto.

Mihi interim, breviter pro instituto meo sequentia *Collaria* subjecisse sufficiat, quæ in Operis progressu fient clariora.

(1.) *Diversas Climatum affectiones* oriri non tantum à motu Solis, sed & reliquorum Planetarum, Fixarumque Stellarum, quarum diversa est facies pro diversa Poli elevatione. Vide *Ptolem. Tetrab. lib. 2. & lib. 1. cap. 2.*

(2.) Ex *Sphæra Obliquitate* fieri, ut in locis illi positioni subjectis *Prognôsis* sit difficilior, propter varietatem statûs Aëris ex diversa Poli elevatione ortam.

(3.) Loci situs respectu Montium, Vallium, Sylvarum, Maris, Fluminum, Locorumque adjacentium, multum confert ad varietatem Aëris. Quinetiam & Soli peculiaris natura & ingenium nullo modo est prætereundum, cum *non omnis Tellus omnia proferat*; & frustra prædixeris Meteora in locis quibus non apta iis suppetat materia.

Hinc fit, ut *Brasilia* nunquam Terræ motus fuerit experta, quia Metallis & Igne subterraneo destituatur; & ab *Epidemicis Morbis*, (testante *Pisone* in *Histor. Natur. Brasl.*) sit immunis, propter *Eurum* ab Oceano continuo spirantem. Loca etiam *Maritima* propter abundantiam Vaporum sunt maximè Tempestatibus obnoxia; & nemorosa à nudis, montosa à planis, quoad Aëris constitutionem sunt valdè diversa. *Plana* enim & *Arenosa* præcipuè, quia magis retinent & reflectunt Radios, sunt multò calidiora locis Terreis, etiam sub eodem Cæli positu; unde & præcipua causa intensi adeo caloris in nonnullis locis sub *Zonâ Torrida*. Hinc etiam efficitur cur Venti Marini sæpè occupent plagas diversas à Terrestribus, & diversas habeant qualitates pro varietate locorum à quibus spirent. Ecce quid *Cælum*, quid *Terra*, & *Loca* possunt! Ut cum mirabundo *Keplero* loquar, cum observasset *Glogovizæ* horrendum tonuisse, quando vix unius diæi itinere essent solæ atræ nubes.

Notandum igitur est, nostras Regulas potissimum spectare *Latitudinem Civitatis Londinensis*; quæ tamen aptari possint ad loca quævis distantia, debito facto rerum discrimine. *Generales autem Constitutiones Aëris, & Tempestates*
graviores,

graviore, sunt maximam partem eadem, ubivis locorum; prout *Diaria* Navigantium Itinerantiumque in diversis mundi partibus, & Observationes *Kepleri*, cum *Tabellâ Anemologica* *Fromundi Lovanii* factâ, comparanti patebit.

VIII.

Sol est Caloris Cœlestis Causa Efficiens Eminenter Principalis, at non Solitaria, & Totalis.

CAlor enim non usquequaque augetur pro incremento altitudinis Solis; sed potius post ejus recessum à *Solstitio Æstivo*. Mediam etiam Æstatem Frigus nonnunquam subito invadit; nec Solis motum undique sequuntur Mensium qualitates. *Martii* enim exitus est sæpe calidior *Aprilis* ingressu, *Aprilis* nonnunquam *Mai*o tepidior, *Januarius* *Decembri* frigidior, & mitem *Junii* temperiem sæpissimè subsequuti sunt intensi *Julii* calores. Unde clarissimè patet Mensium Solstitium subsequantium calores à præcedentibus non usquequaque augeri; nec Tempestatum qualitates à Solis accessu, aut recessu omninò dependere.

Quinetiam si Sol esset Causa Totalis Caloris & Frigoris, & variarum mutationum Aëris; quolibet quarto Anno, Sole ad idem punctum redeunte, eadem quoque redirent Aëris, Meteororumque vicissitudines; quod experientiæ apertè repugnat, licet tale quidpiam olim *Eudoxus* promiserit. *Plin.* 2. 48.

IX.

Licet reliqui omnes Planetæ, non minùs quam Luna, prout recentior Astronomia satis monstravit, lumine tantum gaudeant à Sole reflexo; Experientia nihilominus satis testatur, eos tanquam Causas Socias unà cum Sole concurrere ad Calorem producendum; secundum verissimum illud Ptolemæi
Axioma

Axioma, Tetrab. 1, 2. Κατακελεῖται μὲν ἡ τῆς Ἥλιου δύναμις ὡς
κατοδικατιέτα· οἱ δὲ λοιποὶ συνεργῶσιν, ἢ ἀποσυνεργῶσιν καὶ τῇ.

Solis calorem à reliquis Planetis augeri ex eo satis pater,
quod quò illi (in debitâ distantia) sint viciniore, eò
Constitutio Aëris fiat calidior.

Reflexionis autem vim caloricam apertè monstrant Vi-
tra Ustoria.

X.

*Quilibet Planeta, quod diversi eorum Effectus satis arguunt,
habet Vim & Efficaciam sibi propriam & peculiarem; quæ
videtur oriri ex diverso eorum motu, magnitudine, distan-
tiis & densitate; necnon ex difformitate superficiei unius-
cujusque eorum, quâ calor Solaris diversimodè reflecti &
modificari possit; prout in diversi generis Vitris^a Ustoriis^a accidere solet.*

^a Philosoph.
Transact.
Societat.
Regal. An-
glic. Vol. 1.
Num. 4.

DE diversâ uniuscujusque Planetæ virtute infrà tractabi-
tur in capite de Aspectibus: interim consulat Lector
Magistrum in Tetrab. 1. 4, 22. & lib. 2. 9.

XI.

*Licet omnes Planetæ, cum sint Lucidi, videantur etiam exinde
esse magis aut minus Calidi; Saturnus tamen Veteribus est
Frigidæ naturæ; & usu frequenti compertum est, Jovem per
se, & ex sua natura Humiditati resistere, & adversari,
quod remissioris saltem caloris non leve indicium est.*

ISta, methodi causâ hic ὡς ἐν τῷ πρώτῳ proposita, infrà multi-
plici experientia probabuntur.

XII. Expe-

XII.

Experientiâ & longo usu deprehensum est, Stellâs etiam Fixas admirandam habere Vim & Efficaciam in Effectibus Astro-Meteorologicis producendis. Exploratissimum enim est, tam Tempestates jam existentes augeri, quàm de novo cieri, ad ortum occasumve Fixarum quarundam violentiorum, & prout illas Sol, reliquæve Planetæ aspexerint.

Licet autem Fixarum virtus à Planetis excitetur, tanti tamen est momenti, ut Planetarum Aspectus minimam habeant efficaciam ad Calorem producendum, in locis Fixarum Vacuis.

* Nat. Hist.
2. 39.

^a Carelli
Ephemer.
pag. 20.

^b Offusius
de Astror.
Facult.
cap. 2, 19.

^c Ptolem.
Tetrab.
1, 2.

Sidera Cælo adhærentia, Errantium accessu impelli, aut conjectu Radiorum extimulari, notavit olim * Plinius. Cui Fidem faciunt, ^a Carellus introductione in Ephemeridas suas, & longa experientia viri exercitatissimi, & subtilissimi Joh. Offusii (à quo Keplerum multa sumpsisse autumat Morinus in Astrologia Gallica) qui in libro de ^b Divinâ Astrorum Facultate, fatetur, *Stellas Fixas agere tanquam concausas, dum per Planetas incitantur.*

Utcunque autem istud fuerit; Fixarum quidem viribus Testimonium perhibet omnium seculorum experientia; ^c Nautarum præsertim, Agricolarumque ~~ἀστρονομικῶν~~ quorum maximè intererat Tempestates observasse. Orientales certè ab omni retrò memoria Stellarum Vim agnovisse testatur Scriptorum Antiquissimus Job; Vir magnæ Scientiæ, non minùs quàm Pietatis & Potentiæ, apud Veteres Arabiæ incolæ. Immò, ut omittam quæ de Sethi columnis, Abrahami peritiâ Syderali, & de prorogatâ primorum Patriarcharum ætate, Astronomiæ perdiscendæ causâ, tradit gravis Auctor Josephus; vel Sacri Judæorum Scriptores huic rei abunde Fidem faciunt, dum *Stellas in Dominium factas*

factas asserunt, Deique Militiam vocant, Ordinibusque suis pugnasse narrant; Fulgur nimirum, fulmina, ventosque producendo, temporibus sibi à Deo ordinatis. Recentiores autem omnes Orientales credere Ventos, Pluvias, & id genus alia, ab Influentijs Stellarum esse, locuples testis est Vir in eorum linguis, scriptisque versatissimus, Notis suis in ^a *Ulugh Beighi* Tabulas. Stellæ Fixas, non minùs quam Planetas, ob vires suas in Deorum numerum relatas fuisse, probat eruditissimus ^b *Vossius*: Græcosque itidem & Romanos idem agnovisse, etiam satis testantur tot eorum *Hemerologia* è Veterum *Parapegmatibus* desumpta, quorum usum ab *Ægyptiis* & *Chaldæis* ad Græcos pervenisse affirmat doctissimus Mathematicus *Theon Alexandrinus* in ^c *Arati Διοσημεία*. Ut taceam Poetas Græcos & Latinos, quos subinde ut Testes adducere non verebor; cum sua hac in re hauserint ex *Annalibus* priscis, & Veterum *Επισημάναις*, teste *Ovidio* in *Fastis*. Quorum librorum non tantum Ingenium, sed & Eruditionem priscam & multam deprædicat, Censor acris licet, *Julius Scaliger*; unde est quod eos mutilos esse minùs molestè ferre possimus. Huic veritati quoque suffragatur tota penè gens *Astrologorum* post *Magistrum* suum in *Tetrabiblo*, consentientibus *Iatro-Mathematicis*, & plerisque *Astro-nomorum*, qui Scientiæ *Theoricæ Divinatricem* conjungere. Licet autem Astronomi benè multi, post *Geminum*, Fixarum viribus fuerint paulò iniquiores, eas tamen non pauci magni nominis, cum ^d *Keplero* interdum agnoscere coguntur.

Nec est quod quispiam, à tantâ & tam antiquâ Experientia, ab ipsis *Jobi*, *Homeri*, & *Hesiodi* temporibus ad nos deductâ, levibus argumentis se divelli patietur; qui diligentius consideraverit Fixarum numerum, magnitudinem, Ordinem, statasque Tempestatum vicissitudines perpetuò redeuntes, quando Sol, reliquæ Planetæ ad eas appulerint; quod in *Oppositionibus* præsertim, & *Conjunctionibus Solis & Mercurii* cum *Pleiadibus* ipse sæpè exper-

^a Pag. 71.

^b Idol. lib. 2.

^c Ver. 10.

^d In *Ephem.* 1628. ad mens. Jun. & in *Epit. Astron.* pag. 11.

tus sum, & quilibet propriâ operâ quàm facillimè experiri possit.

Quod si Fixæ *illuminationis* tantùm, non *influxus* causâ fuerint in Cœlo locatæ; cur tanto numero conditæ fuere, nec plures earum in unum Globum coactæ? cur diversis intervallis sint dispositæ, cur ordine tam apto, tam congruo, intra, extrâque Solis Planetarumque semitam? cur aliæ sunt clariore, aliæ nebulosæ, & visum vel Tubo armatum fugientes? Cur hæ in Terræ vicinitate ponuntur, illæ autem procul in altum ætherem recesserint? Ista certè ratione non vacant, cum *Natura nihil frustra faciat*, omnisque *Ordo & Varietas, Sapientiæ & Consilio* debeatur. E sedibus suis pristinis, siquis Fixas migrasse contenderit; dabimus certè; cum earum vires unâ cum eis migrasse constet. *Pleiades* enim veteri suo loco dimotæ, etiam hodiè sunt navigantibus periculosissimæ. *Signa* quidem sunt Tempestatum, at non *nuda*, (quod voluit *Geminus*) sed virtutis & efficacis plenissima, quæ Aëris mutationes perpetuò recurrentes, non indicant modò, sed & efficiunt. *Quid tu? tot millia fiderum judicas otiosa lucere?* inquit *Seneca* paulò animosius. Putabimúsne tot Stellas, & tam immensæ ut *Astronomi* volunt, magnitudinis, de die in Cœlis otiosas esse; & noctu tantùm Furibus & Scottatoribus morem gerere? Nec est quod quis earum calorem è tanta distantia (quæ tamen fatente etiam *Cartesio*, forsân non adeo infinita est, ac volunt *Copernicani*) credat deferri non posse, modò *Radii* huc pertingant; quibus tota effluit Astrorum Vis. Si enim Fixæ propriâ Luce sint præditæ, Caloris etiam nativi non erunt omninò expertes; qui Lucis perpetuus aut comes aut parvus est; licet tactui semper non appareat, qui cum sit sensus visu hebetior, à Calore non nisi intensiori affici soleat.

Quod nisi Fixarum vires concedantur, quæ interim ratio æquè commoda sequentium Problematum afferri possit?

(1.) Fer-

(1.) Fervoris intensi *Zonæ Torridæ*. Crescit quidem Calor pergentibus versus *Climata Australia*, non tantum quod propius ad *Solis verticalitatem* accedatur; sed quod *plures Fixæ perpetuò eleventur*, donec ad *Zonam Torridam* perveniamus; ubi earum singulæ suis vicibus viginti quatuor horarum spatio supra *Horizontem* emergunt. Sol enim cum *Fixis* est causa *Totalis intensi adeò caloris*; unde est quod mense *Martii* non adeò formident *Nautæ Equatorem* prætervehi ac *Septembri*, licet Sol tunc etiam sit *Verticalis*; quod pauciores *Fixæ fixæ sint in Ariete* quam *Librà*: & hinc etiam est, quod *Caput Bonæ Spei* tantoperè appellere contendant *Nautæ ante Septembrem*.

(2.) *Stellæ Discurrentes*, reliquæque id genus Meteora, *Fixis* quoque suam originem debere videntur. Vix enim unquam, quod sciam, apparent nisi juxta illas *Cœli partes*, ubi *Asterismi validiores* ab aliquo *Planetâ* opponantur. Cum igitur tale quid accidat, istas *Cœli plagas* diligentius intueri, brevi eventum expectans; nec te usquequaque fallēt *Augurium*. Immo & quod valdè notandum, *Stellæ Novæ* & *Cometæ juxta Infiores & Crebriores Asterismos* ferè semper producantur: quod evidenter monstrant *Historiæ Stellarum Novarum*, & *Schemata Cometographica Nobilissimi Lubienecii*. Unde & illustrem quendam *Cœli Tractum*, *Zodiacum Cometarum* appositè admodum vocat *Clarissimus Cassini*.

(3.) Nec à veritate forsan usquequaque aberrabimus, si hinc quoque rationem aliquam saltem ducamus, cur nonnulla loca in quibusdam præsertim mensibus sint adeò *Turbida*, & *pluviarum ventorumque Tempestatibus* obnoxia. Quod Sol nimirum unà cum *Fixis crebrioribus violentioribusque*, istorum locorum *Vertices* tunc pertranseat, aut *Horizontem* obsideat. Et hinc, ni fallor, optimè ratio constabit, cur in *Novâ Hispaniâ* sint continuæ *pluviæ* ab *Aprili*

ad Junium aut Augustum, & Fretum Magellanicum per totos istos menses sit adeò tumultuosum; quod Fixæ nimirum insigniores Hemisphærii nostri Borealis unà cum Sole tunc occurrent hujus loci Horizontem; illius autem Verticem. Globum compone ad latitudinem istorum locorum, & mecum miraberis. Sed Suspiciones istas Cosmicas, ut cum Nobilissimo nostro Philosopho loquar, peritioribus dijudicandas relinquamus.

XIII.

Planetæ vicissitudines Caloris & Frigoris variis modis producant.

(1.) **P**rimò & præcipuè Rectitudine aut Obliquitate Radiorum Solis, reliquorumque Planetarum pro ratione & proportionem Virium uniuscujusque. Radii enim, ictuum adinstar, quò rectiores, eò fortiores; quò decliviores, eò sunt imbecilliores.

(2.) Morà diuturniori aut breviori suprà Horizontem; quâ Astrorum imbecillis, & obliqua Vis aliquommodò compensari possit.

(3.) Remotione à Terrâ, aut propinquitate ad illam; quâ majorem, minoremve Vim obtinent. Per remotionem enim Agentis à passivo, Vis minor fieri videtur, è contra per Approximationem, inquit Offusius de Divinâ Astrorum Facultate cap. 4. qui capitibus sequentibus docet modum definiendi robur Radiorum pro accessu aut recessu Planetæ ad Terram; de quâ re videndus etiam & Morinus in Astrôlog. Gallicâ, lib. 13. 3.

(4.) Ex Orientalitate aut Occidentalitate Planetarum respectu Solis. Quando enim Planetæ sunt δπρωγί, & solem subse-

subsequuntur, Matutinum Tempus est Frigidius ; cum autem sunt ἀνατολικοί, solémque præcedunt, tunc est Calidius : Aëre nimirum à præcedentibus Planetis jam calefacto, & præparato ad majores solaris caloris gradus recipiendos. Quo sensu Planetæ rectè à Ptolemæo ^a dicuntur ἀνύστανται ^a Tetrab. 1, 6. & ἀφίστανται à positu ad solem.

(5.) Tarditas, Statio, & Retrogradatio Planetarum, Calores augent, Vimque habet mirificam. Quòd tunc sint Terræ Viciniores, aut etiam (si modò istæ Affectiones sint reales) quòd diuturnior mora Agentis fortius virtutem suam imprimat.

Nostrâ autem non multum interest, utrum realiter ista fiant, an non ; cum certissimum sit Reales produci Effectus, cum istæ Affectiones appareant : in omni enim penè Tempestate dirâ, Terræ motu, peste, & sublunarium commotione majori, aliqui Planetæ sunt Retrogradi, aut Stationarii. Perinde etiam est, quod ad Hypothesin nostram spectat, utrum Sol moveatur an Terra ; licet magnus ^b Verulamius in libro de ^b Lib. 3. Augmentis Scientiarum apertè asserat, sibi constare Terræ motum Diurnum esse falsissimum. Satis audacter quidem pronuntiat Ricciolus, ^c Hypotheses Astronomorum esse Figmenta ^c Almag. Tom. 1. mera ex sæcunditate Ingenii orta ; quæ & Deliria vocantur ^d pag. 536. à Philosopho quodam, qui ^d Hevelio ob id vapulat. Et ^d Selenog. pag. 158. tamen, si Ingenio indulgere liceat ; quidni dicamus, in Retrogradationibus (quæ sunt cum Planetæ Soli opponuntur, aut sint in Elongatione ab eo, quæ est quasi Oppositio) repelli Planetas vi Solis Magneticâ ; non minus quam attrahi in Conjunctionibus, Directos ? Notissimum enim est, unum Magnetis Polum attrahere, quod alter repellit. Planetas autem contactu Radiorum Solis regi, non tantum Keplerus aliique Recentiores, sed & ipsa docuit ^e Antiquitas. Sed nihil temere affirmo, cum Res adeò remotæ difficulter explicari possint ; ^e Plin. Nat. Hist. 2. 15.

sint; nec deceat Humana Divinis æquiparare, aut istiusmodi rebus fidem petere ab Exemplis Dissimilibus; ut sapienter monuit ^a Ptolemæus. Existimavit Stadius ^b insignis Mathematicus, admirabiles vicissitudines Stationum, & Regressuum non injuriâ sapientis Observatoris & oculos, & animum removere debere: & meritò quidem, ut enim Motus Directus ordinarias Tempestates Anni procreat; sic Planetarum Stationes & Recursus ad Extraordinarias Constitutiones Aëris divino consilio videntur fuisse ordinati; ut in sequentibus apparebit. Quantò enim Tardiores sunt Planetæ, tantò majores edunt Effectus. Hinc enim Superiorum Planetarum Vis robur-accipit; & Inferiores fiunt adeò violenti, cum Superiorum Tarditatem æmulantur. Unde post diuturnum Frigus, spes aliqua remissionis affulget, cum unus aut alter Inferiorum, Tardius movere incipit, aut Retrocedere. Sic Anno ^c 1563. vel Mense Decembris, horrendum tonuit, fulgurabatque, per duodecim dies continuos, cum Omnes Planetæ regressus capaces, uno excepto, retrocederent & tardiores essent.

^a Mez.

Euvr. 13.

^b Tab.

Berg. pag.

75.

^c Stromæi
Annales.

(6.) Planetæ in Signis Hyemalibus, sunt debiliores quàm in Æstivis: quòd tunc eorum Radii sint obliquiores.

(7.) Planetæ circa Tropicum Æstivum siti, sunt validissimi, & Calorem insigniter procreant; quòd sint verticales.

Tropicæ etiam Positionis vim habent, non tantum punctum Solstitiale, sed quæ sunt illi æquivalentia; adeò ut Planetæ positi in Latitudine sive Exaltatione, Tropicæ æquivalenti, multum possint, quòd ad vercitatem accedant.

(8.) Planetæ circa Tropicum Hyemalem sunt potentes; forsan quod opponantur Stellis crebrioribus in Æstivo Tropico

pico sitis, quarum Vis Oppositione irritatur; & quòd in nostrà Latitudine Tropicus Hyemalis Horizonti appropinquet; Horizon enim Radios sistit & reflectit.

(9.) *Æquinoctii Vis sanè est quàm maxima; an quod, uti Ptolemæo & Peripateticis placet, sit Circulorum maximorum Medius, & Concitatissimus? vel potius quòd Sol, aut quivis Planeta, in isto Circulo existens, in Mundi medio positus, Totius Cæli viribus fruatur; Stellas omnes quaqua-^{a Ptolem. Tetrab. 1, 15.}versum collocatas Uniformi Aspectu irritans, earumque Radiationes vicissim æqualiter recipiens?*

Æquinoctiorum autem, Autumnale est magis turbidum & noxium; forsan propter crebriores Fixas circa Libram, quàm Arietem. Æquinoctium enim Autumnale utrinque Asterismis illustrioribus fulget, hinc Leonis, inde Virginis; Vernum autem, Piscis quidem, & Arietis Signis, sed Stellis minus refertis, ab utroque latere illustratur; unde Vernum est minus turbidum, quàm Ptolemæi ætate, ob regressum Asterismi Arietis in consequentia.

Sed quæcunque demum harum rerum causa fuerit; satis & abundè constat, *Tropicorum Æquinoctialisque Circuli vim, quàm maximam esse, in Terræ motibus, Morbis Epidemicis, Peste, Tempestatibus gravioribus, omnisque generis effectibus violentioribus producendis. Et si vel Veterum, Recentiorumve Fidem requiras, nihil hoc Aphorismo testatus. Anni τετράς, & præsertim Autumnalem, morbidas esse, fatetur tota Medicorum Schola, consentientibus Artis Magistris Hippocrate & Galeno. Sub Æquinoctiis maximam esse Aëris Turbationem, Solstitiâque validissimè Significare clamant una voce, Hemerologia Gemini, Ptolemæi, Aetii, Columellæ, & Plinii: è Metonis, Eudoxi, Hipparchi, Julii Cæsaris, Sossigenisque Observationibus & Calendariis desumpta.*

^a Ptolem.
T. 2. 12.
in init. &
13. sub
fin.

^b De mot.
in T. c. 28.

^c Hesiod. &
Hesiod. 2. 35
vers.

^d Hom. II
16.

^e Hesiod.
2. vers.

^f Hesiod.
3. p. 20.

^g Harpo-
crat.
Lexic.

^h Nat. Hist.
2. 50, 59,
80. & 18.

59, 68.

pta. ^a Ἰσημερίῃ παρὰ τοὺς Δωδεκατημορίου Arietis tonitru & grandines efficit Ptolemæq; & Aëris Constitutionem, Ventôsque immutari, Luminibus centra Mundi transeuntibus, idem aperte testatur. Pestes, Cometas, & Terræ-motus frequentissimè oriri circa Solstitia, & Æquinoctia suo loco infra probabimus; & Æquinoctiorum potissimum tempore maximè commoveri Æquora, & suscitari cum alias, tum diras istas tempestates, quas Oracanos & Ecnephas nominant, verissimè observavit ^b Vossius. Et quid mirum est corpora adeò vehementer concitetur? Non enim Morbidus Autumni Status, ut obiter hoc moneam, solummodo dependet à viscidis Humoribus Calore Æstatis prægresso excoctis & torrefactis, (cujusmodi hujus rei rationem vel olim attulit ^c Hesiodus) multò minus à nimio Autumnalium Fructuum esu; cum non omnes Autumni fructuosi, sint Morbidi; nec Edaciores tantum, sed quoslibet tunc temporis Morbi Epidemici invadant: sed ab Aëris ^d διαίτης Causis Cælestibus potentiùs commotâ, & alteratâ. Nec Declinatio Solis, quamvis plurimum possit, est hujus rei causa totalis, sed ejus situs Æquinoctialis unâ cum Stellis Fixis; cum & alii Planetæ ibidem positi, reliquis etiam Anni Tempestatibus, sint valdè noxii; quod apprimè notandum.

Cui autem Antiquorum non notum est dictumque Turbidum Æquinoctii sidus? maximè Poëtis, post ^d Homerum & ^e Hesiodum, qui ob largos imbres, & tempestates, Autumnum navigantibus periculosissimum fuisse notavit, in sua Ephemeride Dierum ad Opera facienda bonorum, malorumque. Unde mensis Atticorum qui in Æquinoctium Autumnale incidit, dictus ^f Μαυρομήνην, ὅτι τὸ μαυροῦς εἶναι quòd Aër tunc turbidus esset. Adeò verum est, & omnium sæculorum experienciâ confirmatum, quod diversis in locis prodidit, Naturæ consiliorum particeps ^h Plinius, Æquinoctiis Terras crebrius moveri, & Fulmina fieri, Cardinibusque Tem-
porum

porum raro non aliquos tempestatum significatus haberi, & magnos Anni Cardines, esse Magnas Res Mundi.

Sciendum autem est, nos in hoc Doctrinâ non nudam Intersectionem Æquinoctialem considerare, sed Totum Circulum; cui & aliqualis Latitudo Physica meritò est tribuenda, intra quam Planetæ positi, Effectus producunt Puncti Æquinoctialis Positioni pares. Et certè notavit Ptolemæus vel Πάριος Æquinoctialem esse Turbidam; & frequens experientia testatur, Gradus Eclipticæ etiam ab Æquinoctiis aliquantum remotos esse violentos; propter approximationem ad illa.

(10.) Planetæ positi immediato ordine secundum Signorum Seriem, Vim habent maximam generandi calorem. Ordo autem Planetarum interruptus (quem, Hiatum, docendi causâ nuncupabimus) Frigus procreat.

Planetæ enim tunc tanto intervallo disjunguntur, ut mutui eorum Calor communicari, & augeri non possit; nec Fixarum interjacentium vis ab iis foveri & irritari.

Notandum autem est, Planetarum Ordinem tunc interrumpi, cum Signum immediatè succedens à nullo Planetâ occupetur; aut Planetæ immediatè succedentes à seinvicem distent plusquàm signi spatio;

Ex. grat. succedant sibi Planetæ hoc ordine,

♄ ♀ ♁ ♃ ♅ ♄ ♁ ♂ ♁ ♀ ♁ ♂.

Hic vides duplicem Hiatum; primò, inter Iovem & Saturnum quòd plusquàm triginta gradibus, Signi nimirum spatio distent: secundò inter Saturnum & Solem, ob defectum Planetæ in signo immediatè proximo.

(11.) Nec Distantia solùm nimia Planetarum, Frigus procreat; sed & nimia eorum Vicinia, quæ Coarctatio Loci non ineptè dici possit.

C

Planetæ

Planetæ enim in arctius spatium conclusi, Calorem suum quaquaversum per totum Aërem diffundere non possunt.

Coarctatio autem loci fit, cum Planetæ plures in unum locum concludantur, ut fit in conjunctionibus; aut minus quindecim gradibus à seinvicem distent: quo in casu minus efficaciter operantur; nec Debitam (uti vocabimus) habent Distributionem. Hinc enim fit ut Vis Cœlestis, quæ Vectis adinstar, aliqualem debitam distantiam requirit, enervetur; & minus spatium Aëris calefiat. Debitam autem habent Distributionem, ut experientiâ patet, cum distent quindecim gradibus.

Nullum autem modo est prætereundum Hiatus Vacui Signi, & nimiam Distantiam Planetarum, aliquando Caloris effectus non impedire, cum Planetæ ponantur in locis Cœli calidioribus, & vehementioribus; aut cum signum immediatè subsequens occupetur à Tribus Planetis; defectus enim isti suppleantur, à Validâ eorum Positione, & majoris Caloris Vicinitate. Sic, exempli gratiâ, *Leo & Libra* validè à Planetis occupati, sæpe suppleant defectum Planetæ in intermedio *Virginis* Signo.

Isti duo Aphorismi sunt diligenter notandi, & penitus animis infigendi; cum sint *Fundamentalia Prognostices Principia*; & causa præcipua Vicissitudinum Caloris & Frigoris, subitarumque Mutationum Aëris, quæ sunt potissimum Planetarum accessu, aut recessu à seinvicem. Hinc *Mercurii* aut *Lunæ* discessu à *Sole*, mutatur aut filet *Ventus*; & subitum *Frigus* à *Coarctatione* ortum, mox *debitâ Distributione* dissolvitur. Hujus autem rei Ignorantiâ,^a *Stæflesus*, se deridendum exhibuit Diluvium prædicendo ex cœitu omnium Planetarum, Lunâ exceptâ, in *Aquatico Piscium Signo* Mense *Februarii*, An. 1524. Cum totus iste Mensis in Artis ludibrium Serenus esset; ob inopiam nimirum *Debitæ Distributionis* Planetarum; qui in unum locum conclusi minus possent, in *debitâ autem distantia* miras edunt strages.

^a Cardan.
Segm. 7.
Aph. 34.

E duobus istis Aphorismis, tanquàm à Fonte, sequentia promonant *Corollaria*, Artis hujus *Principia* non infima ;

1° *Sex Signa* immediatè occupata, à Planetis debitè distributis; nunquam, quod memini, Pruinam gignunt : sed Pluviam, Ventos, Nubilum, aut minax Cælum, reliquosque Caloris effectus, pro diversis Anni partibus.

2° *Sub quinque etiam Signis* immediatè & debitè occupatis, idemevenire solet : raro enim, in hoc statu, oritur Frigus, aut Gelu, sed Calida, Nubila, aut Ventosa Tempestas, & frequenter, admodum Pluvia.

4° *Quatuor tantum signa* occupata, Frigus afferunt, aut Calorem remissorem.

5° *Tria, ut & Duo Signa*, Frigus afferre solent; necnon & omnes Planetæ in Unum Signum conclusi.

(12.) *Ordo etiam & Dispositio Planetarum in Prognôsi faciendâ, diligenter est notanda.*

Planetarum enim Vis, Ordinatæ Militiæ adinstar, suam cuique sedem seu stationem postulat: quæ quidem non est perpetua & constans, sed indies immutatur, ex diffinitate motûs Planetarum nunc tardius, nunc celerius meanitum; imprimis autem ex pernecitate motûs *Lunæ*, quæ nunc Planetas præeuntes assequi contendit; mox verò post se relinquit. Hac autem in re, sequentes Regulæ sunt tenendæ.

1° *Vix unquam fieri Cælum* Ventis vehementer turbidum, nec Excessus Caloris aut Pluviæ, Planetis omnibus Existentibus in eodem Hemisphærio, nisi sint in locis maximè violentis :

lentis: *Tanta est istiusmodi Oppositionis Vis, quâ ex utroque Hemisphærio quasi concurritur; & Planetæ oppositâ Radiatione irritantur.*

Istiusmodi igitur Planetarum positiones, Cælum *pacatum* & *Tranquillum* solent efficere, & Ventos *Orientales* movere;

♈ ♎ ♊ ♋
 ♉ ♌ ♍ ♎
 ♏ ♐ ♑ ♒
 ♓ ♔ ♕ ♖

2° Planetæ in opposito Hemisphærio magnam vim habent, si modò signa in quibus sint, ordine & situ respondeant signis vacuis alterius Hemisphærii. Hoc docendi causâ, Ordinem obliquum, seu Oppositum nuncupabimus

Ex. gr. ♏ ♎ ♑ ♒ Hic vides Planetas in ♈ & ♉ poni obliquo ordine; qui supplendo Hiatum Hemisphærii superioris, tantundem, immò plus valent, quàm si recto ordine secundum signorum seriem progredierentur. Hinc fit ut quinque signa sæpe producant Ventos Turbulentos & Sonoros; modò duo, vel unum tantum signum in Opposito Hemisphærio debite fuerit occupatum, pro subiecti Schematis serie;

♈ ♉ ♊ ♋
 ♌ ♍ ♎ ♏

Et tamen notandum est quando duo Signa immediate sibi succedant Obliquo Ordine, Vim Planetarum ob istiusmodi Hiatum, esse aliquantò debiliorem, nisi ad *Frigidum Aërem*, *Ventósque* Movendos.

(3°) Signa

(3°) *Signa Antiscia, sive potius gradus Eclipticæ Antiscii, à Planetis occupati, non minimam Vim habent; quia in eodem parallelo siti, Radium Vim melius sibi invicem communicare, & junctis Viribus fortius operari possint.*
^a *Radiatio enim utriusque æquiangularis est, & unam & eandem lineam Terræ imprimunt.*

^a Officius
de Astror.
Fac. c. 9.

Antiscia autem vocamus quæ æqualiter distant à Punctis Tropicis; quæ unica & verissima est ratio vetustati cognita, inquit ^b Petavius. Eorum autem Tabulam hic exhibemus.

^b Uranol.
pag. 87

Et hinc est quod sex signa ab *Ariete* aut *Libra* incipientia adeò valida sint; quia Planetæ in isto situ *tria signa Antiscia* occupent; qui & validius operantur, si etiam & gradus occupent *Antiscios*. Quinetiam & sex signa totum *Hemisphærium* occupant, ab *Æquinoctio* ad *Æquinoctium*; aut à *Tropico* ad *Tropicum*. Majoris autem arcus major est *Vis*, propter plures & crebriores *Stellas* quas complectitur.

(4°) Cum Planetarum situs quamplurimum possit, & Signa sint naturæ adeò diversæ, ut non parum referat quo in signo maximus Planetarum numerus versetur: permultum interest ad Prognôsin ritè faciendam, ut diligenter advertatur, quot Planetæ in unoquoque signo degant; quibus gradibus, & quâ serie atque ordine.

Planetæ

^a Tetrab.
2. 9. pag.
128.

Planetæ enim vel in uno signo omnes poni possint, vel in pluribus, idque ordine vario; vel duo nimirum in uno signo & quinque in altero; Tres in Ariete, Unus in Tauro, alter in Geminis, Duo in Cancro, aut viceversa; modis admodum diversis. Quoniam autem diversitas ista est propemodum infinita, (pro prudenti a Ptolemæi monito circa Doctrinam de Aspectibus) Particularibus studiosorum hujus Artis Observationibus est reliquenda; neque enim ad certas classes & regulas reduci possint, absque labore improbo, & morosa nimis diligentia. Sciat autem Lector, Fixarum Stellarum Graduumque uniuscujusque Dodecatemorii, Naturas esse diligenter animadvertandas; ut sciantur Vires singulorum Planetarum in unoquoque signo versantium, & quid possint plures eorum, aut pauciores, in primo, ultimo, aut medio loco in signorum serie positi.

Interea, paucis istis Regulis contentus sit ;

(1.) Subsequens Ordo Signorum, & subjunctus Planetarum numerus Ventos procellosos efficere solet; modò Planetæ in validis locis fuerint positi, & debite distributi.

✕   γ   ♂   Ⅱ

2. I. 2. 2.

Quinetiam & iste Planetarum ordo & situs, ventos turbulentos affert.

三 世 子 孫 興 隆

2. 1. 1 1 1 1.

Tropius enim, & utrúmque Equinoctium pænè occupatur, & Ordo interruptus ex opposito Hemispherio refarcitur.

(2.) Istiusmodi

(2.) Istiusmodi quoque Planetarum *Syzygia* est maximè notanda, propter utrumque Tropicum & Æquinoctium Autumnale simul occupatum

♄ ♀ ♃ ♄
♄ 3. 1. 1.
3

Cum ista autem signorum series, fuerit occupata à Planetis positis in sequentibus distantis, Terræ-motus, fulmen, fulgur, aut vehemens tempestas expectari possit

♄ 24 ♀ ♀ 5 ☉ 7 ☾ 17 ☿ ♃ 2 ♀ ♄ 1 ♄.
VS 20 4.

(3.) Unus Planeta in principio Signi, & alter sive duo circa ejus finem, sunt efficaces; præsertim in *Tauro*, & *Geminis*, eorúmque signis Oppositis; propter *Pleiadas*, *Hiadas*, & *Orionem*.

(4.) Quando quatuor signa à Planetis occupantur subsequens Ordo est observandus. { 3. 1. 1. 2.
2. 1. 1. 3.

Cum Tria, notetur ista series. { 3. 2. 2.
2. 2. 3.
2. 3. 2.

Cum duo istiusmodi Ordo. { 2. 5.
4. 3.

(5.) Omnes Planetæ in unum signum coacti semper quidem aliquos insigniores effectus producant, præsertim à Frigore procedentes; Sed non adeo notabiles, ac Astrologi opinati sunt, nisi in *Hominum Corporibus commovendis*.

XIV.

*Nec Simplicium tantum Radiorum vis, sed eorum ab Ang
reflexio, quæ Aspectus communiter vocatur, permagni in
Doctrina est æstimanda; cum habeat vim maximè effi
cem ad naturam Sublunarem exstimulandam. * Quod en
bovi est stimulus, equo calcar, militi classicum id su
Univerſo Aspectus.*

* Kepler.
Harmon.
nic. p. 168.

* Kepler.
de Trig.
Igneo, p.
33. in pre-
fat. ad E-
phem. An.
1617. p.
34.

Nititur autem Aspectuum Doctrina constantissimâ ad
Experientiâ ut * Keplerum Astronomorum summum
diu reluctantum, tandem vicerit. Et certè Artem ha
pro eximio quo pollebat Ingenio, peritâ, & diligentia,
summum culmen perduxerat; nisi, retentis solis Plane
rum Syzygiis, Fixarum vires, & Aspectus Lunares rejeciss
Unde est quod sæpe ad occultas causas, Mundi Animam,
Caloris Subterranei evaporationes confugere cogatur; &
Ephemeridibus suis subinde fateatur, satis causarum sibi
apparere; nec Aspectus suos (licet egregiè illos multip
caverit) tantæ Aëris commotioni sufficere. Scio quide
multa contra hanc Doctrinam, à Viris Magnis, sed hu
Artis ut plurimum ignaris, objici solere, speciosa satis,
primâ fronte verisimilitudinem mentientia; quibus tam
refutandis hîc immorari nolo, quòd ex rectâ sequentiu
Aphorismorum perceptione sponte sua corruant.

De Planetarum Aspectibus.

I.

Ante omnia ergò diligentissimè est notandum, Aspectus mutuos Planetarum, esse mutationum Aëris Causas tantùm partiales, sive sine quibus non, non autem Totales & Adæquatas; & in Effectibus Sublunaribus producendis, magnum quidem pondus & vim habere, at non omnem, sed viribus tantùm suis proportionatam; quæ licet in se sit efficax, effectui tamen producendo non sufficiat, ob defectum Causarum Sociarum, aut majorem Causæ Contrariæ Vim. Quomodo Vis aut Momentum ut Octo, aliquid quidem valet; at non per se, ad movendum pondus ut viginti, nisi reliqua Vis accesserit; & pondus quod lanci in unam partem impellendæ sufficiat, majori contrariæ partis pondere in alteram fertur.

DOctrinam hanc ex parte agnoscit Ptolemæus, *Tetrab.* I. 8. & 2. 9. pag. 128. ed. Græc. Lat. ubi docet Planetarum vires immutari pro diverso concursu *ἄλλων αὐτῶν συζητησόντων*. Cujus rei veritatem quis frequenter experiri possit in *Conjunctionibus* aut *Oppositionibus Solis & Lunæ*; quæ inefficaces non sunt in se; sed ob defectum reliquarum causarum; scilicet ob *Hiatum*, *Coarctationem*, aut *nimiam distantiam* reliquorum Planetarum; aliasque circumstantias quæ in Operis progressu fient manifestiores. Hujus autem Aphorismi ope, Lector facillimè diluet multos è doctis *Paralogismis*, quos viri cæteroquin eruditi, contra hanc *Artem* asserre soleant. Dicunt enim, *Aspectus sæpe inefficaces esse*; & *Astrologos in prædictionibus mirè hallucinari*. Et quidni hæc fiant quando reliqua non concurrant; & de Effectu,

ex unius tantum Causæ Partialis consideratione, pronuncian-
dum esse Statuere pergunt Astrologi?

I I.

Natura & Vis Aspectuum, petenda est 1° Ex Angulo quem efficiunt Radii ad Terram cœuntes. 2° Ex Distantiâ Radio- rum mensuratâ per Zodiaci Arcum Angulo subtensum. 3° Ex Ratione, seu proportionem quam Arcus ab Angulo interceptus habet ad Totum Circulum. 4° Ex Planetarum à quibus Radii profluunt, & Corporum in quæ agunt diversâ naturâ, quâ Radiorum vis diversimodè modificari, aut impediri possit.

Rationem hujus Aphorismi petat Lector è Ptolem. Tetrab. I. 16, 27. Offusio de Divinâ Astrorum Facultate, Keplero, & Morino in Astrologia sua Gallica, ad quem præcipuè Lectorem remitto. Ex eo autem quòd Aspectuum Vis ab Angulo ad Terram petatur, dixit^a Keplerus, eos esse potius *Entia Terrestria quàm Cælestia*.

^a Epit.
Astron.
lib. 6. pag
744.

I I I.

Aspectus Veteribus sunt quinque, Conjunctio nimirum, Oppositio, Sextilis, Quadratus, & Trinus. Licet Conjunctio, cum è simplicibus tantum constet Radiis, nec ab Angulo reflexis, sit Aspectus potius principium, quàm ἀρχή. Aspectus autem sinister secundum successionem Signorum, in Re Meteorologicâ est validior dextro.

Istis autem quinque Vulgaribus, Keplerus, Mæstlino præeunte, plures addidit ex Harmonices rationibus petitos, quorum aliquos experientiâ edoctus postea rejecit. Vid. Kepler. Instruct. ad Ephem. An. 1617. pag. 35. & Ricciol. Almag.

Almag. Tom. 1. lib. 7. sect. 5. cap. 7. & Tom. 2. lib. 9. sect. 5. cap. 11. *Aspectus* autem Vocabulum apud Antiquos non comparet; sed *Conspectus* vocantur *Censorino*, qui sunt *Ptolemæo* *συναντισμοί* & *τέττοι*.

IV.

Conjunctio Planetarum Vim habet sanè magnam, ob Radiorum mixturam, quorum Vis Corporum Conjunctorum Unione fit fortior.

PER se quidem, *Calorem gignit, respectu loci* in quo fit *Conjunctio*; at respectu *Totius Atmosphære*, *Frigus* potius efficit; quia Corpora simul juncta minus spatium occupant, ideoque & Calorem minùs latè per Aërem diffundunt. *Ptolemæus* docet *Aspectus* varias mutationes Aëris efficere διὰ τὴν συγκενωμένους τὴν διαδόσεως αὐτῶν, & διὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἰδιότητα. *Aspectus* è principiis *Physicis*, non *Harmonicis* deducens, eorumque virtutem tribuens συγκεντρώσει καὶ μίξει ὁμογενείας τῆς δυνάμεως. *Tetrab.* 1. 1, 2. & 2. 9.

V.

Oppositionis virtus est insignis, propter duos Angulos Rectos quos Radii oppositi ad Terram efficiunt; & propter Arcum Zodiaci semicircularem Angulis istis subtensum; Majoris enim Arcus major est Vis, etiam propter plures quas ambitu suo continet Stellæ. Qui & communiter est mensura durationis pluviae, aut alicujus ejusmodi Effectus Astro-Meteorologici.

EST quidem *Oppositio* in se, & in suâ naturâ *conjunctio*-ne minus calida, quia Radii quò magis à Fonte Caloris recedunt, eò sunt Frigidiores; in pluviam nihilominus,

Ventis, aliisque mutationibus producendis quæ *competentes* aliquos *Frigoris gradus* requirunt, *Conjunctione* plus valet; ob adversantium Radiorum occursum per lineam rectam in ipso *Terræ Centro*, ubi *cōitionis Vis est fortior*; & quod Radii longius producti contrario *Frigidi Aëris spiritu* admisceantur, unde pugna & violentia inter contrarias qualitates oritur. Eodem ferè modo quo *Halitus Oris frigidior* sentiat a manu longius, quàm propius admotâ; quod à *Laryngis*, & *Cavitatum Oris* calore remotior factus, *frigido Aëre* commisceatur, & agitetur.

VI.

Quadrati Aspectus Vis, sita est in Angulo recto, quem efficiunt Radii ad Terram cœuntes.

^a De Div.
Astr. Fac.
cap. 16.

EXperientiâ autem patet Vim ejus *maximè* perspicui, cum uno Planetarum in Meridiano existente, alter interim Horizontem occupat: duobus Planetis *Angulos Cœli* tunc obtinentibus; à quo positu Aërem moveri, diuturnâ observatione comperit ^a *Offusus*. Angulum autem rectum efficit iste Aspectus, etiam cum alter Planetarum non sit in Meridiano; quia Radii sunt semper *Terræ Perpendiculares* in hoc Aspectu, licet non semper sint *Verticales*.

VII.

Trinus Aspectus efficit Angulum Obtusum, non multò majorem Recto, ad Centrum Terræ: immò nonnunquam Rectum efficit, pro differentiâ Obliquitatis Zodiaci; quâ sæpè efficitur, ut in hoc Aspectu, unus Planeta sub Meridiano versetur, altero interim ipsum Horizontis Limbum occupante.

VIII. Sextilis

VIII.

Sextilis efficit Angulum valde acutum ad superficiem Terræ. Est etiam notandum, Quadratum Sextili, & Trinum Quadrato efficaciorum esse, quod eorum Anguli à majori Arcu Zodiaci subtendantur.

Reliquis forsan Aspectibus non multum est tribuendum, cum ad libitum penè in infinitum augeri possint; & alterius generis Fundamentis, *Harmonicis* nimirum, non *Physicis* nitantur. Quod si novi isti Aspectus inter *Lunares* admittantur, mole suâ Observatorem obruent; nec à *Veteribus* Aspectibus, quorum efficacia longo usu confirmatur, ob *Lunæ* motum velociorem, satis distingui possint. Quâ difficultate motus *Keplerus*, in *Ephem.* ad *Dec.* 1627. in has voces erumpit: *In tantâ Turbâ, quis ovi cuique matri suum selizet Agnum?* Cum autem inter novos Aspectus *Lunares*, *Quincunx* tantum & *Semiseptilis* videantur essealicujus momenti; prior nihilominus ad *Oppositionem*, alter ad *Conjunctionem* reduci possit, quod sint tantum quasi *deflexus* paulò *obliquiores* à perpendicularibus *Conjunctionis* & *Oppositionis* Radiis.

IX.

Diligenter est notandum, apertissimè constare tam experientiâ, quàm auctoritate Veterum Astrologorum, Aspectus Platicos non minus validos esse, quàm Partiles; & eorum durationem extendendam esse ultra præcisum Tempus Calculi Astro-nomici, pro ratione & proportionem Orbium Luminis Planetarum; quorum^b Tabella ab Arabibus desumpta communiter circumfertur.

^a Vide Joh. Hammi Eschcuidi. *Summam Astrologia*, Tract. 1.

Dist. 10. cap. 5. & *Ptolem.* *Tetrab.* 1. 27. καὶ ἂν τε συνιατρικῶς συμβαλὼν, καὶ ἂν τε μετὰ ἄλλοις ἡμῶν... ἡγήσμεν ὅτι ἀποδείκνυται καὶ αὐτὰ τὰ πλάτη. *Ricciol. Almag.* Tom. 1. pag. 664.

Constat

Constat enim sæpissime *Æstus* intumescere, & *Frigora* dissolvi aliquâ parte diei precedentis, aut subsequen-
tis ipsum *Congressum Solis & Lunæ*; idque virtute *Orbis pro-*
prii eorum *Luminis*, etiam quando *Mercurius & Venus*, lon-
gius disjungantur; quorum *vicinitate* *Aspectus Soli-lunares*
sæpè adjuvantur.

Quinetiam ex *Kepleri* Ephemeridibus aut cuilibet ex pro-
pria experientiâ satis constabit, *Solem & Venerem* efficacius
operari ad aliquot graduum distantiam, quàm in *Centrali*
Conjunctione. Planetæ enim operantur non solum per *Con-*
tactum Corporalem, sed *Influentiâ Virtuali* quæ agit etiam in
distans. Et *Aspectuum* Virtus, non minùs quàm *Vis Mo-*
trix; *Sphæram Activitatis* quasi certam aliquam distantiam
requirit, ad *Vim* suam fortius exerendam, quæ nimîâ pro-
pinqvitate enervari possit.

Iste Aphorismus nititur experientiâ, & est diligentissimè
notandus; cum & veritatem ejus alicubi agnoverit mag-
nus *Keplerus*, Cœlestis Ingenii Vir, qui fatetur; *Planetas*
validos & tardos non contrahere suos effectus, ad momenta
minuta conjunctionis plenariæ, ut de quibus adhuc ipsa Astrono-
mia incerta est, propter subtilitatem.

X.

Idem Aspectus contrarios effectus producere valet, Humidita-
tem putâ & siccitatem, at non quatenus Idem, sed prout à
reliquorum Planetarum positione, aut Aspectibus diversæ
naturæ, vis ejus modificatur, augetur, aut impeditur.

XI.

Diversi Aspectus non semper diversos produciunt effectus; habet
enim Natura plures causas diversi generis, quæ ad eundem
numero effectum concurrunt. Et

ET tamen unicuique Aspectui inest *sua Vis*, quæ experientia & diligenti observatione, à reliquarum concurrentium causarum virtute, per effectus sibi proprios & peculiare distingui possit. Ut si pluat sub Conjunctione *Solis & Lunæ*, si modò *Mercurius* non longè à Sole disjungatur, etiam & *Ventus* cum pluvîa increbrescet; quo pacto *Mercurius* naturam suam prodit. Vide *Ptolem. Tetrab. l. 8. sub fin. § 2.9. pag. 128.*

XII.

Aspectus plures, quos Multiplicatos, docendi gratiâ vocabimus sunt Simplicibus potentiores: ob vim unitam quæ est fortior.

A Spectus *Multiplicari* dicimus, cum plures eorum sint in uno signo, aut in multis: Ut, verbi gratiâ, duæ Conjunctiones in *Tauro*; aut una in *Tauro*, altera in *Cancro*. Qui etiam memoriæ causâ, non ineptè dividi possint in *Aspectus Incomplicatos, & Complicatos*; cum nimirum Radii non *seinvicem* tantum mutuâ *græci* respiciunt, sed & *tertium* aliquem Planetam. Ut si sub Conjunctione *Solis & Mercurii*, contingeret simul *Quadratus Jovis & Mercurii*; *Mercurius* isto in casu, non tantum *Soli* conjungeretur, quod *Incomplicatum* Aspectum vocamus; sed & *Jovem* simul *Quadrato* Aspectu intueretur.

Nè antem Benivole Lector, monitum hoc leviter prætereas: permagni enim est momenti, in omni genere Com-motionis sublunaris. Plures simul Conjunctiones, & præsertim Oppositiones sunt valde efficaces, maximè quando cum alterius generis Aspectibus implicentur; & superiores Planetæ seinvicem respicientes, miros edunt effectus, cum *Sol, Luna*, aut aliquis ex reliquis Inferioribus Planetis se illis

illis applicuerit: Si Luna per aliquem Aspectum ad Planetas qui Radios quoque inter se miscent, se applicuerit, ipsorum significationem promovebit, immo quasi stimulus additis urgebit inquit Eichstadius in Ephemer. par. I. pag. 42. Et hinc erat

* Purchaf. quod Columbus^a, novi Orbis repertor, noluit se Mari committere, sub Complicata Oppositione Jovis, Solis, Mercurii & Luna: Tempestatem exinde prænuntians, pro sua sagaci admodum in rebus Astrologicis peritiâ.

De Aspectibus Solis & Lunæ.

I.

Sol ex primæva luce in Orbem collecta factus, est Corpus omnium longe densissimum; eò quod vim Calorificam, violentius omnium & longius emittat. Ex superficie quidem constat Sphæricâ, Asperâ tamen, & ex heterogeneis partibus compositâ, que videntur esse in continuo motu & fluxu; & diversum habere lumen; fortius & clarius in Centro, circa Peripheriam autem debilius & obscurius.

II.

Luna Terris citima, & varitate Phasium maximè notabilis erat prima Astronomiæ Magistra. Est autem Corpus Opacum, Heterogeneum, & multiformiter asperum, scabrosum & inæquale, ut lucem à Sole mutuam diversimode reflecteret, & modificaret; divina etiam providentiâ in Terræ vicinitate

vicinitate positum, ut in illam fortius & efficacius operaretur. Inter autem admirandos ejus effectus, mutationes Aëris meritò sunt recensendæ; ad quas non modò concurrat Temperato suo calore vel sensibus obvio, Humoribus evocandis & rarefaciendis aptissimo, sed & reliquorum Planetarum efficaciam perficiendo, & absolvendo. Quia enim Effectus reliquis Planetis communes in actum sæpè erumpant, sub ipso puncto Concurfus Aspectuum Lunarum, ideò videntur esse non tam Causæ Partiales, quàm Ultimæ, quæ dant Formam Rei, & Esse Completum.

Planetarum Naturas & Effectus à ^a Veteribus acceptos tradit Ptolemæus Tetrab. lib. 1. 4. & 2. 9. Quos Phisicis rationibus confirmat à sensu petitis; necnon à diversa eorum Magnitudine, ^b Coloribus, & Situ respectu Solis & Terræ; à quibus non intimas eorum essentias, τὸ τοῦτο ^c ἐπὶ εἶναι; sed Naturas sensibiles, & secundarias qualitates deducere conatur: intra quos forsan limites coercenda est Humana νοεοδοξία; cùm prima rerum principia nos in hac mentis caligine latere, & inanem nostram θεωρητικὴν ludificare videantur. Licet autem Ptolemæi Doctrina, nescio quo modo, aliquantùm ab hodierna experientiâ discrepet; multum tamen est facienda, nec temerè sanè rejicienda; nisi cùm Observationibus crebris & manifestis apertè repugnet; nam ratiunculæ, speciosæ licet, quæ experientiâ destituuntur, in istiusmodi rebus parum valent; nec Viris eruditiss, sed inexercitatis, tutò fidere possis. Ego qui Vetustatis, Hominumque in Arte suâ consensu maximè moveor, ægrè ab Antiquorum, receptisque opinionibus divellor; gnarus nos feram eorum progeniem, multa latere quæ illis cognita essent, seu negligentia, seu vetustate perierint, ^d seu priscorum cura fertilior, aut industria felicior fuerit; prout eleganter, & egregiè conquestus est Plinius. Certè tandem Astrologorum Filios, monet vel ipse ^e Hevelius, ut diligenti

^a Ptolem. Tetrab. 1. 3. αὐτοῦ τοῦτο τῶν Παλαιῶν καὶ αἱ ἀνέροι φυσικῶν παρὰ τὴν φύσιν τὸ τοῦτο
^b Salmas. de Ann. climact. pag. 620.
^c Tetrab. 1, 2.

^d Plin. Nat. Hist. 14. 1.

^e Cometo-gr. 388.

gentius ad Colores Planetarum Cometarumque attenderent; ut ex illis solidiora jacent Artis suæ fundamenta, & temporum, rerumque eventus, certius divinare possint. Colores enim diversi, diversas Lucis reflexiones arguunt, & difformitatem Corporum à quibus fiant; unde varios effectus produci posse nemo ignorat. Planetarum itidem diversæ magnitudines, distantiae, & motus res est tam stupenda, & rationis consilii que plena, ut *Keplerum*, post *Pythagoræos*, *Mundi Harmoniam* comminisci impulerit; ipsumque ^a *Ricciolum*, rejectis *Veterum*, *Recentiorumque Hypothesibus*, ad *Intelligentias Motrices* confugere coegerit.

^a *Almag.*
t. 1. 279,
285, 536.

^b *Plin. Nat.*
Hist. 2, 5,
9, 98.
Vossius de
Idol. lib.
2.
Ricciolus,
Hewelii,
Selenogr.

Solis quidem Lunæque ^b *Natura & Vires*, notiores sunt, quam ut nos hic diu morentur; præsertim cum à *Naturæ Mystâ Plinio* diversis in locis notentur, & magnificè celebrentur, & à multis è recentioribus accuratè tractentur. *Sensu percipitur*, inquit *Ptolemæus* *Tetrab.* 1. 4. *Solem naturâ suâ calefacere, & moderatè desiccare.* Et calefacit certè cum sit igneæ substantiæ huic nostræ *Elementari* haud ab-
similis; *Terramque Humores attrahendo desiccet*, licet *Aërem Humidum Vaporibus reddat.* *Lunæ naturam Humectantem* tribuit; & propter *Solis φωτισµὲς calorem moderatum*, quo, cum sit *Terræ vicina*, *Vapores haurit*; nimirum è *Terrâ in nubes*, non in *Sphæram Lunarem*; quod in *Ptolemæo* culpat ^c *Scaliger*; sed immeritò, ut vel ipsa *Textûs verba* monstrant. *Lunam* autem calore remissiori præditam esse, multi sensibus percipere, altitudinem ejus observantes post

^c *In Mamil.*
pag. 44.

^d *Tetrab.*
1. 2. sub
init.
^e *Tet.* 1. 2.
2, 3, 4, 5,
6, 7, 8, 9.
Plin. Nat.
Hist. 2. 97.
Verum cau-
sa in Sole
Lunaque.

Plenilunium; & cum sit lucida, necesse est ut calore non destituatur; licet à sensibus nostris propter majorem eorum calorem non semper deprehendatur. Utriusque Luminaris Effectus ^d *Ptolemæus* suo more, præse at dilucide simul congestit: quorum nonnullos hic attingere non erit omninò alienum. *Aquarum fluxus à Sole* dependere notant ^e *Ptolemæus & Plinius & latè probat Vossius* in eximio opere de *Motu Marium*; *Æstusque Fluminum, Marisque, Lunæ* etiam deberi,

deberi, pauci sunt qui non agnoscant, & nos infra mon-
strare conabimur. In omnibus Effectibus præcellit quidem
Sol; nec tamen reliquorum virtus est deneganda; *Lunæ*
præsertim, quæ diversitate *Phasum*, calorem *Solis* diversi-
modè reflectit, & attemperat, & Humori attollendo aptum
reddit, spirituosisque suis radiis Aquam imprægnat, & rare-
facit, unde *Humida* dicitur, quod *Humores* attollat; *Solis*
enim ardor cuncta torret sorbetque; dum *Lunæ* sæmineum ac
molle fidus, atque nocturnum, solvit humorem, & trahit non
aufert, inquit *Plinius*, lib. 2. 100, 101. *Maniacos*, & *Epi-*
lepticos, *Lunæ* vim sentire, quis est Medicorum qui non
fateatur? Immò & puerorum *ασμὸς* in plenilunio maxime
infectos esse docuit ^a *Aristoteles*. *Conchylia* à *Luna* augeri
& minui, omnes credunt; licet ^b *Vossius* existimet hoc
illi inter alia perperam adscribi; & Eruditissimus ^c *Huetius*
Observationibus in *Manilium* asserat se complures conchas,
quadrupedumque medullas rimatum fuisse diversis *Lunæ* tem-
poribus, neque ullam deprehendisse mutationem, quam ad *Lu-*
nam certò posset referre; certioribus tamen experimentis
vult hoc explorari, & interim assensionem retinendam esse sua-
det. In ^d *Re Rusticâ* infinitum refert & *Lunaris* ratio; cres-
cente enim *Lunâ* *Frumenta* grandescunt; & omnia quæ cædun-
tur, carpuntur, conduntur, innocentius decrescente *Lunâ*, quam
crescente fiunt.

Quamplurima Animalia generatim sæcla propagant, certis
& statis *Anni* Temporibus; Vere præsertim, *Æstate*, &
Autumno; immò & nonnullis, quod mirum, vel *Hyemis*
Frigus blandum amorem incutit. Unde ^e *Ptolemæus* solerter
admodum, *Animalium Fætus Soli* potissimum attribuit,
quòd *Annus* ab illo moderetur. Partus autem gerendi tem-
pus, aliæque huc spectantia, à *Lunâ* dependere autumat
^f *Hippocrates*; cujus *spatiis septenariis* multum etiam tribuit
& *Aristoteles*. Solertissimus autem iste Naturæ indagator,
lib. 4. de Generatione Animalium capite decimo, Tempora

^a De Hist.
Animal.

^b De motu
marium
cap. 16.

^c In lib. 2.
vers. 93.

^d Plin. 16.
39. & 18.
30, 32.

^e Tet. 1. 2.
διὰ τὴν
ἐκείνης τῆς

καὶ τῆς
ἐκείνης τῆς
ἐκείνης τῆς

^f Hippocr.
de septim.
partu &
octim.

^g Arist.
Hist. An.
6. 17.

^h Plin. Nat.
Hist. 7. 5.

Sponii
Aphor. no-
vi Hippocr.

Procreationum, Graviditatum, & ipsius Vitæ, mensurari asserit Periodis Solis; immò & Lunæ, quòd sit quasi Sol Minor, ὥστερ ἡλιος ἑλάττω. Quin & non modò eo-

* Βάλεται ἡ φύσις τοῖς τέ-
των ἄστρον ἀειδμοῖς, ἀ-
ειδμεν τὰς γενέσεις καὶ
τὰς τελευτὰς. *Arist. de*
Gener. An. 4. 10.

*rum Calori & Frigori Moderato, * Principium & Perfectionem generationis, sed & generatorum obitus illis attribuit; quos etiam ab Astro-
rum Periodis vult pendere.*

Quod si quando partus *Luminarium numeris non exquisitè* respondeant, fieri hoc ait *præter naturam* ab aliis causis impedi-
entibus, aut διὰ τῶν ὑλικοῦ ἀπορίαν. Quæ viri summi, &
acris subactique judicii verba, diligenter sunt pensitanda,
cùm ex intimâ ^a Philosophiâ petantur. Si enim *Ignem omnia*
moveantur, ut vult ^b Hippocrates, & ipse *Sanguis à Luce*
Humoribus immersâ in Orbem rapiatur, quod suadere conten-
dit ^c Bartholinus libro de *Luce Animalium*; quidni dicamus
Vitam, quam in Calido & Humido dicunt consistere, à Calo-
ris Fonte dependere, d Animamque Sensitivam nihil aliud
esse, quam sanguinem aut spiritus à Calore Cœlesti commo-
tos & accensos ^e Nolo autem *conjecturis* ulterius indulgere;
licet certissimum sit, & abunde norint ^e *Iatro-Mathematici*,
quorundam Planetarum quosdam *Aspectus Vitæ inimicos*
esse; aliòsque salutare & beneficos.

* Vide
Harveum
de Partu.
^b De Diæ-
tâ l. 1.
^c Pag. 32.
^d Vide
Harveum
de Calido
innato.
Willis. de
Anima
Brutor.
^e *Eusebius*
de diebus
criticis,
Maginus in
Galenum
de diebus
criticis, &
de legiti-
mo Astrol.
in Medic.
usu.

I I.

Aspectuum Soli Lunarium efficacia extendenda est ultrâ ipsum
Congressus Tempus; non solum ob majorem vim distantie
Aspectus platici, sed quod appulsu Lunæ ad Venerem aut
Mercurium, in Solis viciniâ ut plurimum positos, Aspectuum
Vis augeatur. Idèoque effectus Soli-Lunares sunt expectandi
intrâ aliquod Tridui spatium; & frequentius aliqua parte
diei Aspectum præcedentis aut subsequēntis, quàm ipso Con-
gressus die; quod apprimè est notandum. Aliquod autem
Spatium ad Effectum Aspectus producendum meritò est re-
quirendum, cùm de veris Planetarum motibus adeò incerti
simus

simus & Ephemerides tantoperè ab ipso Cælo exorbitare soleant.

ARABES apud ^a Eschuidum nostratē, Orbi Lunæ at tribuunt gradus duodecim, antè & retrò, uti loquuntur; id est ante, & post congressum; unde aliquod Tridui spatium huic rei est tribuendum. Et ex hac Regulâ prædixit hujus Artis Instaurator, fore aliquam remissionem diurnæ & acris Hyemis Anni 1683. circa undecimum Januarii, diebus quatuor post Novilunium; propter Lunæ Aspectus cum Tribus Superioribus, post ejus Conjunctionem cum Mercurio & Venere, à quorum etiam tempore Aër leniebatur.

^a Summa
Astrol.
Anglic.
pag. 56.

De Conjunctione Solis & Lunæ.

III.

Conjunctio Solis & Lunæ Aërem calidiorem reddit & effectus calorem consequentes producit, aut productos auget & promovet. Novilunium enim semper dat aliqualis caloris indicia; idque vel nubes paulò minaciores congregando, aut auram leniter movendo, ubi tanti roboris non sit, ob reliquarum nimirum Concausarum defectum, ut pluvias aut ventos producat. Quin & tanquam Causa Secia concurrit, ad reliquos omnes Effectus, qui hujus Aspectus tempore eveniant.

Pluviam quidem, aut Ventos procreat. Determinatio autem Causæ ad alterutrum Disjunctionis membrum dependet à naturâ & consideratione reliquorum Planetarum; prout ad Ventum, aut pluviam fuerint magis dispositi.

Ex

Ex omnibus autem effectibus *pluviam sæpissimè* producit *Novilunium*; *efficaciter* quidem in *Cæli Angulis*; *efficacissimè* autem in aliquibus *Zodiaci* locis, *Ariete* nimirum *Leone*, *Capricorno*, & *potissimùm* in *Virgine*; quorum *Signorum Novilunia* vix unquam *pluviarum* sunt *infœcunda*.

I V.

Novilunium cum sit calidum, Ventos calidos producit: Australes nimirum sæpissimè, Occidentales sæpiùs quàm Boreales, Orientales autem omnium parcissimè.

Novilunio appropinquante, *Ventus* subinde mutatur; at, quod notandum est, à *Plagâ Frigidiori* ad *Calidiorè*, propter appulsum *Lunæ* ad *Solem*. *Accessus enim Lunæ ad Solem, Ventos calidos producit; recessus à Sole, Frigidus.*

De Oppositione Solis & Lunæ.

V.

Is quidem *Aspectus* plenâ *luce* omnium *oculis* se *ingerens*, *primam* forsan *dedit ansam* *Observationibus Astro Meteorologicis*. *Et Effectus quidem producit violentiores certè, si non numero æquales cùm Novilunio.*

Pluviam enim aut Ventos producit, idque violentius quàm Novilunium, ut & Nivem & Grandinem; nebulas autem & Tonitru parcius. Ventos etiam Plagæ Occidentalis quam maximè movet; proximè Australis; Orientalis sæpè, Borealis autem rarissimè.

Et

*Et Plenilunia Mensum Aprilis & Augusti, pænè semper plu-
viam generant; necnon illa quæ incidunt in Signa Aquarii,
Arietis, Tauri, Virginis, & Libræ.*

Violentæ admodum Tempestates sub hoc Aspectu oriun-
tur, & Frequentiores quam sub ullâ alia Phasi propter
rationes allatas in Aphorismo de Oppositione in genere; ca-
pite de Aspectibus Planetarum, Aphor. 5°. Ventus enim
Frigoris aliquos gradus postulat; cum sit Exhalatio Frigi-
da, à calidâ commota, & agitata; ex quarum pugnâ oritur
violentia. Et cum Plena Luna, sit à Sole remotior quam
Nova; idèò necesse est ut Frigidior paulo sit; violentior
autem, quod majorem Cœli Arcum afficiat, plurè que adèò
Stellas radiis suis irriter. Radii enim quando sunt remotiores,
majus spatium illuminant, & afficiunt.

V I.

*Dies Novilunares sunt calidiores Plenilunaribus, quia in
Pleniluniis Diurnis Luna est sub Horizonte, & ut pluri-
mum solitaria: in Noviluniis autem Diurnis, licet pars ejus
illuminata à nobis avertatur, à calore tamen Solis, & Plane-
tarum qui Solem perpetuò comitantur, diei Calor augetur.
Noctes autem Plenilunares, (quod notavit etiam &^a Ari-
stoteles) sunt Novilunaribus calidiores, quia Luna tunc
vertici nostro imminens, plenâ luce, & radius perpendicula-
ribus Terram ferit.*

^a De par-
tib. Ani-
mal. 4. 5.

V I I.

*Hyemes maximè rigentes, & gelu asperrimum, sæpè solvun-
tur à Noviluniis & Pleniluniis aut saltem aliquid de rigore
suo remittunt. Hoc autem evenit, biduo aut triduo ante
vel citra, sæpius quam ipsissimo Conjunctionis aut Oppo-
sitionis*

fitionis die : Cùm nimirum *Luna* ad *Mercurium* aut *Veneraem* perpetuos *Solis* affeclas defluxerit, aut *Martem* Conjunctis aut Oppositis Radiis aspiciat ; aliquando enim, ac si *Mars* esset *Solis* æmulus, Gelu concrefcens sub Conjunctione ejus cum *Lunâ*, diffolvitur sub Oppositione, & è contra. Nec est prætereundum *Glaciem* pruinâque à *Pleniluniis*, nocte fortiùs quàm de die resolvi ; à *Noviluniis* autem de nocte lentius quàm à *Pleniluniis* ; ob rationes jam traditas.

De Quadrato Solis & Lunæ.

VIII.

Iste Aspectus est magnæ virtutis quia tunc Luna est Terræ propinquior quam in reliquis Phasibus ; & Tardè movetur : Luna enim est Tardior in Quadris, quàm in Copulis.

Et hinc, ut obiter hoc moneam, optimè ratio peti possit, cur Septimus Dies à Conjunctione Solis & Lunæ, sit maximè æquinoctialis : Quia nimirum in Quadraturis, centro Epicycli occupante Perigæum Eccentrici, Luna est Terræ vicinior, quàm in ullâ aliâ phâse.

ET certè iste Aspectus intuentibus jucundum præbet spectaculum ; Sole nimirum in Meridiano existente sub ortum Lunæ in primâ Quadraturâ ; & è contrâ, Lunâ Medium Cæli occupante sub ortum Solis in secundâ Quadraturâ : quò fit ut Semidiameter Hemispherii quasi limitetur & dimetiatur , à rectangulari distantia utriusque Luminaris.

IX.

Quadratus Aspectus est calidus, & adæquat ferè efficaciam Plenilunii, præsertim in productione pluvie ad ipsum Aspectus momentum. Et prior quidem quadratura, certissimè pluviam producit mensibus Februarii, Maii, & Novembris; Posterior, mensibus Junii, Octobris, & Decembris.

X.

Secunda Quadratura est primâ calidior; pluvias enim & Ventos violentiores producit; & Excessus Caloris, nebulas, Trajectiones, & Tonitru sæpius; Gelu autem & Frigus rarius. Tunc enim Luna Tardius fertur; & Solem præcedens Aërem calidiorem reddit. Immo ad ortum ejus in Meridiano existens, uterque Hemispherii Quadrans afficitur; Lunâ occupante Meridiani & Sol in Orientali versatur.

Quin & Ventus frequentius moventur, plusque cadit pluvie, sub hoc Aspectu post Meridiem, quam antè: utroque Luminari Occidentalem Quadrantem tunc illustrante; qui est Orientali calidior, quod omnes stellas recipiat, quæ ad occasum sensim properantes, Orientalem Quadrantem prius deseruissent.

Experientiâ compertum est, Quadraturas vim habere, non solum ad ortum & occasum Solis, ad Meridiem, & mediam noctem, quando alterum Luminarium est in aliquo Cæli Angulo, quorum magna est vis; sed & quavis Diei Naturalis Horâ, etiam utroque Luminari sub Horizonte existente.

Notandum hîc est, Vim Quadrati protrahi debere ad Spatium horarum quadraginta & octo; ideoque & Effectus ejus intra aliquod Tridui spatium esse Expectandos;

F tantundem

tantundem enim illum postulare, experientiâ deprehensum est.

Et hinc apparet *Quadrati Aspectûs Angulum rectum, esse Physicam, non Mathematicum, Latitudinis expertem.*

Nec prætereundum, omnes *Aspectus Lunares secundos, esse primis calidiores: quòd isto in casu Luna Solem antegrediatur.* Unde apertè patet Lunam suam habere calorem.

De Trino Aspectu Solis & Lunæ.

XI.

Iste Aspectus licet non plures Ventorum Tempestates, sæviores tamen reliquis omnibus producit. Constitutionem Aëris calidam auget, & ad subitaneas Ventorum mutationes ab unâ plagâ ad alteram, maxime confert: quod Tempestatis imminentis, aut jam alibi existentis, signum esse soleat. Violentiam omnis generis auget, & promovet, & in nonnullis Signis pluviam sæpiissimè procreat. Ex. gr.

Mense Januarii Sol in *Aquario*, Trino Aspectu illustrans Lunam in *Gemini*, octo annorum vicibus, pluviam septies produxit; quo modo sequens Tabella est intelligenda, nec inutilis, nec injucunda:

	☉	☾	Vic. Ann.	Vic. Pluv.		☉	☾	Vic. Ann.	Vic. Pluv.
Jan.	♈	♈	8.	7.	Jan.	♈	♈	7.	6.
Febr.	♈	♉	7.	5.	Feb.	♈	♉	7.	7.
Martii	♈	♊	7.	7.	Martii	♈	♊	7.	7.
April.	♈	♋	8.	4.	April.	♈	♋	7.	4.
Maii	♈	♌	7.	5.	Maii	♈	♌	8.	8.
Junii.	♈	♍	8.	6.	Junii	♈	♍	7.	4.
Julii	♈	♎	7.	5.	Julii	♈	♎	7.	5.
Aug.	♈	♏	8.	7.	Aug.	♈	♏	8.	6.
Sept.	♈	♐	7.	7.	Sept.	♈	♐	8.	8.
Oct.	♈	♑	7.	4.	Oct.	♈	♑	7.	7.
Nov.	♈	♒	7.	6.	Nov.	♈	♒	7.	6.
Dec.	♈	♓	7.	7.	Dec.	♈	♓	6.	6.

Unde patet, Signorum Zodiaci proprietates esse valde diversas; his crebrius, illis rarius pluviam producentibus. *Trinus* enim prior mensibus *Septembris*, *Novembris*, & *Martii*; posterior autem *Februario*, *Martio*, *Maior*, *Septembri* & *Octobri* raro Pluvias non producant; reliquis, parcius.

Trinus autem *Quadrato* est magis turbidus; quia *Angulus* quem ad Terram efficit à *majori Arcu* subtendatur, quatuor nimirum *Signa* continente.

^a *Manilius* quidem ex *Astrologorum* placitis, majorem Vim Lib. 2.
Trigono tribuit, quàm *Tetragono*; quòd illius latera magis ad vers. 352.
Terram accedant. Versus ejus hic apponere non pigebit,

Sed longè major Vis est per signa Trigoni,
Quàm quibus est Titulus sub quarto quoque Quadratus.
Altior est horum summoto linea Templo:
Illa magis vicina meat, Cæloque recedit,
Et propius Terras accedit visus eorum,
Aëraque infectum nostras dimittit ad auras.

De Sextili Solis & Lunæ.

XII.

Iste Aspectus ad omnis generis Meteora quæ à Calore proveniunt, efficacissimè concurrat. Ventos & Tempestates procreat, sed minus violentos, & noxios; & per vices & intervalla succedentes. Pluvias in nonnullis præsertim Signis efficaciter producit, non lentas autem & juzes, sed repentinas & minus diurnas quod hujus Aspectus videtur esse proprium propter minorem Luminarium distantiam à se invicem minor enim Arcus, minus diurnos producit effectus Unde Sextilis est Quadrato minus efficax, & Quadrato Trino.

Sextilis Secundus frequentius producit Ventos Plagæ Borealis, quàm Occidentalis: è contra autem Primus plures Occidentalis, quàm Borealis.

In subjecto autem hic Schemate, vides ut in præcedenti priorem ordinem, Planetas denotare; sequentem, Annorum vices; ultimum Pluviarum.

* Primus:

♈	♈	6	4
♉	♉	7	5
♊	♊	8	6
♋	♋	7	6
♌	♌	8	8
♍	♍	7	5
♎	♎	7	7
♏	♏	7	5
♐	♐	7	6
♑	♑	8	5
♒	♒	7	6
♓	♓	7	6

* Secundus.

♈	♈	7	5
♉	♉	7	7
♊	♊	8	6
♋	♋	7	5
♌	♌	7	4
♍	♍	8	8
♎	♎	8	6
♏	♏	7	6
♐	♐	7	5
♑	♑	7	7
♒	♒	7	9
♓	♓	6	5

XIII.

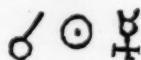
Lunæ Aspectus Complicati probè sunt attendendi; sæpè enim expertus sum, pluviam oriri, etiam Hiatu non obstante; cùm in Signo à duobus aut tribus Planetis occupato, Luna aspexerit proximum sibi è Planetis Quadrato Aspectu, & ultimum Trino.

Latitudo etiam Lunæ est observanda, & ejus ω & γ & μ & ν ; nam verissimum est, & notatu dignissimum; Inundationes omnes solito majores, extitisse Lunà in Perigæo versante.

ET tu studiosè Lector, *Lunæ* diligenter attendas; nam cùm Mensis spatium singulos Planetarum Aspectus percurrat; tùm uniuscujusque eorum naturam exinde possis perspicere: tùm Vim ejus stupendam cognoscere & admirari, quâ motûs sui pernitate, & Vicinitate ad Terram, Aërem mirificè commovet, & variis modis immutat: & in ² cursu suo menstruo, quatuor Anni Tempestates ^{a Ptolem.} imitatur. ^{Tetrab.} ^{Cic. de}

Nat. Deorum lib. 2. *In Luna quoque cursu, est & Bruma quadam, & Solstitiū similitudo.*

De Aspectibus Solis & Mercurii.

I.

Mercurius sit licet inter minores Planetas, est tamen magnæ efficaciæ ; ob vicinitatem ad Solem & Terram, motûs ejus varietatem, nunc velociter, tunc tardè means, modò stans, modò retrocedens ; & ob frequentes cum Sole congressus. Nec est dubitandum quin habeat peculiarem Corporis Fabricam, ad Radios Solis diversimodè reflectendos, & aptè modificandos, licet minùs perspiciatur, ob propinquitatem ejus ad Solem.

Motus ejus difficulter quidem supputatur ; & tamen frequenti experienciâ compertum est ; Effectibus Meteorologicis, *Kepleri Calculos* accuratè satis respondere : tametsi Vir ille indefessæ diligentia, & curiosæ fœlicitatis, summo Veritatis amore ductus, se de illis nonnihil dubitare professus fuerit ; quem utinam omnes imitarentur.

II.

Mercurius est calidus ; quod præcipuè monstrat, cum sub radius Solis latitat, in constitutionibus Aëris tranquillis & siccis.

Ventos quidem, Pluviâsque quammaximè procreat ; idque efficacissimè. Fulmen quoque & Ignita Meteora producit :

&

& plus semper potest in Statu Retrogrado, quàm Directo; quia tunc Terræ est vicinior.

Diligenter itaque advertant *Nautæ*, nec monitum suo damno contemnant, *Mercurium* in *Commovendis Tempestatibus* quamplurimum valere, & cum Sole plus Lunâ posse. Licet enim *Conjunctio Soli-Lunaris* videatur pluviam & ventos frequentius movere, fit hoc tamen non propriis usquequaque, sed sociis *Mercurii* viribus.

Notandum autem forsitan non indignum erit, nec inutile, *Fulmen* à *Mercurio* maximè produci, in certis quibusdā distantiae gradibus à Sole; gradibus nimirum 2, 6, 8, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 26. post partilem *Conjunctionem*: idque tam quando subsequatur Solem, quàm præcedat; præcipuè autem cum præcedat; quòd tunc Aërem calidiorem reddat.

A longâ autem retro antiquitate compertum est, & ^a Recentiorum *Experientiâ* indubitatâ confirmatum, *Mercurii* in Aëris mutationibus magnam Vim esse. ^b *Ptolemæus* ex *Veterum Observationibus* tradit illum ob Vicinitatem cum Sole & Terrâ nunc humidum esse, nunc siccum, sive *κατ'ἕνεον*: nimirum quòd moderato calore, *ἐξυμαγνὸς ὢν*, Vapores absorbeat, reddatque; unde etiam forsitan *ἐκτίνου* dici possit. Celerrimas quæque mutationes à humido ad siccum, ab illo fieri asserit, idè quòd sit quasi *πνευματέμενος* à veloci suo cum Sole motu.

Mercurius quoque illi, ex se & ex sua naturâ, est omnium Planetarum maximus concitator & stimulator, ubi vires suas proprias illis addat, nec fortuitò admisceatur. Ventos enim movet inordinatos, impetuosos, & subito mutabiles; quòd verissimum esse sæpè experti sumus; licet in nostro Climate sæpius Pluviam, quàm Ventos producat, secus ac fiat in Regionibus istis calidioribus ficcioribusque. Quando Solem præ-

^a *Eshucid.* Dist. 4. cap. 7. *Kepler.* *Ephem.* 1617. p. 15. de *Stellâ Novâ*, p. 40. *Eichstadii* *Observat. Meteorol.* *Kyriander* Reg. 5. pag. 103.

^b *Tetrab.* 1. 4, 5, 6, 7 & 2. 9.

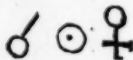
^c *Tetrab.* 2. 9. ἵστας ἡ ἀπειρία τις δύναμις αὐτῆς κινεῖται, πάλαι μάλλον συγινεῖ.

cedit

cedit dicitur Flumina augere ; quod certissimum esse novimus. Fulmina quoque & Fulgura nos etiam sub hoc Aspectu observavimus ; & φλοῖμὲς sæpe vidit ^a Germania, natos ex concursu Solis & Mercurii ; quibus intelligimus, Cælum Ardens, & ingentes Trabes nubiûmque dehiscantium Globos ignivomos, quæ Chasmata vocat Keplerus, reliquæque Meteora Ignita, vulgaribus ἀκροντισμῶδες minaciore. Terram autem movere Mercurium, ut optimè notavit Ptolemæus, infra probabimus. Tanti certè est Antiquorum Effata temerè non rejicere !

^a Kepler.
An. 1617.
Febr. 7. &
1626. Jul.
19. &
1629. Off.
2. & 1623.
Nov. 20.

De Aspectibus Solis & Veneris.

Venus est Stella clara & illustris, Homero χαλκίστε ἀστὴρ, fulgido suo & diffuso lumine Aërem quasi perfundens ; unde sæpè dies Candidos & amænos procreat, Aërem εὐαέρον & χαρδαῖον Ptolemæo. Et in Statu quidem Destitutionis, Aëris ἀκαχεσίαν producit, & serenitatem μὲν πλείονος πινὸς ἰδύτηνος, ut eleganti Ptolemæi, hac in re, Phrasi utar ; & Frigori consert, quocûque anni tempore, Hyeme etiam p̄uinæ. At cum reliquis Planetis ordine non interrupto positis, & debite distributis conjuncta, violentos caloris effectus producit : idque maximè in Distantiâ Platicâ, & Statu Retrogrado, quia tunc sit Terræ vicinior quàm ipse Mercurius. Quin & sub hoc Aspectu Amnes frequenter crescunt, & inundant, secundum Ptolemæi observationem usu confirmatam ; maximè autem in Elongatione ejus à Sole.

Gravissimas

Gravissimas quoque nonnunquam Tempestates excitat, & sæpe cum Ventis Pluviam *ὑπερβυλὴν*; unde *ῥόνυγος* Antiquis nuncupabatur.

ISTA tradit *Ptolemæus* Tetrab. i. 4, 21. & 2. 9. quibus Observationes suas respondisse comperit, *hujus Artis Instaurator*. Notandum autem est *Venerem*, quando in *Statu Directo* quasi junctim cum Sole progrediatur per duas circiter septimanas, frequenter efficere *Pluvias juges & continuas*, nonnunquam per totum ipsius diei spatium. Quæ continentes pluviae *Veneri* potissimum debentur in *Statu Directo*; quòd tunc motu æquali & pari ferè passu cum Sole procedat; nec ab illo digrediatur ut in *Statu Retrogrado*; aut celeri motu feratur, ut *Mercurius*. Erunt sub *Veneris Dominio*, inquit *Ptolemæus*, *ὄμβροι πολλοὶ ἔϋνυγος*, & lætus inde fructuum proventus: quod confirmat *Experientia*, sub circumstantiis quas in *Regulâ* retulimus.

De Conjunctione Veneris & Mercurii.

Isti Planetæ licet reflexo tantum illustrentur lumine, sunt nihilominus valdè potentes; quòd *Terræ & Soli* sint *Vicini*, & *Stationibus*, motuque vario, diu aliquando, & sæpè congregiantur. Unde in *Statu* potissimum *Retrogrado*, & *Stationario* omnis generis *Meteora*, *Tempestatumque* excessus produciunt, quod *Terræ* tunc sint *Viciniores*: *Fulmina* nimirum, *Ventos*, *Pluvias Decumanas & Largissimas*; cum pari passu incedunt, continentes; crebras autem & minùs diuturnas, quando concitatiùs feruntur.

G

Optan-

Optandum autem esset, ut Nautæ locorúmque maritimorum incolæ Inundationibus magis obnoxii; *congressus mutuos Inferiorum Planetarum*, eorúmque cum *Sole Aspectus* diligentius notarent. Nam complicati præsertim eorum *Aspectus*, in *Æquinoctiis* potissimum, *Tropicis*, & cum *Stellis Fixis validioribus*; Horrendas Tempestates solent excitare, & strages latè edere; idque potentiùs si debitè concurrant *tres Superiores Planetæ*. Nec habet tota *Astrologia*, reliquæve *Matheseos* propagines quæ *Demonstrationes* tantoperè crepant, certius effatum, aut utilius.

De Aspectibus Martis & Solis.

I.

Mars est admodum calidus; & vehementiores Caloris effectus producit, quàm Inferiores Planetæ: Violentia enim magis convenit Superioribus, propter motum eorum tardiozem. Aspectus etiam Martis cum Venere & Mercurio sunt potentiores quàm Solares Aspectus cum eisdem: quia illic Solis etiam virtus accedat, isthic autem Martis calor deficit.

II.

Calor Martis manifestè exinde deprehenditur, quòd etiam Aërem Hybernum calidiorum reddat; & gelu sepe remittat resolvátque; nec ad Frigus producendum concurrat nisi in Statu Destitutionis, aut Debilitationis; quando, ut naturam ejus.

ejus agnosceres, sæpè nebulam inducit; quæ est Teporis indicium; nebulas enim nec Æstate, nec maximo Frigore existere rectè observavit ^a Plinius.

^a Nat. hist.

Influentia autem ejus præcipua, & principalis, saltem in nostro Climate, consistit in aptitudine ad producendum violentas Tempestates & Pluvias.

^{2.} 60.

III.

Oppositio Martis & Solis, est Frigidior Conjunctione, non tantum ob frigidiorē paulò naturam Oppositionis in genere; sed quia tunc citius à Sole per Retrogradationem disjungatur. Tum quia dum Soli opponatur, sit in Opposito Hemisphærio, in Statu Destitutionis, procul à Solis, ejusque Comitum consortio; unde est minus calidus, licet in oppositionibus cum Sole, sit Terræ vicinior, quàm in Conjunctionibus: quod ex Martis Acronychi Phænomeno apparet; quando est Terræ vicinior ipso Sole, immò septuplò propinquior quàm cum Soli conjungitur.

Trinus posterior, priori violentiores edit effectus: forsan quia paulò est Tardior.

Sextilis iridem prior Solis & Martis frequentius Pluviam producit; posterior, violentius; idque ut plurimum post Meridiem; cujus rei rationem expiscantur peritiores.

Sextilis tandem posterior, frequentius grandinat quàm prior: an quòd tunc post Solem Mars oriatur?

MA R S à multà retrò vetustate, Igneæ, Ardentisque naturæ est habitus; quod ex colore ejus rectè colligit ^a Ptolemæus, & à Solis vicinitate. Hinc *Ardens, flagrans* & *minax* Poëtis dicitur; & *Πυρρὸς* ^b Platoni, ^c Ciceroni *Rutilus Horribilisque Terris*, Phrasi à Platōne desumpta, qui huic etiam Stellæ *πόρος* & *σημεῖα* attribuisse dicitur; nimix nimirum Siccitatis metum, Morborum & Pestis. Ptolemæus Martem *καυσὸν* esse judicat, & *φθαρτικόν*, propter Siccitatem suam, vitæ inimicam. Sub ejus Dominio, inquit,

^a Ptolem.

Tetr. 1. 4.

^b Epinom.

^c Somnium Scipion.

erit Constitutio Aëris Æstiosa, Venti calidi, & pestilentes, & συνήγητα πνέματα, id est, ni fallor, flatus æstuosissimi, nimis ardoribus Corpora quasi liquefacientes; quales Nautas sentire in Portu Sues, ad Sinum Arabicum, memini me alicubi legisse in Diariis Purchasii nostrâtis. Et est quidem Mars siccioris aliquando Naturæ; Diaria enim Meteorologica consulenti patebit Aspectus Martis & Solis, plus siccitatis afferre, quàm Solis cum Venere aut Mercurio. Ptolemæo igitur Alexandriæ degenti, aliisque sicciorum regionum incolis, non multum mirandum est si ob πολλὴν ξηρότητα tantoperè deprædicetur: at, ut verum fateamur, in nostro Climate, Ventosas, Pluviasque Tempestates sæpius producit quàm Siccas. Quod nec Ptolemæum latuisse video; qui etiam ἑρχὴν & πνέματων ἐκλίναξιν Marti adjudicat, non minus quàm ἀνομβρίαν. Nam contrarii Effectus uni atque eidem Planetæ optimè convenire possunt, prout ejus Virtus à reliquorum Planetarum accessu, aut recessu, corroboretur, aut debilitetur; ut sæpe jam monuimus. Et Siccitas, ut plurimum provenit, à nimia distantia, aut cor-
arctatione Planetarum.

De Aspectibus Martis & Veneris.

Iste Aspectus jucundum sanè præbet spectaculum; at Caloris effectus omnis generis violentos producit, Pluvias nimirum, Ventos, Inundationes, & Diras Tempestates: immò & sub frigido Cælo, calorem suum prodit, nebulas nimirum crassiores efficiendo, & grandinem densiorem.

Notandum

(1.) Notandum autem est Aspectus hujus operationem, ut observavit ^a Eicstadius, sæpe per continuos aliquot dies durare, cum Planetæ sint cursûs propemodum æqualis.

^a Pædia
Ephem.
pars 1. p.
41. è Kepler
l. 2. ad
Sept. 1617

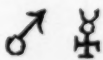
(2.) Aspectus Platici vim præcipuam esse in tempestatibus, ad decem præsertim graduum distantiam; in Fulgure autem, ad septem.

(3.) Ventum non moveri vi hujus Aspectus, à calidiori ad frigidiorē plagam, sed è contrà.

A Ταξιαν πρόματταν, & τῶν νεφυνῶν, & Ignis è Cælo ^b Tetrab. delapsos Marti tribuit ^b Ptolemæus; & Arabes communiter Apertionem Portarum sub hoc Aspectu fieri asserunt: quâ Phrasi (ab apertione Cataryactarum Cæli in Diluvio Mosaico desumptâ) ^c Intelligunt pluvias, ventos, nubila, grandines, nives, & omnes imbres secundum naturam Planetæ cui ascribitur hujusmodi administratio.

^c Eschuid.
Tract. 1.
Dist. 2.
cap. 9.

De Aspectibus Martis & Mercurii.

Iste Aspectus Pluvias quidem crebras producit, at interruptas, & per vices redeuntes, & est minus pluvius quàm Veneris & Martis congressus. Ventos cum impetu movet, quod hujus Aspectus maxime proprium est: & propter Martis calorem nebulâ Aërem inficit, quæ est hujus Aspectus individuus comes. Ventus etiam Subsolanus istis Planetis concurruntibus frequenter spirat; qui nebulam non rarò comitatur.

De

De Aspectibus Jovis & Solis.

4 ○

I.

Jupiter, quantum nos unquam Observationibus diligentissimis assequi potuimus, per se Humiditati resistit, & adversatur: nam minùs Pluviæ cadere solet, cum reliquorum Planetarum agmen præeat, aut claudat.

EX Recentiorum Observationibus compertum est, Jovis faciem rotundam quidem esse, at non perfectè orbicularem; nec politam sed scabram & asperam; & quatuor exiguis Satellitibus circumseptam esse, suasque habere phasces Lunarium æmulas. A quibus Satellitibus antiquæ Astrologiæ periculum non imminere putavit * Keplerus, licet concurrant cum Jove per Aspectum ad movendas facultates Sublunares: quod insensibilis esset differentia effectûs ipsorum ab effectibus Jovis. Ptolemæo, capitibus sæpiùs citatis, est quidem Calidus, & Humidus, at moderatè; exsiccant Jupiter & Venus inquit ^a Cardanus; & Jovem etiam cum Marte in Hyeme, ad Teporem & Ventos Aërem disponere, & ob Ventum Boreum interdum mediocre gelu producere testatur ^b Eichstadius. Jovem autem Humiditati resistere, & Caloris tantum remissioris participem esse, non modò ex ejus distantia, sed & sequentibus rationibus suaderi possit 1° quod sit Parens Aquilonis, quod à ^c Ptolemæo observatum confirmat experientia. 2° in Statu Destitutio- nis quando à reliquorum Planetarum configurationibus non afficiatur

Dissertat.
um Nucl.
yd. p. 11.

^a De Sept.
Stellis Er-
rat. c. 10.

^b Pæd.
Ephem.
pars 1.
pag. 40.
^c Ptol. m.
l. 21.

afficiatur serenitatem afferre solet; & sub Cælo nubilo pluviâ sæpè cohibere videtur; *Aspectibus* enim *Jovialibus* sæpè est tribuendum, quod pluvia hic loci largè defluens, parcius cadat in circumjacente vicinia. 3° Observanti *Aspectus Superiorum* cum *Luna*, facillè apparebit, *Jovem* exhibere plura Frigoris & Siccitatis indicia, quam ipsum *Saturnum*. 4° Apertè constat *Jovem* *Nebulas* frequentissimè producere; quæ sunt *Fuliginosæ* & *Siccæ Exhalationes*, in quibus Vapor renitente *Jovis* Virtute impeditur nè in pluviâ densetur.

I I.

Jupiter Soli conjunctus, est Calidus; quòd tunc accedat diurnus Solis, reliquorumque Planetarum cum Sole calor; & quòd tardius feratur in Conjunctionibus cum Sole, quàm in Oppositionibus.

SIT licet *Jupiter* in se, & suâ naturâ minùs Calidus: *συγκρασι* tamen & mixturâ Radiorum, Planetæ varios producunt effectus. Et forsân, ut semel hoc innuam, "*Quicquid sub Jove Frigido accidit, non illius Naturæ Frigoriscæ solummodo est tribuendum, sed præcipue ejus debilitati, & destitutioni respectu reliquorum Planetarum.*"

III.

Jupiter igitur in Aspectibus cum Sole reliquisve Planetis, sub circumstantiis ad Calorem producendum requisitis; Fulmen producit, sæpè noxium; & Caloris effectus violentos admodum; nisi quando sit in statu Desertionis, aut Destitutionis, ob Hiatum, Coarctationem loci, & reliqua ejusdem generis.

IN *Rusticorum* gratiam, *Siderationum* quas observasse nobis contigit, Catalogum hic dabimus; quæ potissimum eveniunt *Vento Boreali flante, Subsolano, aut Euro-Noto.*

Anno 1652. Jun. 5, 6, 7, 8,

15, 16, 18.

Jul. 3, 4.

Anno 1653. Jul. 19.

Anno 1654. Aug. 1.

Anno 1655. April. 23.

Anno. 1656. Mart. 12. 18.

Apr. 24, 25, 26.

Maii 7. 12, 13, 14.

Jun. 13. 30.

Jul. 2, 5, 6, 7, 12.

Aug. 2.

An. 1657. Mart. 10, 22, 23.

Maii 14.

Sideratio tota è Cælo constat, optimè inquit^a Plinius : & ^{* Nat. hist.} *duo esse genera cælestis injuriæ rectè notavit, quibus Robigo* ^{17. 24.} *infertur ; alterum à Calore intempestivo, putà à Fulgure, aut Ventis adurentibus : alterum à Frigore, aut Pruina, quam perniciosiorem esse dicit, quoniam lapsa perfidet, gelâque.*

De Aspectibus Jovis & Veneris.

24. ♀

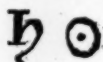
Aspectus Jovis & Veneris, nullos non producant Caloris Effectus, eosque admodum violentos ; serenum tamen Aërem reddunt, & grato fulgore illustant sub frigidori Cæli posita.

Notandum est ; Jovem & Venerem immò & Jovis reliquos Aspectus, sæpè efficere Aëris Statum varium & difformem ; uno putà & eodem die Frigus producendo, Grandinem, & Fulmen horrendum.

Aspectus Multiplicati sive Compositi Jovis cum Inferioribus, sunt admodum efficaces, & Tempestates ut plurimum gravissimas, præcreant. Tam varios, mirósque effectus producit Radiorum ὄψεως.

Congressus Jovis & Veneris, est Aspectus omnium gratissimus, & pulcherrimus; & visu non indignus, cum sub Diei sereni Exitum circa Occidentem se conspicientes præbent.

De Aspectibus Saturni & Solis.

I.

Antiquorum omnium consensu, quibus & succinunt Recentiorum Observationes, Saturnus est naturæ admodum Frigidæ, & Siccæ, propter distantiam à Sole & Terrâ: quam tamen magnitudo ejus compensat, & forsan * Ansulæ, à recentioribus detectæ. Tubi enim Optici beneficio compertum est, illum non esse Corpus Simplex, sed ex multis constatum, & quinque Satellitibus cinctum, multiforme quoque, & non minus quam Luna, Phasium varietate notabile.

* Vide Hel-
verii Co-
metogr.
pag. 371,
372.

* Plin. 2. 8.
Ptolem. 1. 4.
& 2. 9.
* Virgil.
Georg. 1.
Lib. 1.

Saturnum esse *sidus gelidæ ac regentis naturæ*, uno ore * omnes testantur, quâ Antiqui, quâ Neoterici. *Saturni Stella est Frigida* ^a Poetæ omnis generis literaturæ callentissimo. Et ^b Lucanus, *Figuli* personæ se accommodans, ex Veterum *Astrologorum* disciplinâ, *Saturnum*, istis versibus, graphice depingens, illum *Frigidum* vocat.

Summo

— Summo si Frigida Cælo
 Stella nocens, nigros, Saturni, accenderet ignes.

Ubi colorem Saturno nigrum rectè attribuit; quem sublividum & cinereum esse, vel oculi testantur: ut mirum esset, cur *Φαίρον* antiquis dictus fuerit, nisi ^a *Achilles Tattius* nos ^a In Isagog. docuisset, illud *κτ' το δ' φημι* fieri. Est etiam illis *nocens*, quòd sit *Frigidus*; quod vel ipse *Servius* ad *Virgilium* adnotavit.

I I.

Est autem ejus Frigus, quantum nos assequi potuimus, non adeò acre ac Veteribus visum fuerit. In Signis quidem Hyemalibus, est valdè Frigidus ob maximam à Vertice distantiam: & nihilominus, sub debitis caloris circumstantiis, concurrit cum Sole ad Fulmen producendum, & Fulgur, quandoque noxium. Ventos quoque generat, & grandinem densiorem, & pluviam frequentius quam nivem; quam tamen efficit, præsertim in Platico Aspectu quinque aut sex graduum cum Sole. Aërem quoque frequenter reddit nubilum & turbidum: quod à Ptolemæo observatum Tetrab. 2. 9. calculo suo comprobatur doctissimus Vossius, de Idol. 2. 47.

^b Ptolemæus, Saturno *Ψυχρὸς* attribuit: quocum ^b Tetrab. consentiunt Tota Astrologorum Familia, qui Horrendum aliquid semper à Saturno expectare solent. ^c Epigenes ^c Senec. à Chaldæis edoctus, docet Saturnum plurimum virium habere, Nat. quæst. ad omnes sublimium motus; & natura Ventosum esse, non minus quàm Frigidum; immò cum in Radios Solis incidat, aut Martem consentientem habeat, tonare & jurgare. 7. 3. 4.

Ventos quidem illum movere, fatetur ^d Ptolemæus; & ^d Tetrab. Fulmina ab illo fieri, observârunt ^e Babylonii, consentientibus ^e Plin. 2. Etruscis, & Recentiorum Experientiâ. 20, 52, 79.

De Aspectibus Saturni & Veneris.

I.

Isle Aspectus non est per se adeò violentus, ob utriusque Planetæ calorem remissorem : cujus quoque indicium est, quòd Ventos parcius moveat.

HInc autem argumentum peti possit, ad probandam diversam Planetarum, Aspectuumque naturam : cum non omnes Planetæ eisdem effectus ; nec eorundem, eodem gradus producant.

II.

Observatione diligentiori compertum est ; Nivem, & pruinae sæpissime concrefcere, sub Conjunctiōe Platicâ Saturni cum Sole ; Partili autem, ut plurimum, cum Venere : Quia Sol cum Saturno, utpote calidus, non nisi obliquo Aspectu, Frigori concurret : Saturnus autem & Venus utpote Frigidiores, vel directis Radijs hoc possunt.

Quando reliquæ causæ concurrunt, earum calorem auget hujus Aspectus Tepor : pluviâque adeò producit ; præsertim in sequentibus gradibus.

♄ grad. 7.	♄	16.
II 1.	♄	20.
20.	♄	9.
♄ 14.		24.
♄ 3.		27.
6.	♄	14.
26.	♄	17.
	♄	2.
		20.
	♄	9.
		27.

Grandinem quoque generat, Fulmen & Fulgur, in Signis à Tauro, ad Scorpionem, inclusivè.

Immo & Tempestates graviores excitat concursus Saturni & Veneris; præsertim si Sol in eodem Signo versetur, aut non amplius uno alterove signo disjungatur: aut si sint in Geminis, Sole existente in Leone; aut concurrant in Leone, Sole degente in Libra. Quo in casu, Ventosa Tempestas, nec vano augurio, prælagiri possit.

De Aspectibus Saturni & Mercurii.

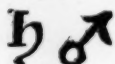
♄ ♄

I.

Tenebrosus Aërem sæpè producit iste Aspectus; Gelu quoque efficit eorum congressus; quod in conjunctionibus cum Mercurio, Saturnus sit in Apogæo suo remotissimo. Videbimus quoque

quoque, si paulò subtilius naturæ varietates persequamur, Ventum Subfrigidum, Mercurii indicium, hujus Aspectus Frigora sæpè comitari; varium tamen subinde, & mutabilem, ut Mercurii pernicitatem agnoscas; qui rariùs Ventos inconstantes reddit, quando est Tardior, aut Stationarius.

De Aspectibus Saturni & Martis.

Iste Aspectus est quidem suâ naturâ Frigidus, propter eorum distantiam à se invicem, & à Terrâ; ideoque non semper cum violentiâ operantur, sed placidum & temperatum Aërem reddunt; & nives atque gelu præsertim in Signis Hyemalibus procreant: immò & quod valdè notandum; (ut agnosceretur nos diversas Planetarum naturas, non penitus nescire) secundum^a Veterem Observationem, Imbribus detrahunt: Inundationes enim minùs frequentes fiunt sub hoc Aspectu, quàm sub Aspectibus Martis & Veneris.

^a Eschuid.
Tract. 2.
cap. 4.
distinct. 4.

Notandum tamen est, Saturnum & Martem, quando reliquæ Caloris causæ concurrant, violentos admodum Effectus producere; pluviarum nimirum, Ventorum, Fulminis itidem, & Fulguris Tempestates noxias.

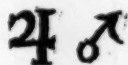
Orbis Luminis horum Planetarum operatur ad gradus decem secundum Veteres Arabes: unde triginta circiter aut quadraginta dierum spatium sibi vendicant eorum Aspectus. Nos tamen vires eorum ultra istos limites protendere non verebimur, ad triginta nimirum graduum distantiam: cum experientiâ constet, Planetas istos manifestè concurrere ad omnes notabiliores Effectus, qui intra istud temporis spatium eveniunt.

ISTI Planetæ Ptolemæo sunt *φασματῶν* & *κακομῶν*, propter eorum siccitatem, Frigiusque nimium : unde *Astrologis Infortunæ Majores* vocantur. Nec sanè est diffitendum malum illos Aëris Statum producere, multisque incommodis sæpè Mortales afficere : iisdem Effectibus, cum eisdem Aspectibus, recurrentibus ; unde post crebras Observationes eorum natura innotuit. Quin & Sapienti Rerum Ordinatione cautum est, (quò Planetarum natura melius innotesceret) ut sæpè post diram Tempestatem, *Mars* & *Saturnus* palàm conspicerentur, vix summo extremorum digitorum spatio, à seinvicem distantes.

“ Sunt autem *Tres Superiores Planetæ*, ut semel hoc
 “ moneam, adeò Violenti ac Noxii ; quòd ob motum tardio-
 “ diorem, retrogradumque, seriùs à seinvicem disjungan-
 “ tur ; vimque adeò fortius uniant, & repetitis congressuum
 “ vicibus Aëri intensius imprimant. Effectuum enim *Violentia* & *Sævities* videtur *Superioribus* potissimùm convenire.

De Aspectibus Jovis & Martis.

Aspectus iste ab aliis Concausis minùs efficaciter adjutus, Hyberno, immò & non rarò, Verno Tempore, Mane pruinosum efficit : reliquorum ope, nivem fundit Jupiter, & pluviam frigidam, & acres ventos excitat ; & aliquando tonat, vel medià Hyeme. Æstate omnis generis vicissitudines violentas producit ; necnon & Fulmen Terribile, quod Superiorum
οὐρανόματιζόμενον indicium est. Nebulas

Nebulas quoque frequenter, easque sæpè foetidas producit : crebrà enim experièntià constat, Conjunctionem Jovis, cum ullo Planetà, Aërem Nebulosum reddere.

Spectaculum sanè non injucundum exhibent duo isti Planetæ, cum in Cœlis conspiciantur sub mediocris tantùm intervalli distantià : *Jove* lumen clarum & fulgidum diffundente ; *Marte* interim, intrà Globi sui Centrum æstuante. Radiorum autem adeò diversorum *σύνεσις*, mirandos Effectus producit : quibus præcipuè confert motus eorum tardior, quo fit ut ægrè divellantur, & in *Statu Retrogrado*, non nisi post duas tréve Oppositiones.

De Aspectibus Saturni & Jovis.

h 24

Frigidi sunt & sicci ob maximam eorum distantiam à Terra : ideòque sæpè Frigus acre & immane procreant ; & cum Frigore & siccitate Vapidum Aërem, nebulosum, & sæculentum, quod Jovi est admodum solenne, præsertim in Congressibus cum Saturno. Ubi reliqua juvant, ad omnes caloris Effectus violentissimos concurrunt : Fulmen siccum & Fulgur sine tonitribus sæpè produciunt ; quod sicciorum horum Planetarum naturam satis arguit. Adversatur enim Jupiter Humori, & pluviam impedit : & sicciores Exhalationes largiùs suppeditando, flammæ plus justo resistit ; ita ut fulgure erumpente, Stridor quidem fiat, at non Beatus.

Vis Superiorum Planetarum est tanta, ut ad Distantiam Tringinta Graduum operentur : ideòque Platicus Aspectus hic ad longius quoddam spatium est extendendus, quàm vulgo fiat :

fiat : quòd, ut benè monuit Keplerus, de eorum momentis minutis ipsa Astronomia incerta sit.

Supremorum Planetarum Vim immanem, quasi digito præmonstrâsse videtur natura, quod eorum Congressus ad tot annorum intervalla distulerit ; nè Res Sublunares nimis commoverentur, si sæpius concurrerent. Tardum quoque Motum Sortiti sunt, & quasi Majestate quadam Verendum : ita ut quâ accessu, quâ recessu à seinvicem non nisi-unius aut alterius ; immò nonnunquam nè quinque quidem Annorum spatio, ita penitus à seinvicem disjungantur, ut virtus eorum communicari non possit : quæ cum in *Luce*, & *Cœlesti Calore* consistat, est vivida adeò, & spirituosâ, ut momento temporis longè diffundi possit. Et certè tantus ille Motuum apparatus, & diversitas, non de nihilo fit ; cum *Natura nihil frustra faciat* ; nec Motus ullus sui tantùm gratiâ fiat, sed in alterius alicujus effectûs productionem, & in *Universi beneficium* ; Deo ita ordinante, ut *Sapientia* ejus ex *Finitum* consideratione melius elucesceret.

Dum sub prælo sudarent hæ Chartæ, monuit me *Medicus* doctus, & humanissimus, se crebrò observâsse, Aquam in *Aëroscopio* suo (quâ, eâque communi repletum est) assurgere sub mutuis *Saturni*, *Jovis*, aut *Mercurii* aspectibus inter se, aut cum *Marte*, *Sole*, & *Venere* : quin & illos quoque Planetas, præcipuè autem *Mercurium*, excitare *nebulosas fumidâsq;* particulas ; hos autem, *Humidos Vapores* in Aërem elevare, pluviâ-fœtos ; Planetis, diversis Radiationum suarum Operationibus, diversos Vapores attrahentibus. Frequenter quoque notâsse se asserit, Aquam *Aëroscopii* sui assurgere Planetis transeuntibus *Frigida* Cœli loca ; *deprimi* autem, per *Calida* meatibus : immò & quod mirandum, in *Æquilibrio* per unum alterúmve diem se continere, *Stantibus* Planetis.

De Viribus Fixarum, & Zodiaci Partibus.

XV.

Planetæ in Potentioribus Zodiaci Locis collocati, fortiùs operantur, in Debilioribus, debiliùs : quod Positionem Potentem, & Debilem nuncupabimus.

Certissimum est, approbante quotidianâ experientiâ, Planetas in nonnullis Signis, & Gradibus plus posse; in aliis minus. Hinc ^a ὑψώματα & ταπεινώματα Planetarum, eorùmq; λαμπήναι, &ρόνοι, & id genus reliqua : quibus significatur Virtutem eorum à Stellis nonnullis augeri, ab aliis minui; unde δύναμιν ἰσχυροτέραν ἢ ἀσθενετέραν, fortiuntur *Ptol. Tetr. I. 27.*

^a *Ptolem.*
Tetr. I. 13.
sub. fin. &
I. 22, 23,
26.

XVI.

^{* Cardan.} *Stellæ enim * Fixæ, non minus quam Planetæ, ad Vicissitudines Caloris & Frigoris conferunt.*
^{in Ptol. I. 8.}

Et Calorem quidem producunt,

^{1º} **M**agnitudine suâ; Stellæ enim Majores, plus Lucis habent, & Caloris Nativi. Hinc ^b *Ptolemæus* ad Majores, & Splendidiore tantum Stellâs potissimum respiciebat; quas λαμπερότεραι ἢ, & θαλασσιώτεραι appellat (*Tetrab. 2. 13.*) Habent autem Fixæ Lucem innatam, eamque acutam admodum, & penetrabilem, quæ cum ad nos usque transmittatur, incredibili sua pernecitate, & Vi spirituosâ

^b *Præfat.*
in Inerrant
Stellar. signif. à Fe-
der. Bona-
venturâ
edit.

res Sublunares mirè afficit & movet ; & cum ^a *Majora sint* ^a Cardan. *Astra quam Luna ; quidni & Majores quandòque Effectus pro-* Segm. 1. *ducant ?* Aph. 54.

2° *Multitudine.* *Stellæ enim Crebriores, modò sint ma-*
gis aliquantum magnitudinis ; & loca Cœli Asterismis Ca-
lidioribus confita & referta, potissimùm ubi denso ordine
incedant, nec intervallis nimis hiantibus ; Calorem insigni-
ter procreant : unde & Æstas Hyeme calidior ; quòd Sol
tunc cum Fixis calidioribus jungatur. Hujusmodi autem
Stellarum gregem seu ordinem, Agmen cum Favorino,
apud ^b Agellium nuncupabimus. Notandum autem est : ^b A Gell.
^c *Telescopii ope, Plures Stellæ in Cœlo deprehensas fuisse &* 14. 1.
circa quamlibet earum alias complures, & minores diversæ ^c Hevel.
magnitudinis, claras tamen, radiis suis distinctas, & Majores Selenogr.
circumdantes, manifestè apparere. Et observavit ^d Hevelius 33. 34.
triginta & tres Stellulas in Asterismo Aquarii antea non ob- ^d Hevel.
servatas ; & viginti & duas in Piscibus detexit Galilæus ibid.
Orioni octoginta adposuit ; Pleiadibus triginta & sex, quas
ad quinquaginta alii auxere. Immò Antonius de Rheita,
referente ^e Ricciolo, in solo Orione numeravit Stellæ quasi ^e Almag.
bis Mille. Quapropter exorandi sunt illi, apud quos He- Tom. 1.
velii Scrinia delitescunt ; ut ejus Catalogum Fixarum ede- pag. 413.
rent, quem omnes Astrophili efflictim expetunt : nec diu-
tius sinerent Kepleri Manuscripta, auro contra cariora, cum
blattis & tinceis luctari.

3° *Ratione loci & sitûs respectu Eclipticæ, Tropicorum, &*
Æquinoctiorum. Quæ enim sunt in ipsâ Eclipticâ fortiores
sunt, quia omnibus Planetis, atque ipsi Soli junguntur, &
quò minorem habent latitudinem, eò sunt robustiores. Vi-
cinitas etiam Stellæ ad Tropicos & Æquinoctia est valida
ratione sitûs ; & Astra ibidem posita *omniâ vim* inquit *Ptole-*
mæus. Tetrab. 2. 8.

Frigus autem Cæleste provenit

1° A Stellis minoribus ; quæ minus habent Caloris.

2° Loca Cæli in quibus *Stellæ pauciores* occurrunt ; aut *Congeries minutissimarum Stellarum* , qualis in *Galaxia* cernitur ; videntur esse *Frigida*.

3° *Loca Fixarum vacua sunt omninò Frigida : quia Luce & Calore destituuntur.* Interstitia præsertim sive Intervalla laxiora inter Asterismos , quæ juxta Polum Borealem sunt frequentia , videntur etiam quasi Viam Frigori aperire , ut à Polis præcipuis ejus Fontibus , per Aërem diffundatur , ad *Mediæ Zonæ* æstum temperandum. Sanè, ἀμυδροὶ ἀστεῖς, & loca ἀναστα, quæ ἀναστα vocat Aratus, Cærulea Manilius, huic etiam sunt *Frigida* , Astronomicorum libro primo.

4° *Stellæ quò remotiores sunt ab Eclipticâ, Equinoctiis & Tropicis, eò sunt debiliores.*

5° *Stellæ Nebulosæ habent Vim insignem in Aëris mutationibus ; quod vel Pleiades, & Præsepe satis monstrant.* ^a *Ptolemæus* quidem notavit *Significationes* tantum Stellarum primæ & secundæ magnitudinis , reliquasque rejecit quòd Obscuriores essent minoresque ; cum putaret Lumen (cujus solius ope Stellas agere credidit) splendidius tantum, esse efficax. At cum hoc experientiæ apertè repugnet, fatendum cum ^b *Cardano*, *Stellas majores & clariores, effectus quidem habere manifestiores* ; neque tamen reliquas esse negligendas : *Quæcunque enim inquit lentius operantur, diutius protrahunt effectus suos ; neque enim delitescere vis fideris potest nec aboleri : indicat autem hoc Nebula circa Asinos :*

αυσεοφην

^a Præfat. in lib. de Inerrant. ed. Fed. Bonav.

^b Segm. 1. Aph. 53, 55.

αὐτὴν nebulosam denotans quæ *Præsepe* vocatur. Et ^a *Aratus* ^a Σέπτιον
quidem *Præsepe* diligenter speculandum esse docet; cujus ^b φάτνν.
præcepti memor, *Uranophile*, istiusmodi νεφελοειδῶν Vires ^c Ptolem.
& effectus diligenter perspicias; nec operam, audacter ^d Tetr. 2. 14.
spondeo, usquequaque perdes: sunt enim naturæ efficacissi- & 3. 17.
mæ: seu hoc, *si modò per causas naturam quærere fas est*,
earum numero ^b confertissimo in arctius spatium concluso ^b Parvo
sit tribuendum; seu peculiari earum figuræ quæ in Radiis ^c glomerat. le
diversimodè spargendis multùm potest. Deprehendit au- ^d fidus.
tem ^e *Maria de Rheita* Telescopiis suis maioribus, Stellas ^e Manil. 4.
essè diversæ figuræ & pluribus faciebus atque angulis ter- ^f Ricciol.
minatas; quod ad lucem variis modis spargendam, & ad ^g Almäg.
Sublunaria diversimodè afficienda factum fuisse, nullus ^h Tom. 1.
dubito.

6° Aliquæ forsan è Fixis, Terræ seu Atmosphæræ parti-
culas Frigidas, commovent & irritant. Quales forsan sunt
Nebulosæ in Fronte Capricorni, quatuor *Informes circa Pis-*
ces, *Stellæ circa secundum gradum Cancræ*, aliæque quas *Fri-*
gidorum Planetarum Characteribus Veteres insignivère.
Sunt enim, ut observavit ^a *Escnidus*, in Cælo quedam partes ^d Pag. 120.
quæ ratione *Stellarum Fixarum in eis existentium*, significant
nives, & *Frigora*: immò & in *Sicco Fulmine* producendo
Planetæ conjungi videntur cum *Fixis Crudis & Frigidis*,
non minus quàm *Calidis*. Ut enim *Lux densior* seu *crassior*
Calorem gignit; sic *rarior*, & *tenuior*, videtur essè aliqua
saltem *Frigoris* causa: quod tamen pace Philosophorum
dixerim.

Vexatissima quidem est *Quæstio*, unde, & quid sit *Frigus*;
de quâ nolo subtilius λεπτολογεῖν; paucis istis, quæ jam mo-
nuimus, contentus. Vero quidem proximum mihi videtur
(nam Veritatem sibi arrogent alii) *Particulas actu Frigidas*
in primâ Mundi conditione, rebus non minus infusas fuisse,
quàm

quàm *Calidas* : quæ, quòd commotæ, Impetum, licet minorem faciant, & subtiles sint atque agiles, *Spiritus Frigidi*, à Magno *Verulamio*, alicubi vocantur. Quales habet *Salnitrum* (quod *Primum Frigidum* esse volunt nonnulli Recentiores) Plantæ, & Herbæ benè multæ, Acetum, aliæque quorum aspergine loca calidiora quasi Spiritu quodam perfusa refrigerantur. Particulas autem istiusmodi activas esse, & positivas, ex eo videtur constare; quòd sint aliquarum rerum Partes constituentes; quòd poros corporum penetrent, & contrarias qualitates expellant; quòd acriter pungant, & corrodant, unde *Frigus adurere* dicatur; & ex eo quod Hominum Membra putrescant, Frigori immo dico exposita. *Debiliores* autem *Lucis Radios*, Spiritus istos Frigorificos commovere, exinde forsan suaderi possit, quod Noctes maximè *Lucidæ* sint maximè *Frigidæ*; & quod Aër sæpe paulò ante *Lucem* sit *frigidior* quàm *mediâ nocte*: Luce, Spiritus sui vivifici moderato calore particulas *Frigidas* fortius irritante. Quin & *Aurum quoque* (quod me nuper docuit doctissimus ^a *Vossius*) circa diluculum *frigidius* esse dicitur: eoque qui aureum digito annulum gestat, inde valeat cognoscere quando dies exoriatur.

^a De Idol.
6.5.

XVII.

Licet Singuli, Eclipticæ præsertim, Gradus, sint ad pluviam producendum idonei & capaces, non tamen sunt omnes æquè dispositi: sed sunt loca quædam in Cælo paulò insigniora quæ reliquis magis Hyemant, Cælumque Turbidum & Pluviosum plerumque reddere solent; quæ Loca Cæli Turbida, sive Hyemalia vocabimus.

Eorum autem Catalogum aliquot Annorum experientiâ confirmatum hîc exhibemus.

Loca

Loca Cæli Turbida, sive Hyemalia.

	♈	♉	♊	♋	♌	♍
		1		3	3	2 2
	4	3			6	4 8
		5		10	10	
		10		14		13
Circa	11	12		17	17	17 16
gradum.	13				19	19 18
	18	19			21	21 20
	22	22		24	24	26 26
	26			27	29	28 28

	♎	♏	♐	♑	♒	♓
	1		0	0	0	0
	6	4	3	3	4	4
		7	5	5	12	11
	13	13	9	8	14	14
Circa	16		13	12	17	16
gradum.	19	19	16	15	21	19
		22	23	18	24	22
	25	26				
			27	27	27	27

Circa gradum ista fieri dicimus, quòd sub quolibet gradu, ejus antecedentem subsequentiq̃ue Gradum complectamur. Istiusmodi autem Zodiaci Gradus, vocantur à Barbaris *Arabum Filiis*, *Putei Planetarum* : & in Veterum Græcorum, Romanorūq̃ue Ephemeridibus notantur χαμαζεν σφῆρα, Επισημαίνειν, sive *Significare* : quòd uti *Columella* notavit, *sidera Tempestatem faciant* ; interdum tantummodo

tummodo significant : quanquam vox ista in Calendariis communiter usurpetur pro ipsâ Aëris mutatione, teste *Aristotele* (*Problem. Sect. 26. Probl. 13.*) τὸ ὅτι ἐπισημαίνει τὴν μεταβολὴν αἵθρος ποιῆν. Notandum insuper est, ut prudenter monuit ^a *Ptolemæus*, Gradus istos non semper esse efficaces, ac sine ullâ varietate, sed ut plurimum, & quatenus nulla aliarum causarum, quæ plures sunt, reluctatur.

^a Præfat.
in Iner-
rant. Stell.

XVIII.

Aspectus Planetarum cum Fixis, Appulsusque earum ad Medi-um & Imum Cæli, probè sunt notandi; non minùs quàm diversi earum ortus & obitus, qui in Veterum Calendariis adedò frequentes occurrunt.

NOS autem omiſſis iis quæ Veteres, Recentiorésque de hac re latiùs tradidère, proprias tantùm Observati-ones, sequentibus Propositionibus breviter proponemus.

(1°) *Conjunctiones Planetarum cum Fixis Zodiacalibus* potissimùm sunt spectandæ; præcipuè autem *Solis* cum *Stellis Eclipticæ* quòd in ipsâ motùs ejus orbitâ versetur, & ab iis *Naturalis* cujusque *Diei Constitutio* sit petenda.

(2°) *Oppositiones Planetarum cum Fixis* sunt valdè efficaces: quod *Mercurio* aut *Lunâ* validè *Pleiadas* opponente, quisque experiri possit. Quod etiam de reliquis *Aspectibus* meritò forsàn sit dicendum, licet ipse hoc nondum expertus sim; cùm ab *Iatro-Mathematicis* agnoscat *Vis Quadrati Aspectus cum Fixis*, in *Diebus Criticis*.

(3°) *Appulsus ipsarum per se Fixarum*, multo autem magis cum *Planetis junctarum*, ad *Horizontem & Meridia-*
num

num sunt efficaces. Tempestate enim sæviante Ventus gravius debacchari solet, oriente aut occidente *infigiori* aliquo *Asterismo*; *Tauro* putà, aut *Orione*. Quod etiam de reliquis appulsibus aliquommodò intelligi possit.

(4°) *Ortus Fixarum Cosmicus* est Validus, sub ipsum quidem Tempus Emerfionis earum supra *Horizontem*; postea autem sunt minoris momenti; quòd multo antè Solem occidant, & mox post ortum diversà quasi Viâ incedant Sol & Fixæ quæ cum illo oriebantur: secus ac fiat in *Occasu Acronycho*, in quo Stellæ Planetam quasi comitantes cum illo occidant.

(5°) Stellæ etiam, *Australes*, *Borealesque* *Horizontis* partes stringentes non sunt negligendæ; nam cùm segniter moveant, & *Horizontem* (cujus vim magnam esse omninò fatendum est) stringant; in Tempestatum sævitie augendâ, & continuandâ multum possunt.

XIX.

E Veterum Calendariis, & Recentiorum Observationibus constat Dies quosdam Certum & Determinatum Statum Aëris ut plurimum obtinere: quod non tantum Soli est tribuendum, sed & Stellis Fixis, Zodiacalibus præcipuè, quibuscum Sol Singulis diebus conjungitur.

Ejusmodi Dierum Catalogum, ut Veterum Observationes prætereamus, è Recentioribus hîc attexere, non erit omninò inutile.

(1°) Ipse ^a *Picus Mirandula*, insensus Astrologiæ hostis, fatetur nonnullos Dies meritò apud suos *Italos*, ob Tempestates Marinas infames esse; cujusmodi sunt *Febr. VI. XII. XV. XVII. XIX. XX. Mart. I. VII. XV. XVII. XIX. XXV. April. II. V. VI. XII. XX.* ^{a Contr. Astrol. 13. c. 13. pag. 482.}

K

(2°) Dies

(2°) Dies quidam apud *Belgas* pluviarum atrī & infames sunt, inquit ^a *Fromundus*, & præcipuè quartus *Julii*, quem ^a *Sti Martini Bullientis*, aut *Pluvii* appellant. Quales etiam apud nos *Anglos* sunt; *Jun. VIII. XXIV. XXVIII. Jul. XXII. Aug. XXIV. Oct. XXVIII. XXIX. Nov. V.*

April. XXV. XXVII. Maii I. apud nostrum vulgus sunt infames ob *Siderationem* & *Ventos Segetibus noxios*: *Jul. XX. ob Fulmen*, & *Sti Matthiæ Festum*. — *Glaciem frangit, si invenerit illam, &c.*

Immò sunt nonnulli Dies quos *Criticos* appellant *Ephemeridum* scriptores; in quibus nempe vulgus *judicare* solet de sequentium aliquot Dierum Statu; quales sunt *April. V. Maii XXV. Aug. XV. XXIV. Febr. II. XXII. Jul. II. XV. Nov. XI.* de quibus vide *Origanum*. Introduct. in *Ephem.* par. 3. cap. 6.

Vulgares autem *Rhythmi*, & *Rusticorum Diverbia*, quibus certorum Dierum Status quasi per manus traduntur, non sunt prorsus deridenda; nam *Fabula habet aliquam Veri mixturam*, inquit *Fromundus*; & quæ sæpe, immò *Utplurimum* eveniunt, probè sunt notanda.

XX.

Fixarum Stellarum qualitates, & Dodecatemoriòn Zodiaci proprietates, desumuntur à ^b *Ptolemæo, à similibus Planetarum Naturis & Facultatibus, quibus earum Effectus respondisse experientià animadversum fuisset.*

^b *Tetrab.*
1.9, 10, 11.
& 2. 12.

CUjus rei Tabellam hîc apponere forsân non erit inutile: ubi *Fixæ* sub istis *Planetis* ponuntur, quorum *Facultates* æmulantur.

h

24

Stellæ in Geminorum Femor. Eridani ultima.
Asterismus Ceti,
& Eridani.

♂

♀

Stellæ in pede Ariet. post.
Aldebaran.
Cornu Tauri.
Hercules, sive Pollux.
Asterismus Ursæ Majoris.

Stellæ in Caudâ Arietis.
Asterismus Andromedæ.
Et totus Asterismus Canis Maj.
præter Sirium.

♄

Stella in Geminis, quæ Apollo, sive Castor vocatur.
Totus Asterismus Engonasti, & Delatôn.

h 24

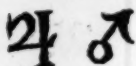
h ♂

h ♀

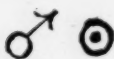
h ♀

<i>In pede Sagit.</i>	<i>Caput Ariet.</i>	<i>Señ. 8.</i>
<i>vs Caudâ.</i>	<i>Leon. Cap.</i>	<i>m Caud.</i>
<i>Flumine ~.</i>	<i>m Chelæ Med.</i>	<i>x Caud.</i>
<i>Lin. Bor.</i>	<i>m Front.</i>	<i>vs in Ore.</i>
<i>Cepheus.</i>	<i>Dracon. Stell.</i>	<i>Ursa Min.</i>
<i>Perseus.</i>	<i>Lucid.</i>	<i>Cassiep.</i>
<i>Orion. Lucid.</i>	<i>Serp. Ophiuchi.</i>	<i>Ophiuch.</i>
<i>Argo Lucid.</i>	<i>Delphin.</i>	<i>Sagitta.</i>
	<i>Corvus.</i>	<i>Hydra.</i>
	<i>Lupus.</i>	

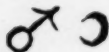
Os v.
Hyades.
Cancrî Chelæ.
Tres Colli a.
a Cauda.
Vindemiæ.
~ Humeri.
~ Manus dextr.
in Fronte,
& in Femore.
x Austral. Cap.
& Caud.
Linum Austr.
Bootes, Lepus,
Corona Austral.

Cor A.
Antares, sive Cor m.
in Arcu & Armo ♀.
Sirius.
Arcturus.
Aquila.

Afelli.
Nebulosa in ♀ Facie.

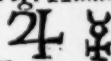
Pleiades.
Præsepe.
Nebulosa m.
♀ Cuspis.

II Pedes.
♀ Femora.
m Cingulum.
Corona Borea.
Lyra.
Cygnus.
Crater.
Ara.
x Notii rostrum.
Centauri Figura Humana.

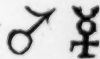
x Borei Cauda & Spina.
Centauri Fig. Human.

m Chelæ Extrem.
♀ Equæ. Sic.
x Australis Corpus.

Spica.
vs Cornua.
vs Pedes & Venter.

Stell. in Ocul. &
m Caput.
Ala m Austral.
m Aculeus.
Lini Nodus.
Nebulosæ in Capulo
Persei.
Auriga.
Equus.
Procyon.
Orion. Humeri.

Ursæ sub Caudâ Ursæ Majoris, quæ nunc, Cononis adulatione, Coma Berenices.

Suspiciones Cosmicæ, De Fixarum Viribus.

Particulares *Fixarum* Vires ab omni retrò Antiquitate creditas, & per manus traditas, conservavit nobis Magnus *Ptolemæus*, in minore suâ *Συντάξει*, quam *Τελεόβιβλον* vocavit. Doctrinam hanc ex ^a *Veterum Observationibus* se hausisse disertè asserit; quorum, Chaldæorum præsertim *Ægyptiorumque* ab antiquo Traditionibus, Scriptisque multa refert accepta, *Tetrab. i. 23.* Solebant enim Veteres pro primorum *Chaldæorum* more, (à quibus artes istas ad *Ægyptios*, Græcosque primitùs manasse verosimile est) *Tabulas*, in publicis Civitatum locis, præsertim in Templis affigere, quæ exinde *Parapegmata* vocabantur; quibus non *Planetarum* modò (intra quos tamen stetisse *Chaldæorum* cœciles laterculos testatur alicubi *Ptolemæus*) sed & ^b *Fixarum*, Ortus, ^b *Vitruv.* & Occasus, Significatúsque notabantur; ab Ortu *Zonæ Orionis* initium sumendo, & in Ortu *Pedum* ejus, ipsúsque *Sirii* desinendo: quòd Nautis ob Tempestates esset maxime ^c *In v. 20.* notabilis, inquit *Theon Alexandrinus* ad Arati *Διοσημεία*; vel potius ob admirandas, quas credebant, *Caniculæ vires*; unde *Ægyptiorum* Annus à *Cancro* incepit, quòd propè illum *Sirius* degeret. Sed utcúnque hoc fuerit: constat Observationes istas non *unius ætatis*, nedum *hominis* esse, sed *Sæculorum* ad minimum aliquot anteactorum; cum vix minori spatio perspicì possint tot Astrorum Vires; præsertim in Pestibus, Terræ-motibus, & ejusmodi effectibus producendis, qui summi Conditoris misericordiâ minùs frequenter evenire soleant. Licet autem hanc *Antiquorum* Doctrinam paucis capitibus à *Ptolemæo*, pressè, & pro more suo, dilucidè com-

complexam; quasi *Cælestis Philosophiæ Epitomen* sæpè mirari soleam; tùm quòd tot numero *Stellas* in *certas classes* rede-gerit; tùm quòd earum vires mirà solertiâ diligentiâque investigatas tradiderit: nescio tamen quo modo sæpè comper-
tum est, ut *Eventus* huic *Doctrinæ* non omni ex parte re-
spondeant. Non meum est, rem hanc multis difficultatibus
implicitam operosius indagare; nec certò definire utrum ex
Climatum, Temporumque diversitate quibus *Observationes*
factæ fuerint ortum duxerit; an ex non satis debitâ animad-
versione *motûs Fixarum* εἰς τὰ ἐπὶ ὁρίζοντα; quo necesse est ut
Temporum decursu, *Stellæ* paulò diversas sortiantur *Faculta-*
tes, respectu diversi earum sitûs ad *Polos, Æquinoctia, Tro-*
picos, & Eclipticam, quibusearum vires intenduntur, aut
remittuntur. Certè ^d *Stadius*, Vir Doctus, re hac sagaci-
ter animadversâ, *Fixarum proreptantium Ἀστεισµὸς, & Dode-*
catenoriôn qualitates, ad sua *Tempora* accommodare aggressus
est, quibus fatetur se vires earum expertum fuisse, à *Ptolemei*
præceptis alienas. A quo Viri acutissimi *Commentario*, Re-
centiores ferè omnes placita sua mutuari solent; nec pari ta-
men successu; quòd spreto prudenti ejus monito, *aliena*
sine discrimine arripere mallent, quam *sua ex propriis Obser-*
vationibus condere; quod nisi fiat, *Ars* ista quam minimos
faciet progressus. Præter *Doctrinam* autem de *Fixis* in
Τελεσιβλάφ traditam hodièque etiam supersunt quædam *Ve-*
terum Parapegmata; quorum rudera & tanquam ex naufragio
reliquias, collegit *Petavius* in *Uranologio suo*; & doctis-
simus ^e *Vissarius* nostrâs, integra *Gemini & Ptolemæi Para-*
pegmata ex optimis *Savilii* Codicibus nobis exhibens, quæ
mutila & minùs correctâ ediderat *Petavius*; additis insu-
per ex *Ætîo, & Plinio* *Observationibus* non contemnendis
Chaldæorum, Græcorumque; sepositis tamen quæ ullibi oc-
currebant *Ægyptiorum, Romanorumque Επιστηµατῶν*. Et *Arati*
quidem *Διοσηµεία* ab ipso integra peti possint; reliqua autem
è *Ptolemæi, & Petavii Hemerologiis, & Commentario Fede-*
rici

^d In Tab.
Bergens.

^e De Anno
Macedo-
nico.

rici Bonaventuræ Urbinatis, qui Verum Ptolemæum, (nam Leonici Ptolemæus merus planus est) Latine integrum vertit, & Scholiis illustravit. Ista Veterum Calendaria nobis quidem usui non contemnendo esse possint, si modò integra exstarent; aut nobis ad manum esset Savilii, aut Vsserii Codex Ptolemæi MSS. quem penes Dodwellum nostratem esse intelligo; Virum doctrinâ non minùs quàm pietate insignem; cui multum debent humaniores literæ, multum prisca Fides, & rigidum honestum. In Animo quidem mihi erat Veterum Hemerologia ad nostra tempora accommodare: at re meliùs perpensâ, statim destiti; quòd nimis magnum studium, multâque operam in res obscuras, atque difficiles, easdâque minùs necessarias conferre nollem; quod ^a Cicerone ^a De Offic. 1. 6. judice est vitium in Veri cognitione assequendâ quam maxime vitandum. Gnarus insuper ^b Plinium olim conquestum fuisset hanc obscuram & ancipitem fuisse; etiam cum plurima librorum subsidia exstarent, quæ nunc Temporum injuria interciderê. Rei per se satis operosæ, difficultatem addidisse ipsos Auctores verissimè notavit Plinius; tm diversis in locis observando, tum in iisdem diversa prodendo. Et cum inter Astronomos nondum convenerit de certa quantitate motûs Fixarum εἰς τὰ ἐπὶ οὐρανῶν, deque Cælestis Gradûs, Mensis, Annique ratione & mensurâ, Gentes adeò inter se dissenserint; nec Hominum, & quæ exinde sequuntur Locorum, Temporûmque Observationes, in Calendariis satis distinguantur: citius quidem inter Horologia, quàm inter Veterum Parapegmata conveniet. Nè tamen Ars ista Veterum Testimoniis & Fide usquequaque destitueretur, aliquas Antiquorum Observationes ad nostram Ætatem accommodatas in operis progressu nonnunquam in medium proferam; quòd inde si non fructum, at voluptatem non minimam Lectorem sperarem reportaturum; dum illas à nostrâ Hypothesi non omninò abhorrere animadverterit. Et certè non levem exinde voluptatem is percipiet, qui Cælorum

Sche-

Schematismos, & Fixarum situm, ad ea Tempora accom-
modare cognoverit. in quæ Tempestates inciderint, quæ
in Antiquis Historiis, Veterumque Calendariis occurrunt.
Si cui autem libeat Veterum *Calendaria* cum fructu consu-
lere; is rectè distinguat *Auctores* inter se, eorumque *Æta-
tes*, & *Climata* quibus *Observationes* factæ fuerint; & ad
Calendariorum Æquinoctia, pro *Methodo* ab *Astronomis*, &
Chronologis traditâ, tanquam ad *Epocham* certiorum animûm
intendat: quòd sint *ἡρομαχὸν τὶ ἀεγγύμα*, ut prudenter no-
tavit ^a *Galenus*, cùm menses sint uniuscujusque Gentis pro-
prij. Hac methodo ritè adhibitâ inveniet forsitan (nam
ipse qui Calculi labores ægrè fero, rationibus meis minus
confido) *Calendarium Gemini*, *Observationesque* quas ab
Ægyptiis sumpsit *Ptolemæus*, Christi *ἐνστίπρωον* præcedere
Annis circiter 500; ex *Æquinoctio*, quod ibi notatur incidisse
in diem *Martii* 26. *Columellæ* autem *Calendarium* antegredi
Domini Natalem Annis plus minus 300; *Observationes* de-
nique ab *Ætio* traditas, (nam illius propriæ non sunt) factas
fuisse 200 circiter Annis ante Christum: quòd hujus *Æqui-
noctium* in *Martii* 23 incidat; illius autem in 24 ejusdem
Mensis.

Et si *conjecturæ* locus detur haud à vero abhorrebit *Ob-
servationes* in ^b *Tetrabiblo* traditas, *Domini ætatem* aliquot
seculis præcessisse; ex eo quod *Aries* tonitruosus esse statua-
tur, διὰ Πάρεσσαν ὀμπέειν, ob *propinquitatem* ad *Vernum*
Æquinoctium; quâ voce *Vicinitas* signanter denotatur, non
Θέσις sive *Positio*. Unde constare videtur ista ab *Astronomis*
observata fuisse, cum *prima Arietis* haud procul discessisset
à *Verna συνάρξη*; quæ *Ptolemæi* ætate versabatur circa gradum
sextum ejusdem Signi; & Annis 400 ante Christum circa
sæculum *Hippocratis*, qui floruit non multò ante *Metonem*
& *Eudoxum*; secundum *Calculos* ^c *Riccioli*, anteriores erant
quàm nunc, gradibus circiter 48. Sed nolo ista minutius
sectari, cùm videam *Astronomos* de Stellarum *μεταπτώσει*
inter

^a In Epid.
1.

^b Tetr. 2.
12.

^c Almag.
Tom. 1.
pag. 471.

inter se multum dissentire; de qua re consulat Lector minus exercitatus *Petavium*, *Ricciolum*, & ^a *Edvardi Bernardi* ^a Philof. nostratis Epistolam perquam eruditam; qui Linguarum, & Transact. Scientiæ copiam complures Mortalium post se relinquit. Licet autem *Rationes Chronologicae* sint admodum incertae, Veterumque *Calendaria Veros Cardines* aliquot diebus *anticipent*; Vol. 14. Num. 158. nec eorum *Observationes* usque adeo exactae fuerint, sed in Rusticorum gratiam, & ad populi captum institutae, ut ^b *Geminus* notavit: non tamen ideo sunt penitus contemnendae, sed suos habent usus non prorsus spernendos, ad hujus Artis jucunditatem, immo & utilitatem promovendam.

Fixarum Vires Planetarum qualitatibus accommodat *Ptolemæus Tetrabibli* primo; & secundo postmodum libro, (doctrinam forsitan ab *Hipparcho* proximè acceptam) duodecim *Signorum Facultates* tradit; non respectu nudi cujuslibet *Dodecatemorii*, (cujus per se, nulla, quod sciam, vis est) sed quod disertè ^c asserit, *καὶ δὲ ἡ τῆς ἀπλανῶν ἀξίαν ἔχει φύσις*, ^c *Tetrab.* pro natura *Stellarum* quæ in singulis *Dodecatemoriis* sitæ sunt: 2. 12. quæ cum *Asterismis* à Veteribus confundi, probat ^d *Peta-* ^d Pag. 73. *vius*, Animadversionibus in *Uranologium* suum.

Non est dubitandum, quin Veteres optimo consilio *Fixarum* virtutes ad *similes Planetarum Facultates* reducerint: quas ex *confimili colore*, & ex Planetarum viribus auctis ab eorum appulsu ad cognatas sibi *Stellas*, collegisse visi sunt; non minus quam ex propriis earum *Mediationibus*, *Ortu vario*, *Occasusque*. Quod si plurium Planetarum *Facultates*, easque *contrariæ* admodum naturæ, frigidæ nimirum calidæque, uni atque eidem *Stellæ* nonnunquam attribuant: id nullo modo *contrariam ejusdem rei naturam arguit*, sed tantum *diversos operandi modos*, ortos ex diversimodâ *Radiorum mixturâ*, & *modificatione*; varioque concursu reliquarum *Causarum sociarum*. *Fixæ* enim non sunt *Causæ mutationum Aëris Totales*, sed prout *diversa Cæli Facies fuerit*, di-

versos etiam edunt Effectus. Quæ cum sint propemodum infinitæ; hinc tantæ molis est Stellarum naturas indagare; quòd Varios immò & contrarios Effectus producant; eademque Stella & frigida sit & calida, non ex suâ naturâ; sed prout ejus Calor, à reliquarum Causarum Cœlestium vicinitate augeatur, aut desertione minuat. Et hinc est, quòd Veteres Pleiadibus, & Præsepi, Martis & Lunæ contrarias Facultates assignaverint; Siriôque tam mitiores Jovis, quàm violentos Martis effectus attribuant; quòd Experimentiâ edocti fuerint, Pleiadas Frigus acre nonnunquam producere, non minùs quam Calorem, & Tempestates; Siriûmque non quolibet Anno insanire.

^a Aphor. Putavit quidem ^a Cardanus, Mixtiones Syderum ac vires, Segm. 1. inter illa esse, quæ nec scientur, nec sciri possint: at cum il- Aph. 21. lum rectè agere pronuntiet, qui cum vera via in Arte nondum Segm. 5. nota sit, Antiquorum dicta fideliter recitet: nos ^a Ptolemæi Aph. 180. Doctrinam prius proponemus, & illustrare atque confirmare conabimur, proprias subinde Observationes unicuique Capiti subjungentes. In antecessum autem sequentia annotasse non omninò absònum videbitur.

(1°.) Fixarum, & Dodecatemoriòn virtutes à Ptolemæo traditas præcipuè quidem, at non semper ad Solem in illis commorantem referri; sed ad reliquos etiam nonnunquam Planetas. Scorpius enim rarò nivofus est Sole ibidem degente, quod asserit Ptolemæus; qui tamen sæpè ningit, ad aliorum Planetarum appulsum.

(2°.) Notandum est Veteres, ubi Planetarum eorundem Virtutes pluribus simul Stellis attribuant, illum Planetam præponere Solere, cujus Naturâ Stella ista maximè gaudeat; id est, à ^b quo virtus ejus augetur, aut in quo similis invenitur *συμπάδου & κοινωίας*. Sic notat Ptolemæus Aquarii Humeros Characteribus *η* & *υ* ejus autem Femora

^b Ptolem.
1. 26.

Femora γ η ; Mercurium hinc præponens quod Stellæ istæ propius ad ejus naturam accedant.

(3°) Veteres in Stellarum virtutibus assignandis videntur tantum respexisse ad unam aut alteram è Clarioribus, Insignioribusque Asterismi cujusque Stellis : neglecto interim toto reliquarum Stellarum Agmine, quibus confertim & ordinatim incedentibus, Effectus potissimum sunt tribuendi. Sic quæ Antiqui uni Sirio attribuunt, Totius Cohortis junctis viribus non minus sunt adjudicanda.

(4°) Veteres videntur penitus neglexisse Fixarum Stellarum Oppositiones ; quæ tamen videntur esse maximi momenti in Re Meteorologica.

De Particularibus Fixarum, & Partium Zodiaci Viribus.

A Sterisimus *Arietis* juxta *Ptolemæum* est totus in Tonitruis & Grandinibus efficiendis διὰ τὴν ἰσημερινὴν Παρεσίαν : unde tunc erat magis tonitruosus, quàm nostra ætate, quâ in *Consequentia*, à *Commisсурâ Equinoctiali* longius proreptaverit. Partes ejus anteriores, comprehendentes *Stellas* in *Capite*, naturæ *Martis* & *Saturni* ; & eas quæ in *Ore*, *Mercurio* permultum similes, *Saturno* autem moderatè ; dicit efficere *Ventos* & *Pluvias* ; *Pluviam* quidem propter *Martem* ; *Ventos* autem propter *Mercurium*, quo nihil est magis *Ventosum*.

Mediæ *Asterismi* partes, illi sunt *Temperatæ* ; quòd *Stellæ* rariores ibi appareant : *Posteriores* autem, quibus assignat *Stellas* in *pede posteriore*, naturæ *Martis* ; easque quæ in *Caudâ*, facultatis *Veneræ* ; χαυώδεις esse dicit, & λοιπός.

Boreales partes sunt æstuosæ, & noxiæ, propter plurimas ibi *Stellas*, naturæ *Saturni*, *Martis*, & *Mercurii*. *Australes* autem sunt glaciales & subfrigidæ : forsan quòd minima pars hujus *Asterismi* ibidem sita sit, quæ & *Ceto* imminet, cujus *Stellas* dicit esse frigidās.

Ista est *Ptolemæi* doctrina ab Antiquis recepta ; at cum *Fixæ* omnes promotæ sint in *Consequentia*, non poterit eadem nunc planè ratio esse quæ eorum temporibus erat : ideòque & *Observationes nostras* istis ubique adjiciemus ; partes *Zodiaci* notabiliore, ordine percurrendo.

Dodecatemorium Arietis, in nostro *Climate*, *Ventos* quammaximè significat ; priores autem hujus signi gradus, sunt

sunt capaces omnis generis Violentiæ, propter *Intersectionem Æquinoctialem*, quæ vel ratione sitûs est turbida.

γ 2, 3, 4.) *Gradus Pluvii & Ventosi*: propter *Oppositionem Plurimarum Stellarum in Librà*, quibuscum *culminat Coma Berenices*.

γ 5, 6.) Isti gradus sunt communiter calidiores grad. 22, & 23. unde constat caloris incrementa non usquequaque deberi altitudini Solis. Immò & sunt aliquantum nebulosi.

γ 12, ad 19.) *Dies communiter turbulenti*. Propter *Stellas in Lino*, ab *Eclipticâ* ad *Equinoctium* pertingentes, opposcentes quasdam eodem penè situ in *Asterismo Virginis* collocatas: necnon & *Spicam Virginis* ejûsque Comites, præcipuè *Adjacentem Aristæ Borealis* in ipsa *Eclipticæ* orbitâ sitam. Unde gradus 18 est maximè notandus, in quo cum Sol degeret, apud *Ægyptios* erat ἀνεμάδης καὶ πύραυλος, ob occasum *Spicæ Vespertinum*. *Ptolem. de Apparent. Martii* 17.

γ 20, ad 23.) Frequenter *Ventum Frigidum* produciunt; ratione *crudarum Stellarum* in *Lino Piscium*, & quòd obliquè respiciant *Spicam*, & alias complures *Stellas*, unum circiter gradum *declinantes* ab *Æquinoctio*; unde quasi à mixturâ quadam *Frigoris & Caloris Ventus Frigidus* oritur. *Sub isthoc etiam Tempus Ægyptiis erat Frigidus Ventus ad dies decem. Ptolemæus.*

γ 25.) *Gradus turbulentus, noxius, & calidus*, qui & interdum fulgurat. Hic enim οὐράσμου, quem *Veteres soliti cælestem dicere Nodum*, utriusque *Piscis Caudas* conjungit, unde *Plinio Commissura Piscium* vocatur; & *Arato* est αἶψα καλὸς τε μέγας τε.

γ 27,

γ 27, 28, 29.) *Efficaciter significant. Culminat Nodus ; Stellæ in Ariete, Tropico accedunt ; quibus opponuntur crebræ Stellæ in Asterismo Virginis. Movent autem maximè Ventos Frigidos, Orientales nimirum & Occidentales.*

8

TOtus iste Asterismus juxta Ptolemæum, ἀφοτίεας ἔχει τὰς κρύσεις, *Frigoris* nimirum nonnunquam, non minùs quàm *Caloris*, licet ex sua naturâ sit *subcalidus*, ὑποθερμὸς. *Anteriores* ejus *Partes* complectentes quatuor aut quinque *Stellas* in ὀποτιμῇ, *Veneris* κρύσιν potissimùm obtinentes, mediocriter autem *Saturni* ; concitant *Terræ* motus, nebulas & ventos, maximè circa *Pleiadas*. *Mediæ* partes, humectant & refrigerant. *Posteriores* quæ sunt circa *Hyadas* igneæ naturæ, tonant & fulgurant ; maximè autem splendida illa & rutilans *Stella*, quæ λαμπάρεας illi nuncupatur ; nisi sit *Vitium Librarii*, pro λαμπάδας. *Partes Boreales* illi sunt *Temperatæ*, *Australes* autem ἀτακτοι, nunc calidæ nimirum, nunc frigidæ ; & κινητιγί, id est, *Ventorum* motrices ; quod est verissimum.

γ 8.) *Pluvius, & Ventos calidos movens, maxime Occidentales & Australes. Culminant complures Stellæ in Ceto, parum ab Æquinoctio distantes ; unde forsân Venti Occidentales ; cum Æquinoctium Orientales moveat. Centaurus ἀντιμυσερανῆ, qui circa Austrum degens, Ventos forsân Australes excitat.*

γ 10.) *Dies incertus, sæpè frigidus.*

8 16, 17, 18.) Sol cum Stellis in Cauda Arietis, Ventos & pluviā significare dicitur.

8 21.) Ab hoc die frequens est pluvia sub & post meridiem. ἀντιμεσσηρινίων Stellæ in utroque Lance juxta Eclipticam: & post Solem, Meridianum transeunt Pleiades, Hyades, aliæque Stellæ illustres Verni Quadrantis. Globum compone & rem videbis.

Quoniam autem totus Arcus Zodiaci sit pluvius, & turbulentus à Pleiadibus ad Hyadas usque; hinc de illarum Stellarum significationibus & natura paulò latius disserere non erit omnino alienum.

Pleiades sunt obscuriorum Stellarum οὐρανὸν confertissima, non è sex aut septem tantum Stellis constans; sed ex quinquaginta ad minimum, Telescopii beneficio, ut diximus, detectis: unde Πλειάδες nomen primitus inditum, quod è pluribus constaret. Est tamen Astrum Effectu magis, quàm Visu insigne; cujus Vires ab omni antiquitate notæ fuere & decantatæ. Inter Stellas insigniores numeratur à Sacris Scriptoribus, sub nominibus Chima, & Succoth Benôth; ejusque Influentias deprædicat scriptorum antiquissimus ^a Job; ^a Job. 38. quibus & Maria turbari credidère, Gentes omnes, omnisque ^{32, 33.} Ætas, Judæorum, Græcorum, Romanorumque. Sub Pleiadum ^{Nota in} occasu mare periculosum esse observavit ^{Ulugh} ^b Stus. Lucas, in accuratâ ejus descriptione navigationis Sti. Pauli; Vimque ^{Beigh.} Ventorum quos excitant, vitare Nautas jubet ^b Hesiodus; ^{Alf.} 9. & Mercatorem Cleonicum plorat Theocritus, quem circa ^{Apoß. 27.} casum Pleiadum mari periisse queritur, in arguto Epigrammate quod integrum primus edidit Doctissimus ^c Grævius. ^c In Hesiod. Poetis Romanis est Stella Imbrifera, Madida, Nivpsa, Austri, cap. 15. indomitarumque Undarum concitatrix; & Grex timendus ratibus, ac Ponto.

Nec

Nec sunt ista lascivientis ingenii lusus, sed clarissimæ, certissimæque veritatis manifesta vestigia, per sæculorum deursus deducta; & è Veterum *Astronomorum* Επιστηµωνολογίας desumpta. Neque enim ^a Poëta solus *stlebili Carmine* queritur se *jaçtatum* fuisse *Hyadum sævis aquis, nimbosis Hædis, & minaci Steropes* fidere: sed graves *Philosophi, & insignes Mathematici, Meton, Democritus, Eudoxus, Hipparchus, Ptolemæus, diligentissimi Naturæ Exploratores, & accuratissimi Cælorum Speculatores, eadem observârunt in Parapegmatum reliquiis ad nos transmissis. Parapegma Ptolemæi* exhibens ^b Astrorum φάσεις ex proprio Calculo, Επιστηµωνολογίας autem ex Veterum Tabulis; notat ab *Ægyptiis & Eudoxo, Aëris perturbationem & inconstantiam* fuisse diebus 14, 15, 16. mensis *Aprilis*: quod ex ortu *Pleiadum* contigisse putamus, quæ tunc in *Alexandrino Horizonte* ascendebant cum Sole, circa *Aprilis* 15; Sole tunc existente circa *Arietis* gradum 19, & *Lucida Pleiadum* positâ circa gradum 24 ejusdem *Signi*. In *Columellæ Calendario* *Ventosa Tempestas est, & Imbres, Aprilis* 14; qui respondet *Arietis* grad. 21; *Lucidâ Pleiadum* tunc existente circa 26 *Arietis*; hoc autem non constanter fieri notat; quod *Ægyptiorum Observationi* respondet, quibus tunc erat ἀγχιταραχία, & ὕετις. Quin & *Geminus*, huic arti tantopere infensus, notat ex *Democrito*, ad 13 *Arietis, Pleiades* tunc cum Sole ascendere, & *Pluviam* fieri *Eudoxo*: & *Aëtius* ^c *Amidenus* Medicus insignis, *Tetrabibli* capite 164. postquam observâsset *Aërem* variè à *Stellis* mutari juxta tempora à Deo ipsis ordinata; & *Sanorum Corpora, multò magis Ægrotorum, juxta Aëris statum* alterari; necessarium quoque duxit *Tempora ortûs & occasus earum* indicare: ubi inter alia notat ad *Aprilis* 21. *Pleiadas* tunc cum Sole oriri, & maximam exinde circa *Aërem* fieri *turbationem*. *Aëtius* quidem vixit *Juliani* ac *Valentiniani* temporibus, at *Calendarii* ejus *Observationes* factæ fuere *Æqui-noctio in Martii* 23. commisso; cùm *Lucidâ Pleiadum* versabatur

^a Trist. 1.
10.

^b Usser. de
Maced. An-
no, cap. 6.

^c Petav.
Uranolog.
pag. 421.
in Notis.

batur circa *Arietis* gradus ultimos, & oriebatur cum *Arietis* 25. Sex diebus post ortum cum *Sole*, *Pleiades*, cum *Sole* occidunt; circa quod tempus ^a *Ægyptii* notant *Ventos cum* ^a *Ptolem.* *imbre tenui*, *Grandines* & *Zephyrum*, *Cæsar* autem & *Eudoxus* (cujus *Fastibus* multum debuit *Julianum Calendarium*) *Pluviam*: *Columella* *Pluviam*, & nonnunquam *Grandinem* ad *April. 21.* *Istis Veterum* Observationibus consentiunt *Recentiores*, ^b *Stadius* nimirum, & ipse *Keplerus*, qui ad *April. 1. 1625.* fatetur *Venerem* vicinam *Pleiadibus* a ^b *Tab.* *liqualem causam* fuisse diuturnæ *Commotionis* quam *Bergens.* *Lincii* observaverat. Ex diligenti autem Annorum multorum Observatione, nobis compertum est; *Pleiadas* ex naturâ sua habere quid *Mordax* & *Asperum*; unde *Figus acre*, & *Ventos asperos* procreant: *Morbidorumque Corpora* quasi pungunt & vellicant, *Humores Spiritusque* irritando. *Calore* quidem remissiori sunt præditæ, unde per se *nebulae* tantum procreant; cum autem reliqua potentius concurrant, *calores* augment, sed *noxios*: adeo verum est quod *Ptolemæus* notavit; *Tauri* Asterismum utrumque *Temperamentum* præ se ferre, *Caloris* nimirum & *Frigoris*; sub *Nubilo* etenim Cælo *pluviam* aut *Ventos* denuntiat, sub *Sereno* *Frigus acre*.

Sol in *Conjunctione* cum *Pleiadibus*, minus valet quam in *Oppositione*; quod illic obliquè tantum *Pleiadas* respiciat, ad quatuor penè graduum distantiam; hîc autem illas *reterioribus Radiis* seriat, & irretet. *Mercurius* autem *Pleiadas* ex adverso respiciens plus *Sole* potest, & *Ventos validissimos* excitat, *Terræ motus Fulmen* & *Fulgur*: ut non immerito *Mercurium* ex *Maia* genitum, *Steropenque* unam ex septem *Sororibus* fuisse fabulata sit *Antiquitas*. Cum autem *Sol*, *Venus*, aut *Mercurius*, potenter cum *Pleiadibus* junguntur; diligenter notet *Uranophilus*, appulsum *Lunæ*, *Martis*, aut *Saturni*, ad *Oppositum Zodiaci* locum, & mecum fatebitur, *Stellas esse tempestuosas*: quarum vi *Aquæ subeunt in im-*

M

bres,

bres, Aër densatur nubibus, & furit procellis. Non enim Vergilias in cælo notabiles caterva tantum fecerat, sed insignes omnis generis effectus: paucae enim sunt Tempestates ante lucem Mensibus Octobris & Novembris, quibus occasu suo Cosmico non conferant; nec Aprili & Maio sub Vesperam, quibus occasu suo Acronycho non concurrant; tanti est vel earum approximatio ad Horizontem.

Imbres faciunt Suculae, quas Graeci ob id Pluvio nomine
^{a Nat. hist.} *Hyadas appellant, inquit* ^{a Plinius}; licet aliter sentiat Tyro
^{2. 39.} *apud Gellium. Observavit Aratus ejusque Scholiastes, Tauri*
^{& 18. 66.} *Asterismum esse fulgidum, & ex sua Formaturâ, nec ex*
^{Gell. 13.9.} *aliarum Stellarum tantum vicinitate notum, ut Aries, sydus paulò obscurius. Splendida Hyadum, primæ magnitudinis in Oculo Austrino vulgò vocatur* ^{b Al Deberân,} quæ
^{b Not. in} *vox Stellæ quæ à Tergo sunt propriè denotans, huic tamen*
^{Ulugh} *quandòque peculiariter tribuitur. Romanis est Parilicium*
^{Beigh.} *(nam ita libros omnes etiam & MSS. Plinianos scribere asserit doctissimus* ^{c Harduinus}) *quod sub eo sata, arbores, &*
^{c Plin. 18.} *herbas parere crederent. Licet autem sua naturâ esset sydus*
^{66.} *pluvium, nescio tamen quo pacto, suæ Urbi Mars adeo favit, ut Civitatis ejus natali ferè serenitatem redderet Stella*
^d *ista* ^{d Martis} *naturam colore & effectibus referens. Est enim* ^{c Sydus vehemens,} *& Terrâ Marique Turbidum, ut verisimè observavit Plinius, quod Veterum, Recentiorumque*
^{εσπερος, Ptol.} *experientia abunde confirmat. Ptolemæus ad Aprilis 30, &*
^{Tetrab. 1.9.} *quatuor priores dies Maii, notat Stillantem imbrem fieri,*
^{c Plin. Nat.} *Corum vel Zephyrum, Pluviam & Ventosam Tempestatem apud Ægyptios, consentientibus Eudoxo, Eudemone & Calippo.*
^{hist. 18.66.} *Quos dies ad hunc Asterismum referri debere, ex eo constare arbitror; quòd Antares, Stella præcipuæ ex Hyadibus diametraliter opposita, ibidem oriri dicatur Vesperi die tertio Maii. Columellæ, ad Kal. Maii Auster ferè, cum Pluviâ; Austrinus dies, interdum pluviæ; & Tempestas significatur. Et ad Non. Maii Suculae cum Sole exorientes,*
Septen-

Septentrionales Ventos procreant, & Tempestas significatur. In Calendario Gemini ad 7 Tauri Pluviam Eudoxus observavit; & Εμπυκκία ab Aëtio collectæ, factæ cum Oculis Boreus esset circa nonum Tauri, notant ad Maii IV. magnam Aëris mutationem, post ortum Hyadum cum Sole, & alterationem validam Aëris per diem unum aut alterum, ad VI. ejusdem Mensis, Caprâ manè oriente; quæ in Alexandrino Horizonte (ubi Calendarii hujus Observationes erant institutæ) cum Hyadibus oriebatur. Ortus Acronychus & Matutinus Occasus Hyadum, Ptolemæo procreant Ventorum μεταβάσεις, & fulgura observante Eudoxo Oct. XVIII. Ægyptiis Zephyrus fit, aut Auster; & Pluvia per totum diem consentiente Dositheo Oct. XXI. & XXIII.

Columellæ Tempestatem significant, & rorant; consentientibus, quod rarum est, Democrito, Calippo, aliisque à quibus Gemini, Aëtii, reliquorumque Calendaria sunt desumpta. Inter ^aRecentiores autem (nè diutius istis minutiis immorer) observavit Stadius Veneris aut Martis per Pleiadas transitum aliquot diebus pluviosam ciere Tempestatem; Suculâque à decimo in decimum quartum Novembris diluculo matutino descendentes proverbio nautico occasionem dedisse, quo Simonis & Judæ Festo naves in portum subducendas admonent; & quæ de Martis & Mercurii aspectibus cum Suculis observaverat Plinius, experientiâ sua comprobat. Quin & ipse Keplerus ad Mensẽ Maii, An. 1626. agnoscit Vim Solis & Mercurii cum Hyadibus.

^aTab. Bergens, cap. 7.

(§ 23, 24, 25.) Veteres Romanos instituisse Robigalia & Floralia, ad avertendam rubiginem, & ut omnia benè deflorescerent scribit ^bPlinius; quod fructibus metuerent Sole partem decimam, & decimam quartam Tauri obtinente: aut quod ²⁹verius esse autumat, quod Canis tunc occideret. Hinc & ^cFejunia & Rogationes apud Christianos ob fructus Terræ & metus Rusticorum in regionibus quæ Vinum proferunt, nè hu-

^cTab. Bergens. pag. 206.

^a Plin. 18.
28.

mida esset Tempestas Rogationum diebus. ^a *Vergiliarum* quoque & *Hyadum occultationem* & *emerfonem* oleis non minus quàm vitibus noxiam fuisse ostendit factum *Thaletis* aut *Democriti*, & è Romanis *Sextii* cuiusdam qui omne oleum cœmit prævisa eorum caritate ex futuro *Vergiliarum* ortu. Et in calidioribus quidem istis regionibus *Vredo* meritò metuebatur non tantum propter *Caniculam decretorium* illud *uvæ fidus*; sed quod sub hoc Tempus orirentur, occiderentque cum *Sole*, illustre *Stellarum Agmen*: est enim arcus à *Pleiadibus* ad *Hyadas Pluvius*; non suâ tantum, sed vicinarum etiam *Stellarum* virtute.

Partes *Tauri* ultrà *Hyadas*, sunt naturæ paulò siccioris; nisi quòd aliquando observaverimus, *Stellas* circa ejus *Cor-nua* insigniter esse humidas.

II

A Sterismus *Ptolemæo* totus temperatus; cujus tamen mox aliquas partes dicit esse calidas; quod de diversis temporibus, & diversâ Cœlorum facie proculdubio est intelligendum. Partes *Anteriores* illi sunt *humidæ & noxiæ*, propter *Stellas* splendidas in *femoribus*, naturæ *Saturni*, qui nocens est: illasque in pedibus ejusdem facultatis cum *Mercurio* & *Venere*, sed moderatè. *Mediæ* partes sunt *Temperatæ*; *posteriores*, *mixtæ & inordinatæ* naturæ propter *Apollinem* qui *Mercurium*; & *Herculem*, qui *Martem* refert. *Boreales* partes, *Ventos* ciere docet; *Australes*, *aridas* esse & *æstuosas*.

Quantum autem nos observando assequi petuimus, totum hoc *Dodecatemorium* est maximè *Tempestatibus* obnoxium; propter *Hyadas*, *Capellam*, *Hædos*, & *Orionem*, *tempestuosas*, & *horridas Stellas*, *Plinio*; crebriorumque
Stellarum

Stellarum *Ordinem*, (ut *Maniliano* vocabulo utar) ad *Verticem* penè nostrum pertingentem. *Orionis* enim *sydus* longo & numeroso Stellarum tractu illustre, spatium intra utrosque *Tropicos* penè totum occupat, ^a *Magni pars maxi-* ^a *Manil.*
ma Cæli. Unde *ὁ δὲ Ὠκεανὸς* *Hesiodi* Nautis erat tantopere formidandum. Per *Mazzaroth* autem non hunc *Asterismum*, ut vulgo creditur, sed *Ursam Majorem* designari vult Amicus meus, singularis humanitatis, & literaturæ non vulgaris, in *Curis Secundis* ad *Ulugh Beighium* nondum editis.

II 17, 18.) Gradus admodum pluvii & noxii. Quamplurimæ Stellæ in *Orione* juxta *Æquinoctium* Culm nant; & in adversâ Cæli parte complures Stellæ in *Ophiuchi* crure in ipsâ *Eclipticâ* orbita versantur. "Unde est quod ultima *Hebdomas Mensis Maii* (quod in gratiam *Agricolarum* non est prætereundum) pæne semper sit *Pluvia*. Imber & *Pluvia Ægyptiis Maii* 14, & 15.

II 27, 28.) Planetæ positi in *Ultimâ Decade* hujus Signi sunt valdè efficaces: *Stillans sit Imber, Ægyptiis & Hipparcho*. Estque & nobis *Dies Criticus*, *S^{ti} Medardi* nomine satis notus; ex quo vel pluvioso, vel sereno *Plebei de Messe* judicare solent: pluviosus enim pluviam; serenus, serenam messem pollicetur: & licet non semper exactè cum Eventu respondeat; rarò tamen prorsus aberrat; inquit ^b *Origanus*. Ori- ^b Intro-
 untur enim tunc mane complures Stellæ in *Geminis*, & duct. pag.
Orione: & *Sol* Medius inter *Πρόνυδα* & lævum pedem *Castoris*, in ipsâ *Eclipticâ* sitos; est præcipua causa cur isti dies ^{506.}
 tam crebrò & vehementer significent.

Asterismus Ptolemæo totus ^{ἁπλοῦς}, id est, serenus & tranquillus; & tamen calidus. Partes anteriores, & quæ versus Præsepe, dicit esse Πυρρῶν; id est, Suffocantia caligine sua æstuosa, ut Columellæ Phrasi utar; Vapores enim sicci & fuliginosi Spiritus vitales obruunt, & suffocant; quod in nostro Climate nonnunquam experimur, Sole in hoc signo versante. Partes autem hujus Asterismi (quod de reliquis etiam nonnunquam est intelligendum) definiendæ sunt à situ earum in Eclipticâ; non respectu membrorum Anteriorum, posteriorumve ipsius Formaturæ; quarum Figuræ sunt variæ, & sæpè deridiculæ: unde curiosa Bayeri diligentia Cancrum suum fieri curavit, ad formam eorum qui in Nummis Imperatorum, cum Zodiaco apparent.

Veteres Astronomos qui contrarias posituras Asterismis tribuisse videntur, reverà non discrepasse, optimè observavit ^a Huetius: at in iis formandis Globorum Architectos, Formaturarumque Inventores, præsertim Arabes, sædè hallucinasse, Ipse, Scaliger, aliique omnes fatentur. Mediæ partes Ptolemæo sunt Temperatæ; forsan propter illas ^ἢ ἡλιαὶ naturæ Saturni & Mercurii: quas tamen Stadius affirmat nunc esse calidas. Posteriores sunt ventosæ propter duas in oculis Cancri, naturæ Mercurii, & Martis paululum; quarum cum in Canone suo non neminerit Ptolemæus, hinc nonnulli colligunt Τελειβέλων quæ nunc exstat, esse Procli τοῦ Διαδόχου opus, non Ptolemæi: at quàm verè, ipsi viderint.

§ 0, 2, 3.) Dies calidi ob Tropicam altitudinem. Et tamen secundus hujus Dodecatemorii gradus, videtur esse per se frigidioris aliquantum naturæ: cum non semel expertus sim, Frigus subitum & acre, dies mediam Æstatem subsequentes invasisse.

§ 7.)

* In Mamil.
pag. 9, &
22.
Scalig. in
Mamil. pag.
484.

§ 7.) *Calidus & pluvius.* Lucent in hoc gradu & in ejus viciniâ *Castoris manus, Pollucis genu & pes: Sirius cum Sole culminat.*

§ 13.) *Gradus admodum violentus.* Sub valido Cœli positu, effrænata erumpit Cœli violentia, juxta istum gradum. Est enim turbidus, Terræ motus produciens, & Morbos Epidemicos. Stella ibi clara micat, ad manum dextram *Apollinis* in ipsâ *Eclipticâ*.

§ 14, 15.) Istis diebus, *Keplero* Pluvia sæpissime; decumanæ semel; continuæ bis; largæ semel; calores novies; fulmen bis.

§ 16.) *Valde pluvius.* Culminant Stellæ splendidæ in Asterismo *Geminorum*, & *Procyone*; dum *Lucida Lyræ* *Horizontem Borealem* stringat.

§ 19.) *Visitatio B. Mariæ.* Dies *Criticus* apud vulgus; quo si pluvia ceciderit, putant fore ut duret continuas quatuor hebdomadas. Est autem totus *Geminorum* Asterismus ob suas Stellâs, Comitumque Agmen, *pluvius & turbidus*: & quod ultra *Tropicum* emineat ad verticem nostrum accedens, ut *Solis* calores augeat, cum partes *Boreales* lustrat. *Quicquid est Geminorum Imbres repentinos facit, inquit* ^a *Cardanus.* Et certè gradus sequentes sunt communiter pluvii ^{a Segm} 7, 10, 13, 15, 16, 20. & sæpe evenit, ut si tres Planetæ ^{7 Aphor.} probè distributi sint in hoc Signo, multum pluviae cadat, oriturque magna *Vis Ventorum*. ^{73.}

§ 23, 24.) *Aërem turbidum, & morbosum efficiunt.* Opponunt crebras Stellâs circa *Antinoum*, *Aquilam*, & *Sagittarii* *inquadra*

ἰσημήνη juxta *Eclipticam* ; & quinque ad minimum nondum descriptas.

§ 28.) *Est Totius Cæli gradus calidissimus.*

Ω

Ω 0, ad 12. **P**rima decas hujus signi est Arcus efficacissimus ; unde *Stus Swithinus* est *dies Criticus*, quo de futura *Pluvia* judicat vulgus nostrum ; nec vano semper augurio ; ut plurimum enim significare solent. *Tonant* etiam frequenter isti Gradus, & noxiis caloribus æstuant ; præcipuè propter *Præsepe* ; & *Asellos*, nebulosam istam *ουσερὸν* utrinque stipantes.

Ω 6.) Juxta hoc tempus oritur *Procyon* & *Etesia* invalescere solebant. Qui sunt ^a Venti anniversarii, æstate à *Septentrione* flantes, ut æstatem frangant, & à mensium *seventissimorum* gravitate nos defendant, inquit *Seneca*. A dissolutâ nive sub *Septentrione* provenire non possunt ; quia Sole sub *Polo* per totum istud tempus non occidente, expirarent nives, & *Etesia* in nos reciderent etiam in *noctibus*, ut acutè observavit *Fromondus* ; quæ interdum tantum spirare solent. Quidni igitur dicamus *Frigidos* istos flatus oriri ab *Interstitiis Stellarum* vacuis, quæ hic sunt conspicua ; & à minutissimis *Galaxiæ* Stellis quæ inter utrumque *Canem* dilabuntur ? Nec est ista conjectura febriculosi crebri somnium, sed ratione nititur non prorsus contemnendâ : Venti enim isti *somniculosi*, (uti lepidè à *Gallione* apud *Senecam* vocantur) non oriuntur ante horam nonam matutinam, quo ipsissimo tempore, effectu causam monstrante, *Laëteus Circulus*, & *Interstitia* ista vacua à *Procyone* penè ad *Polum Borealem*, & ad *Austrum* usque ad *Sirium* protendentia, ad
Meridianum

^a *Arist. Meteor. 2. 5.*
Probl. 54.
Scet. 26.
Senec. Nat. Quæst. 5.
10, 11.
Plin. Nat. hist. 2. 48.
Fromond.
Meteor. 4. 6.
Prosper.
Alpin. de Medicin.
Ægypt.

Meridianum accedunt, teporémque lenem undique diffundunt.

Duo sunt *Asterismi* illustres, *Canes* vocati, quorum *Minor* ^{*VideRicciol. Almag. Tom. 1 pag. 409.} *Περνύων* Græcis dicitur; *Major*, *Sirius*; quo tamen nomine propriè designatur fulgentissima illa Stella in Ore seu Maxillâ ejus; quæ & *Canicula* aliquando appellatur, ^{a Plinio a Harduin. in Plin. a. 47} præsertim; * ista enim nomina multùm ab auctoribus confunduntur. Vires ejus ubique apud omnes auctores mirè celebrantur, & vel ^b *Gemino* satente omnes putabant *Canem* ^{b In Isag. 14.} propriam *Vim* habere. Effectus ejus amplissimi in terrâ sentiuntur, inquit ^c *Plinius*; fervent *Maria*, fluctuant *Vina*, moventur *stagna*, *Canes* in *rabiem* aguntur; *Homero* est *καὶ ὄμμα*; *Hesiodo* *καρὰ λὴν καὶ γυναικα Σείει* & *ἄλλα*: ubi non *Solem* intelligit, ut *Scholias*tes, & doctissimus *Grævius* putârunt, sed *Canem*; ut monstrat *Bainbrigi*us nostrâs in erudito tractatu de *diebus Canicularibus*: quanquam & non ignorem ^d *Sirii* vocabulum tribui *Soli*, non minùs quam *Caniculæ*, & *Nilo*. Febres illo exoriente accendi, sæpe asserit *Pater Medicorum Hippocrates*, & *Dierum Canicularium æstus*, & *κυνόγυμα* quis est qui ignorat? Tanti quoque erat ista Stella apud *Ægyptios*, ut à *Sirio*, quem ^e *Sothin* ^{e Vid. Append. ad Dissertat. Cyprian.} appellant, Annum suum inceperint, *Periodumque Sothiacam*; illumque in *Deorum numerum* retulerint, ob *Nili* sui incrementum, quod sub ejus ortum contigisse observâssent. Ut paucis rem hanc expediam; *Sirius* quidem est *sidus* per se vehemens, æstusque plerùmque intendi accessu *Solis* ad utrùmque *Canem*, experientia satis testatur. Calores autem istos aliòsque *Sirii* effectus uni *Soli* tribuere; est, judice ^f *Ricciolo*, *adverso flumine immò torrente Auditorum conari*, & *otiosam nimis reddere tot Stellarum conditionem, ac dispositionem divinitus factam*. Omnes enim fatentur *initium* incrementi *Nili* esse circa diem 16, vel 17 *Junii* statim post *Solstitium*; quando *Sirius* cum *Sole culminans*, se non *Indicem*, sed *Causam* tantæ rei esse clarissimè monstrat:

strat : Causâ & Effectu nexu mutuo sibi lucem fœnerantibus.

Dies autem *Caniculares* calores suos debent non *Sirio* tantum, sed *Procyoni*, *Leonique*; prout expressè testatur

^a Lib. 3. ^a *Horatius*.
Od. 29.

Jam Procyon furit
Et Stella vœsani Leonis.

Quin & totum fulgentissimarum Stellarum *Agmen*, Solis ortum præcedens, accendit ejus calores, non minus quam *Caniculæ* vicinarumque Stellarum exortus; toti enim *Cohorti* vis est tribuenda, non uni *Canis* aut *Caniculæ*. Immo cum *Fixæ* sint *Caloris causæ* tantum *Partiales*, quæ plus aut minus virium habeant prout *Planætæ* reliquæque concurrant; hinc fit ut nonnunquam, pro *communi diverbio*, *Canis non mordeat*; aliquando autem ^b *flagret atrox hora Caniculæ*. Jam quidem satis constat, ^c *Nili incrementum* oriri è *Pluviis* continuis quæ cadunt in illa parte *Æthiopie* quam *Abassenam* hodie appellant; ejusque fontes præcipuos sitos esse in illo tractu qui interjacet gradum nonum & decimum quintum *Borealis* latitudinis. *Primæ* pluvie cadere dicuntur in *Habassia* circa *finem Maii*, vel *initium Julii*, medioque *Julio* densæ fieri & continuæ. *Primum Nili* incrementum fit *decimo septimo Junii*, *Sole* sextum gr. *Cancris* obtinente, *Culminante Sirio*, & *Geminorum Asterismo* (cujus *Caput*, *Cubitus* ^d *Nili Ægyptiis* vocatur) *Ægyptiorum Verticibus* imminente: *Sirique* Calores à tergo ejus augente *Argo-Narvi*, quâ sita est omnium Stellarum maximus *Canopus*, *Orientalibus Solis æmulus*.

Quamdiu *Sol* in *Cancro* versatur pauciora sunt incrementa; cum *Leonem* ingreditur magna fiunt augmenta, maximumque cum est in medio *Leone*; minuitur autem aqua *Sole* *Signum Virginis* ingresso: quæ etiam leges augmenti
&

^b *Horat.*
lib. 3. Od.
13.

^c *Eratosth.*
περὶ τοῦ
παραλ.

Prosper Al-
pinus de
Medic. Æ-
gypt.

Vossius de
Orig. Nili.
Ludolph. Hi-
stor. Æthi-
op.

^d *Not. in*
UlughBeigh
pag. 6, 34.

& decrementi, in *Fontibus Nili*, & *Æthiopiz Pluviis* deprehenduntur, facto aliquo temporis discrimine. Cadunt primum *Imbres*, Sole inter *Pleiadas*, *Hyadas*, & *Orionem* existente, *Stellas insigniter Pluvias*, *Nilique Fontibus Verticales*: Crescit *Flumen* & agminatim defluunt imbres Sole Leonem ingresso, ob *Stellarum Agmen Fulgidum*, Ortum ejus antegrediens, subsequensque; & propter *Cancris Leonisque Asterismos Nili Aquis incubantes*. Sole *Virginem* ingresso *Aqua minuitur*; quod *Sol Declinans*, nimis longe ab illustri isto *Stellarum Agmine* discesserit, quæ & *Horizontem* pænè strinxerint, antequam *Sol Meridianum* occupaverit.

Leonis Asterismus secundum *Ptolemæum*, æstuat & suffocat. Partes ejus anteriores sunt *πρωῶδες* & *λοιμαχία*; propter duas in *Capite Leonis*, naturæ *Saturni*, & nonnihil *Martis*; tres in *Collo*, quæ *Saturnum* & *Mercurium*, sed moderate referunt; & propter *Cor Leonis*, quem *Βασιλισχόν* (scrib. *βασιλικόν*) vocat *Ptolemæus*; *Regiam Stellam* *Plinius*; quod *Chaldæi* existimarent illam *ἀρχὴν τῆς δεξιῶν*; aut quod sub illo nati haberent *βασιλικὸν γένεθλον*. *Mediæ* illi sunt *Temperatæ*, & meritor; propter pauciores *Stellas*. *Posterior*es sunt *noxie*, & *aquosæ*, veteri autem *Intepreti siccæ*; propter *Stellas* in *Ilio*, & *Femoribus*, *Lucidam* in *Caudâ*, aliasque complures constituentes *Austerales Asterismi* partes quæ calore suo nunc *pluviam*, nunc *æstus* producant. *Boreales* autem partes sunt *Ventosæ*, (*κινήσεις ποικίλæ*) & æstuosæ: paucæ enim sunt *tempestates* quibus non concurrunt *Leo*, *Virgo*, aut *Taurus*.

¶ 17, 18, 19, ad 28.) *Stellæ* in utraque *Leonis δεξιῇ* sunt admodum potentes; & sub hoc tempus solet de nocte ventus moveri, aut cadere *Pluvia*; ut & sequentibus etiam diebus: *Augustus* quippe, jam cadente *Sole*, sæpè *pluviis* infestatur inquit *Keplerus* ad mensem *Augusti* Anni 1621. *Sol* enim in grad. 25. conjungitur cum *Corde Leonis*, degitque inter multas *Stellas* *tertiæ*, & *secundæ magnitudinis*;

& circa grad. 27, 28. opponit *συεσφη* Stellarum in adverso *Hemisphærio*. Totus autem *Leonis Asterismus* est calidus, propter majores & numerosiores Stellas ibi degentes; & sæpè in Hyeme resolvitur gelu, cum à *Luna* occupantur posteriores ejus gradus; cum hoc autem Asterismo *Culminant Ursa Major, ejusque informes*; Imum Cæli interim occupantibus *Fomohant, Markab, & Scheat*.

πρ 0, 1, 2, 3.) *Dies insigniter calidi* etiam in *Veterum Calendariis*. Opponit Sol Stellas validas in manu *Aquarii*, aliasque in viciniâ *Eclipticæ & Æquinoctialis Circuli* sitas.

πρ 9.) *Pluvius*. *ἄντισσεναν* *Fomohant*, Stella insignis; Sole versante inter Stellas in *Clune Leonis, & sub Ventre*.

πρ 12, 13.) Sol opponit quinque Stellas in *Aquario*; quæ sunt quasi *συεσφη* nebulosa, varios effectus producens.

πρ 17.) *Valdè significat*. Stellæ in *pede Leonis, & Caudâ*, gradum hunc illustrant.

Asterismus *Virginis* secundum *Ptolemæum* est humidus; & tonitruosus. Partes anteriores paulò calidiores, & noxiæ propter Stellas in ejus *Capite, & in Alâ Australi* facultatis *Mercurii, & aliquantum Saturni*. *Mediæ* partes hic etiam pro solito sunt *Temperatæ*, quibus assignantur Stellæ in *Perizomate, & περὶ ζωνήν*. *Posteriores* humidæ sunt, propter *Spicam*; *Boreales*, ventos commovent: *Australes* temperatæ sunt.

Anteriores

Anteriores autem ejus partes sunt minus calidæ quàm olim ; propter præcessionem Æquinoctiorum ; recessere enim ab Altioribus, Æstivisque Æclipticæ gradibus, ad obliquiores Æquinoctii Autumnalis.

☿ 18, 19.) *Versatur Sol inter Stellæ capitis Virginis, & in Leonis pede.*

☿ 22.) *In ipsa Æcliptica jacet Ala Virginis.*

☿ 23.) *Fulminat sæpe iste gradus. Culminat Leonis Cauda ; & Stella splendida in Ursa Majori Magnitudinis secundæ.*

☿ 27, 28.) *Positio valida, etiam propter vicinitatem Æquinoctialem. Oritur Arcturus ; vehementissimo significatu, inquit Plinius ; & non sine procellosa grandine.*

♊ 0, 1, 2.) *Significant, ratione situs Æquinoctialis. præcævæ Coma Berenices.*

♊ 16, 17, 18, 19, 20, 21.) *Valdè significant. Spica ejusque Comites, sive Filie, hic sitæ sunt.*

Spica Virginis, ejusque Comites, quæ sacrorum Scriptorum more ejus Filie dici possint ; horum dierum statum constituent : quorum Tabellam hic exhibebimus, ut (uno in Exemplo, insigniori tamen, quod reliquis specimen esse possit) summi Conditoris sapientia in Stellis ordinandis clariùs patefiat & illustretur. Cur enim tot Stellæ antegrederentur illam, & undique stiparent, eæque diversæ naturæ, magnitudinis & distantie ; nisi certo aliquo consilio ; ut melius dignosceretur Stellarum vires dependere à diversâ earum magnitudine ; multitudine, & distantis à se invicem, & ab Æclipticâ, & Æquinoctiali Circulo ?

Tabella

Tabella Fixarum aliquot Stellarum, quæ proxime Spicam Virginis sitæ sunt ad Annum Dom. M DC XX.

☞ Long. Lat. Magn.

- 17 30 A 7 51 5 — Sub Spicâ Virg. Trium sequens.
 18 15 B 1 11 6 — in Coxâ sinistra Borealissima.
     17 B 0 10 6 — in Femore Quadrilat. præced. austral.
     33 A 1 59 1 — Spica Virgin.
 19 17 B 8 30 6 — in Coxæ extremo.
     52 A 9 16 5 — sub Spicâ trium media.
 20 1 A 0 19 6 — duarum sequentium Australior.
     10 A 3 5 6 — sequens spicam proximè ad Austrum.
     52 A 6 16 5 — sub Spicâ trium Orientalior.
 21 56 B 1 45 6 — duarum sequentium Borealior.

Crebrâ experienciâ patet, ex Observationibus per novendecim annos continos factis, & è *Kepleri* Ephemeridibus petitis, Solem juxta *Spicam* positum ineunte *Octobri*; aut illam ex *adverso* respicientem sub finem *Martii* (quo in positu plus valet) omnis generis effectus violentos procreare; Pluvias in primis continuas & decumanas, ventos validissimos, calores & fulmen; tam in nostro *Climate*, quàm *Viennæ*, *Pragæ*, *Ratisbonæ*, & *Lincii*; nisi quod apud nos rarius tonet. Immo novendecim annorum spatio pluviam continenter produxit Sol circa *Aprilis* 28. cum præcisè *Spicam* ex *adverso* intueretur in *Arietis* gr. 18. positus; unde *Mensis Martii exitus sæpe pluvius, & paulò calidior.*

Quin & reliqui etiam Planetæ, conjunctis aut oppositis Radiis *Spicam* intuentes, insignes Effectus producant; sed pro ratione diversæ eorum Naturæ, & diversarum Anni Tempestatum.

☞ 22.) Præ-

22.) Præcedentibus minus calidus; Gradus enim *Spicam* sequentes, sunt *Stellis* minus refertæ.

Asterismus *Libræ Ptolemæo* totus quidem varius est & mutabilis; quod vero propius olim erat, cum juxta *Æquinoctium* situs esset, in quo sunt *Tegrai Autumnales*. *Stellas* ἐν ταῖς ἀρχαῖς τοῦ χιλῶν, quæ nunc *Lancis Borealis* & *Australis* nomine insigniuntur, *anterioribus* Asterismi partibus assignat; unâ cum illis quæ in medio *Chelarum* sitæ sunt, quibus *Temperiem* dat. *Partes Boreales* sunt *Ventosa*; *Austerales*, *humida* & *pestilentes*.

Antiores quidem Asterismi partes, & *Mediæ*, sunt *temperatæ*; nam hic apud nos primò fit *Pruina*. *Posteriores* sunt sæpius *frigidi* quàm *humidi*. *Extremi* sunt insigniter *pluviosi*; quòd *diametraliter* opponunt *Pleiadas*. *Boreales* erant *Ventosa* *Ptolemæi* ætate, quòd tunc *viciniores* essent *linæ* *Æquinoctiali*; & *Austrina* sunt *pestifera* quòd *siccæ* sint & *nebulosæ*: *Solis* enim *appulsus* ad *Lances* sæpius *Cælum* *nubilum*, aut *nebulosum* reddit, quàm *Pluvium*.

5, ad 17.) *Constitutio nebulosa*.

18.) *Validissimè significat*.

20.) *Gradus humidus Albumasari*, quem *Abu Masser* rectius dixeris.

21, 22, 23, 24, 25.) *Vehementissimè significant pluviam*, & *Tempestates*; ob *oppositionem Pleiadum*. *Ægyptiis* per diem *pluvia*, & *venti inconstantes*.

27.) *Locus crudus & frigidus*.

18. *Iste*:

m

Iste Asterismus Ptolemæo totus tonitruosus est, & igneus : *Antiores* ejus Partes sunt tamen *nivosæ* ; & *septentrionales*, quod mireris, licet sint *partes Anteriorum*, sunt *æstivosæ*. Quæ respectu habito ad diversitatem *Climatum*, & ætatum in quibus *Observationes* istæ factæ sunt, & de diversorum Planetarum appulsibus procul dubio sunt intelligenda : cum Sol apud nos hic positus non tonet ; nec eadem Cœli loca possint esse & frigida & calida, nisi diverso respectu ; ut sæpè monuimus.

Antiores partes constituunt *Lucidæ* in *Fronte*, naturæ *Martis* ; unde est quod æstuent ; & *Saturni*, unde earum nix.

Antares quoque istis est ascribendus ; *Stella* rutilans & rubra *Martis* naturam referens ; nonnihil autem *Jovis*.

Mediæ partes post *Cor Scorpii*, quod Ptolemæo solenne est, sunt *Temperatæ* ; propter loca Stellarum vacua, & vicinitatem cum *Viâ Lacteâ*.

Posteriores, Terræ motus efficiunt ; quibus adscribit *Stellas* in *Spondylis*, *Saturni* & *Veneris* ; illasque in aculeo *Mercurii* & *Martis* insignibus notatos : & nebulosam deum *οὐρανὸν*, quæ pro more consueto, *Martis* & *Lunæ* Characteribus insigniuntur.

Boræales Anteriorum partes, sunt *νεφώδεις* ; *Australes*, quas etiam constituunt multæ ex anterioribus Stellis, sunt humidæ, propter *Cor Scorpii*.

Asterismus iste communiter putatur esse pestilens ; est minax & flagrans *Lucano* ; creditur esse *Martis Domicilium*, & supra *Romam* positus ; *Virgilio* quoque est ardens, etiam propter *Virus*, ut existimat *Servius*. Quæ non de nihilo dicuntur, nam *Hyadibus* est oppositus, *Pleiadâsque* obliquè intuetur,

intuentur, Stellis in *Ophiuchi Crure* illustratur, illumque à Tergo sequitur *Feræ Asterismus*.

✧ 16.) *Violentus & pluvius*. Conjungitur *Sol* cum septem Stellis in altero *Ophiuchi crure*, in ipsa *Eclipticæ orbitâ*. Opponitque multas & turbulentas Stellas in *Oculi Tauri*, & *Orione*.

✧ 17, 18.) *Certissimè significant*. *Democrito* *Tempestas terrâ marique*.

✧ 25.) *Locus turbulentus*. *Ægyptiis* *hyemat*, χειμῶν & πεισάνης.

Est autem *Dodecatemorium Sagittarii* admodum pluviosum, & tempestatibus obnoxium, præsertim *ultima* ejus *Decas*; idque potissimum ex *Oppositione Orionis*, & *Geminorum*. Quod etiam indicant & *Veterum Calendaria* quæ hujus Temporis hyemem, vimque ventosam & pluviam, *Vespertino ortui Orionis & Geminorum* potissimum tribuunt.

Asterismus totus Ventos commovens *Ptolemæo*. Partes *Anteriores* humidæ; complectentes Stellas in *Cuspide Sagittæ*, eas quæ sunt circa *Arcum* & *κεῖτημα χειρὸς*, & *nebulosas* in *Facie*, quæ *Solis* & *Martis Characteribus* insigniuntur, præter solitum.

Mediæ Temperatæ; propter illas in *ἐπαπιδι*, dorso, & pedibus, *Jovis* Temperiem potissimum referentes.

Posteriores sunt calidæ; quibus assignat *Τετραπλόου* in *Caudâ*; *Boreales* ventosæ; *Austrinæ*, humidæ & instabiles.

vs 0.) *Hyemat. Maxima Solis Declinatio, & Solstitium. Cælum & mare turbulentum Democrito.*

vs 13.) *Valida Positio.*

vs 21.) *Mane gelascit; dies rarò gelidus. Soli opponuntur Stellæ Tychonicæ informes in Geminorum Dodecatemorio sitæ. Procyon ἀντίπροκυβῆν; Medium Cæli occupantibus compluribus Stellis ex Asterismis Cygni, Sagittarii, immò & Aquilæ.*

vs 22.) *Idem ferè Aëris Status, paulò tamen frigidior; nec dissimilis est sequentis diei ὑγλασάνης.*

vs 27, 28, 20.) *Dies pluvii & nebulosi. Columellæ IV. Kal. Jan. Hyemat. Nebulosæ in Fronte, & Stellæ in Cornu Australi hic versantur; quæ sunt valdè efficaces, & quam maximè notandæ. Hyemant Ægyptiis; Metoni, intemperies.*

VS

Iste Asterismus Ptolemæo est totus humidus. Partes anteriores æstuosæ & noxiæ, propter Stellas in Cornibus naturæ Veneris & Martis; illasque in Ore quas Saturno & Veneri assignat; & in pedibus & ventre, quæ Marti & Mercurio adjudicantur. Mediæ sunt Temperatæ; Posteriores autem imbres excitant, propter Stellas in Caudâ. Tàm Boreales autem, quàm Australes, sunt humidæ & noxiæ.

Capricornus Manilio est Felix, & Artis Genethliacæ Magistris Reges facit, & Principes. Augustum sub illo natum fuisse testatur nummus ejus hujus sideris notâ percussus, qui apud Spanhemium conspici possit; ad cujus formam utinam
Asterismo-

Asterismorum Architecti in posterum suas componerent. Altercantur de hoc nummo viri eruditi ; litem autem composuisse dicitur, doctissimus Mathematicus *Gothefridus Vendelinus* in Epistolâ ad *Albertum Rubenium* ; quam nondum mihi vidisse contigit. Certè ut omittam quæ de Recentiorum quorundam *Principum Horoscopis* traduntur ; ^a *Arabes* no-
tarunt *Timûri Magni* (quem *Tamerlanem* vulgò vocamus) ^{ad Ulugh Beigh.}
Nativitatem Fælicitatis plenam contigisse Ascendente Capricorno. *Saturnum* autem in *Capricorno* facere gravissimas pluvias præcipuè in *Italia* ; asserit *Servius* in *Virgilium* : unde & *Horatio* appellatur.

——— *Tyrannus*
Hesperia Capricornus undæ.

Od. 2. 17. ubi *Mæcenatis*, suumque *Thema Cæleste* divulgavit, & *Συναστία*.

≈ 0, ad 13.) *Gradus efficaces.*

≈ 2, 3.) *Ventus & Pluvia*. Sol conjungitur cum Stellâ parvâ quidem, sed sitâ in ipsâ *Eclipticâ*. *Præsepe ἀντιμυσεαυα*, oritur matutinò *Pegasus* & *Aquarius* ; occidit vesp̄ri *Corona*, Mediûmque Cæli occupant *Delphinus*, & *Cygnus* Constellationes insignes.

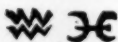
≈ 13.) *Sol* juxta *Stellas* in *Capricorni alvo*. Significat *pluviam*, aut *nivem*, ad *meridiem*, aut *occasum Solis*.

≈ 17.) *Calidior præcedente*, & subsequente gradu ; propter *oppositionem* quarundam *Stellarum* in *Leone*.

≈ 24.) *Purificatio B. Virginis*. *Dies pluvius*, ut plurimum tamen *Ventosus*. Opponitur hîc *Cor Leonis*, *Stella calida* : quæ autem *Stellæ*, *Æstate calores* gignunt ; *Hyeme*, in *Oppositione Ventos* movere solent.

Si *Sol.* splendescat hoc die, colligit vulgus majorem postea glaciem futuram: quia si *Sol.* isto die qui communiter nubilus est & ventosus, exhalationes movere non valeret; minus in subsequens illum posse putabant. *Cor enim Leonis* claudens agmen Stellarum calidiorum quæ nubes cogere solebant habet vim admodum calidam; cui si gelu contumax esset, de reliquis desperabant gradibus, qui non adeò valide significare solebant.

28, 29.) *Significant.* Hic se oculis conspiciendam præbet Stella nondum descripta; hanc formâ ..

A *Quarius* in genere frigidus est *Ptolemæo*, & aquosus *Antiores* partes humidæ; *Mediæ* temperatæ; *Posteriores* ventosæ.

Austrinæ nivosæ; Stellæ enim in *Effusione* sunt crudæ & nives fundunt: *Boreales* autem æstuosæ; ibi enim versantur quatuor aut plures Stellæ in *dextra manu*, juxta *Æquinoctium*. *Antiores* sunt humidæ quod opponant Stellas in *Leone*; *Mediæ* temperatæ, ob Stellarum paucitatem; *Posteriores* ventosæ, ob oppositorem partium *Leonis*, quæ *Virgini* proximè accedunt, quarum magna est vis in ventis movendis.

Asterismus *Piscium* est Totus frigidus, & ventosus; partes *antiores* temperatæ, quibus accensemus *Pisces Australem*; *Mediæ* humidæ, quæ *medium Vinculi* complectuntur; *posteriores* æstuosæ, quibus *Nodum* adscribimus, & reliquum *Vinculi*. Partes *Aquilonares* ventosæ, *Austrinæ* aquosæ.

x 0, 1, 2.) *Rarè pruina; calor & nebula sæpius: fulgurabat*

rabat secundus gradus An. 1664. Sol juxta Stellas in Cubito dextro, & dextrâ manu Aquarii, & in Tibiâ quæ Sa'd, corruptè Scheat vocatur. Quæ autem sunt in dextra manu, sunt calidæ; & Vis non exiguæ.

✕ 11.) Nubilum, calor, pluvia, aliquando & Fulmen. Quinque Stellæ in Aquarii Effusione juxta Eclipticam; culminant Markab & Pegasi Scheat, & Fomahant, meliùs Fomalhaut; quæ est Stella efficacix non minimæ, cum Horizontem stringat.

✕ 13.) Dies Criticus, Cathedrâ Sti. Petri notabilis. Est autem calidus, Sole posito inter Stellas in Aquario, Pegaso, & Pisce Australi, qui paucis tantum gradibus ab Æquatore discedit.

✕ 16.) Ventos frigidos movet. Opponuntur Stellæ juxta Caudam Leonis, quæ à veteribus h q, q q Characteribus insigniuntur. Hyemat Ptolemæo iste dies; & pro Veteri diverbio,

*Matthias glaciem frangit si invenerit illam,
Ni frangit glaciem, tu mihi crede facit.*

✕ 18.) Ningit aut pluit. Ceti Cauda culminat.

✕ 23.) Ventus Borealis aut Subsolanus, pluvia frigida. Sol cum quatuor Piscis Stellis informibus, quadratam figuram referentibus. "Duo Planetæ in Piscium Dodecatemorio" opposcentes unum in Virgine, sæpe Imbres, & Ventos frigidos movent.

✕ 26.) Nebulosus & frigidus, pluvius cum grandine, & præcedente minus calidus: paucae hic apparent Stellæ.

Aphorismi

Aphorismi Astro-Meteorologici, De Horizontis & Meridiani Viribus.

XXI.

Horizontis & Meridiani *Vis*, in Re Meteorologicâ non levis est momenti. Horizontis quidem; quâd Terræ superfscies Astrorum Radios sistat, & reflectendo corroboret, & multiplicet. Meridiani autem; propter Stellas in illo culminantes, virêsq; in utrûmq; sui $\pi\alpha\rho\alpha\pi\tau\eta\nu\alpha\beta\epsilon\iota\omega\nu$ spargentes; quæ, Verticales præsertim, Angulos rectos ad Terram efficiunt, aut Rectis proximos; quorum insignis est Efficacia.

Tanta autem est horum Circulorum *Vis*, ut rarò decidat Imber, nisi Planeta aliquo existente in Puncto Ortûs aut Occasûs, Medio aut Imo Cæli; quos Angulos Cæli vocant Astrologi: ad quos cum Tempestate jam existente appulerit Planeta, aut Asterismus Validior, ejus sævities manifestè crescit & augetur.

Immo & rarò loca ista attingunt Corpora Cælestia, quin à curiosis Naturæ exploratoribus observari possit, ad ipsum appulsûs momentum, aliqua levior saltem Aëris mutatio: status nimirum subitus & repentinus, Aura lenior, nubium cursus paulò citatior, aut pluviolarum tenuiorum levis sparsio. Unde, cognito Astri appulsu Imber prædici; & è contra ex dato Imbre, Momentum appulsûs, & Diei Hora nuntiari possit.

VIM Angulorum Cæli miratus est, & meritò, ^a Offusus; ^a De Astr. Fac c. 16.
 quam diuturnâ adeò Observatione compertam habuit, ut ^{Ptolem.} eâ de re dubitare pueret. Nec de nihilo igitur est quod ^{Tetrab. 1.} Ortus & Occasus, ^{6, 13, 27.} $\mu\sigma\sigma\epsilon\alpha\nu\eta\sigma\epsilon\iota\varsigma$, & $\alpha\nu\tau\eta\mu\sigma\sigma\epsilon\alpha\nu\eta\sigma\epsilon\iota\varsigma$ Stellarum, in Veterum Hemerologiis adeò frequenter occurrant.

In hac autem Doctrinâ sequentia Problemata locum mereri videntur :

(1.) *Horizontis Arcus Boreales & Australes*, quod jam monuimus, non minus esse spectandos quam *Orientales & Occidentales*; quòd *Asterismi* ibidem siti, vicinum *Horizontem* motu tardo validè stringentes, Aerem insigniter commoveant.

(2.) *Natura Stellarum* quæ *oriuntur & occidunt*, dignoscenda est ab earum appulsu ad *Horizontem* : ad *Meridianum* autem, earum quæ *nunquam Horizontem* subeunt.

(3.) Non *Zodiacales* tantùm *Stellæ*, sed quæcunque à *Polo* ad *Limbum Horizontis* pertingentes simul cum *Planetâ* ad *Meridianum* accedunt, hîc sunt spectandæ : uniuscujusque enim *Gradus Zodiaci* efficacia eò est major, quòd plures habeat *Stellas* secum culminantes, sive in *Lineâ Meridianâ* gradatim sub se invicem positas, ab unòque *Limbo Horizontis*, ad alterum pertingentes. Unde *Signi Geminorum* tanta efficacia, quòd cum illo culminent *Capella*, *Rigel*, *Tauri Cornu*, *Orionis Humeri*, & *Balteus*, *Lepus*, *Columba Noë*, aliæque multæ, & magnæ *Stellæ* : quarum vis adeò est insignis; ut sub Cæli Statu *Hyemali*, duo *Planetæ* positi in medio aut sine *Sagittarii Pluviam* aut *Nivem* producant, ad ipsum momentum quo *Geminorum oppositi Gradus Imum Cæli* occupaverint.

(4.) *Stellæ*

(4.) *Stellæ Verticales* cujusque loci, maximæ putantur esse virtutis ; propter *Radios* earum *perpendiculares*. Consultat Lector *Ptolem. Tetrab. 2.* *Cardanum* in locum, *Stadium* in *Tabulis Bergensf.* & *Argolum* in *Pandoso* suo *Sphærico*.

^a *Tetrab. 2.* (5.) Deducit ^a *Ptolemæus*, *Climatum diversitatem*, *Varios Gentium mores & instituta*, *diversitatem Aëris, Corporum Humanorum, & Animalium uniuscujusque Regionis*, à diversâ *Συναρμωσει*, sive *Συνάρσει* *Physicâ & Naturali*, quæ est inter illa, & *Zodiaci Dodecatemoria*, *Astrâque tam Fixa*, quàm *Errantia* ; quorum *Vim* etiam hac in re apertè agnoscit *Tetrab. 2. 4.* sub fin. A *diversitate* enim ^b *Horizontis* uniuscujusque loci, continuò exhibentis diversum Cælorum *Σχῆμα*, novâque *Fixarum Faciem*, aliqua quoque hujus rei ratio est petenda ; nec solummodò à diverso Angulo incidentiæ *Solis, Planetarûmque*. Et forsàn cum *summitates* Montium non eundem, *sensu Astrologico*, habeant *Horizontem*, cum Vallibus infrâ positis : nihil mirum est, si nec eandem habeant Aëris constitutionem. Immo *diversitas Climatum* in tantum Astris est tribuenda ; ut ex *Fixarum Motu in Consequentia partim* deduci possint, mutationes insigniores Aëris alicujus Regionis à pristino suo statu ; Novi Morbi ; Mores Incolarum in pejus meliùsve mutati ; & quod est *Naturale* (siquid sit) in *Rerum publicarum Conversionibus* quod ^c *Cicero* se à *Platone*, *Philosophiâque didicisse* testatur ; Magnûsque ^d *Verulamius*, (*Ingenium illud, quod solum Orbis scientiarum Imperio suo par habuit*) à *Decretis Stellarum aliquommodò* pendere autumat.

^b *Cardan.*
in *Ptolem.*
lib. 2. c. 1.
Text. 2.

^c *De Divi-*
nat. lib. 2.
vid. *Claude*
Duret des
Causés des
Decadences
des Monar-
chies.

^d *De Aug-*
ment.
Scientiar.
lib. 3.

(6.) Sub *Sphærâ Rectâ* est idem ferè *Aëris Status*, *Constans*, & (ut *Metaphorâ* ab *Harmoniâ* petita quæ *Geometriæ* est propago, utar) quasi *Unisonus*. Sub *Sphærâ* autem *Obliquâ*, quò magis ab *Æquinoctio* recesseris, eò magis fit *Anomalus*,

Anomalus, & Ventorum, Aërisque *Varietati* obnoxius : *diverso Horizonte*, diversimodè Aërem stringente ; prout Nervi Fidium diversos edunt sonos pro diversâ eorum intentione. Sub *Sphærâ Rectâ* Aëris Constitutio est *Regularis* ; quòd una semper ibi sit atque eadem Cœli Facies, omnibus Astris orientibus & occidentibus, Angulisque ad Horizontem rectis, eodem semper modo Aërem afficientibus. A *Sphærâ Obliquâ* ad *Parallelam*, sunt *variæ* Aëris *viciissitudines*, propter *variâ Cœli Faciem*, ex *diversâ Poli elevatione ortam*. Unde etiam fit ut *Horizon* à *Fixis* diversimodè terminetur ; & pro varietate Angulorum, quos obliquos efficit, diversimodè Radios reflectat, & Aërem modifcet. Sub *Sphærâ* tandem *Parallelâ*, necesse est ut sit Aëris insignis intemperies ; etiam quòd in isto situ magna pars Stellarum Fixarum sub Horizonte perpetuò delitescat ; à quibus Aër moderatur & temperatur, non minùs quàm à *Solis* Planetarumque motu ; quod etiam fatetur *Varenius Geograph. General. lib. 2.*

XXII.

Effectus Astro-Meteorologici certissimè prædici possunt, ad Punctum Horæ, immò & Puncti Minutias : cùm a certis & stasis Cœli causis dependeant.

EVentus autem Prognôsi non semper respondent ; quia Ars ista nondum ad maturitatem pervenerit, sed contemptu diu & irrita, neglecta jacuerit, nec junctis opibus studiisque promota fuerit. Unde tanta est Observationum Meteorologicarum penuria ; quæ tamen hujus Artis Fons, & Fundus, ut rectè notatum *Ptolemæo Tetrab. 3. 1.* Quin & ex ^a Ignorantiâ Motuum, qualitatumque Corporum Cælestium ; sed imprimis, ex infinitâ varietate Naturæ Cælestis, in cujus artificio *πολυποίκιλον Θεὸς Σοφία* quammaximè elucet : fit ut Prædicta eveniant tantùm pro humani Ingenii

genii modulo ; & secundum Formulam Veterum Ephemeridum, *Plerumque*, & ὡς τὰ πολλά. Sæpius quoque hac in re erratum est, Artificis, quàm Artis Vitio ; dum aut promittit, quæ præstari non possunt ; aut quæ sunt in hac arte varia, animo non complectatur ; aut non retineat : quæ

^a Ptolem.

Tetrab. 1.

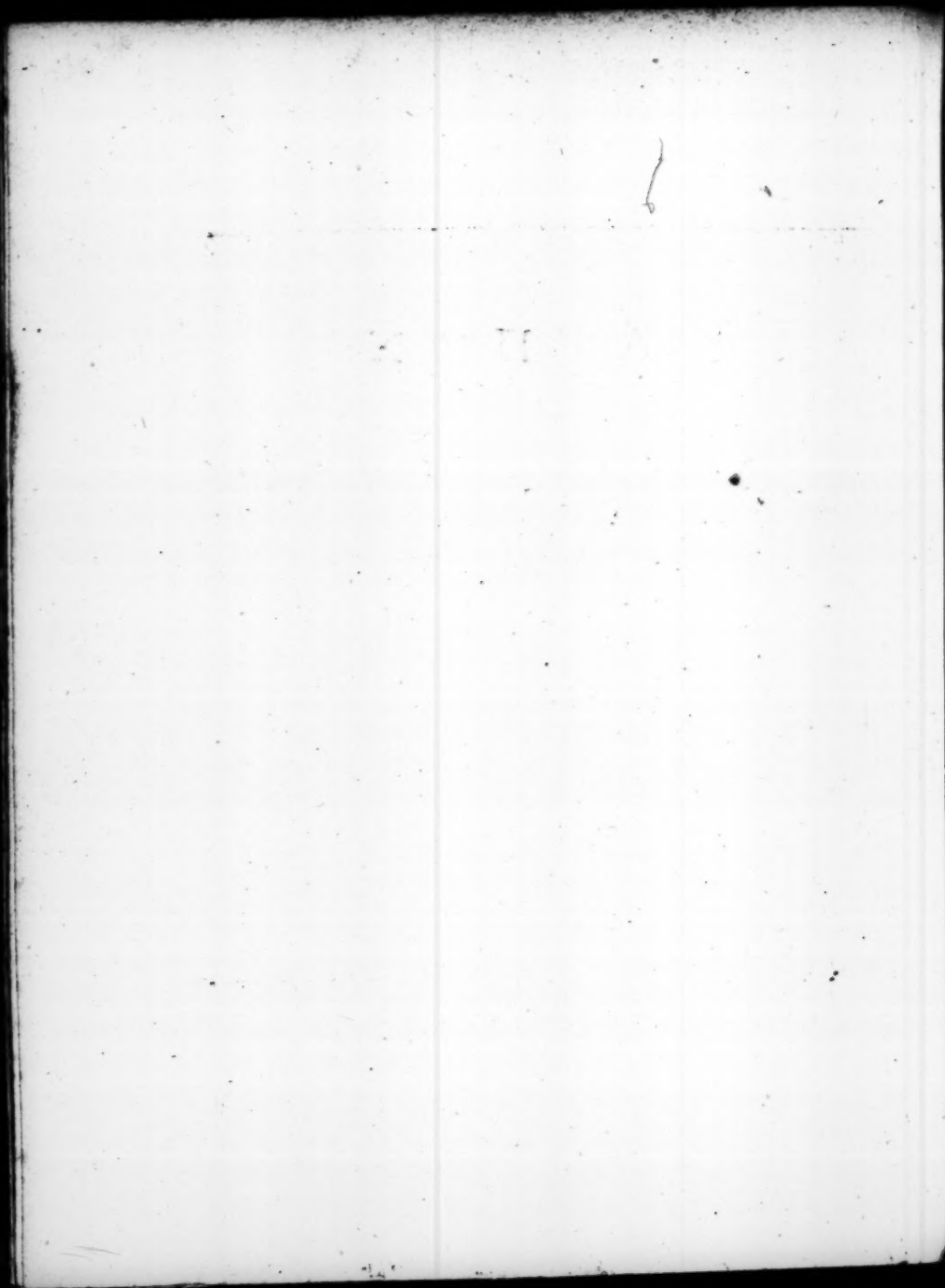
1, 2. ἡ ἐρύλαξ ἐστὶ τῆς μνήμης διὰ τὸ δυσφύλακτον. χαίνομεν οὖν ὅτι κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας. μαθητὴς μεγάλῃς καὶ πολυμνήστῃς ἔσθις κ' ἔσθι.

ΚΑΡΠΟΣ:

Κ Α Ρ Π Ο Σ:
S I V E
A P H O R I S M I
Astro-Meteorologici,
Quibus per Prioris
DOCTRINÆ PRINCIPIA,
Ratio redditur insigniorum aliquot
NATURÆ EFFECTUM.

De Natura & Qualitatibus Mensium Anni.

I.

Status & Constitutio Aëris ordinaria & regularis, secundum communem naturam mensium, & quatuor Anni Tempestatum; dependet quidem potissimum à Sole & à Venere & Mercurio perpetuis Solis Affeclis: nec minus tamen à Stellis Fixis, quæ in Globo Cælesti miro ordine disponuntur à sapientissimo omnium Opifice, ad generandam Temperiem Aëris cuilibet parti Anni propriam & convenientem.

FAtemur Solem esse *Causam præcipuam vicissitudinum* quæ in singulis Anni partibus cernuntur; & exinde fieri ut eadem quidem in genere redeant *vicissitudines cum Sole*, licet sidera sedibus suis pristinis excesserint, orianturque mensibus sequentibus: & tamen nullo modo est diffitendum *particulares mensium qualitates quoad gradus Frigoris & Caloris, Humiditatis & Siccitatis, in sæculorum decursu varias fuisse, pro diversâ Fixarum migrantium, succedentiumque naturâ & indole*; quod fatetur Stadius in *Tabulis Bergensibus*; & testatur experientia, licet hoc non usquequaque observatum, aut memoriæ traditum fuerit. Contemplabimur igitur paulò accuratius *Divinam Fixarum in Cælis dispositionem*, pro hodierno earum situ, mensiumque nostri *Climatis ingenio*, minimè dubitantes quin Sapientiæ vestigia non minora sæculis antea actis deprehendi potuissent, subsecuturisque clarissimè comparitura, ex consideratione qualitaturn quæ in posterum contigerint, Stellis longiùs progressis. Hoc autem per singulos Anni Menses percurrendo, quasi digito monstrare.

monstrare conabimur ; à *Septembri* exordium sumentes, quòd tunc fiant maximæ fluctentis Anni vicissitudines.

Mensis Septembris Horæ Matutinæ, sunt ut plurimum paulò tepidiores ; propter Vernas, Æstivâque Constellationes, quæ ortum *Solis* præcedentes, Aërem calidiorem reddunt. *Frigus* tamen ingruere sentimus ; & *Ala Virginis* gradatim *declinans Versus Eclipticam*, vel sensibus clarissimè monstrat, non *unius Solis*, sed *Fixarum cum Sole Declinationem*, *Frigoris esse causam totalem, & completam*.

Octobri, *Sole* magis cadente, crescit & *Frigus* ; at sensim labentibus quoque & *Fixis* ; locaque versus *septentrionem Stellarum* vacua relinquentibus. Estque priori mense minus tepidus, quod nullæ hic appareant *Stellæ Borealis Declinationis* ; quæ in priorum Mensium *Asterismis Zodiacalibus* vel ultra *Tropicum* frequentes emineant.

Novembris, est *Mensis Hyemalis* ; *Fixis* versus *Tropicum* se recipientibus ; & quàm paucissimis earum, *Australem Equinoctialis* partem illustrantibus. Est tamen *Octobri* ut plurimum paulò tepidior ; propter crebriores *Stellas in Serpentario, Hercule, & Draconis Capite*.

Decembris est *Frigidus* propter loca *Fixarum* vacua ; & *Galaxiam*, quæ hic non unam semitam aperit. Est tamen frequenter pluvius ; & sæpe, non adeò pruinosus ac menses aliquot subsequentes ; propter suos *Sagittarii, Aquilæ, Antinoi, & Lyræ Asterismos* ; non minùs quàm ex *Oppositione Illustris Asterismi Geminorum*, qui hujus mensis, non minùs quàm præcedentis, Tepores augere videtur.

Januarius Hyemat. Eclipticâ jam discedente à *Tropico* ; cujus vel *Situs* validus est. *Frigidus* quoque est & *Februarius* ;

rius; quamplurimis vacuis interstitiis præsertim post *Pegasus*, hic se prodentibus, cujus quoque & *Stellæ laxæ* sunt & hiantes. Est tamen *Turbulentus*, quod hic *Ecliptica Equinoctio* accedat; *Stellæque* in *Aquarii manu*, & alter *Piscium*, utrumque *Circulum* attingant; qui situs est admodum turbidus. Quin & *Sol*, quod nullo modo est prætereundum, in *Piscibus* degens, opponitur *ultimæ Leonis Decadi*, & *principio Virginis*, quæ *Stellæ Æstate calidæ* cum sint, *Hyeme per Oppositionem* sunt *Turbidæ*.

Martius, *Frigus* suum debet *Stellarum paucitati*; quæ rariores hic apparent, cuilibet *Globum* vel leviter insipienti; seponat modò animo *Asterismorum Formaturas*, *Pictorum Poëtarumque Fabulas*. *Siccus* quidem esse potest, eo quod sit *Frigidus*; *Turbulentus* tamen si quid video, ob causam non simplicem.

1° Ex eo quod *Sol*, ejusque *Affectæ* ad *Vernum Equinoctium* tunc accedentes; *Zodiaci loca Sola* pertranseat, paucioribus *Stellis confita* eisque *Frigidis*, ex utrâque *Eclipticæ* parte, juxta ipsam *intersectionem Equinoctialem*; quæ est inequieta & *Turbida*. 2° *Sol* tunc opponit *Stellas potentes* in *Asterismo Virginis*, ab ejus *Fronte* usque ad *Spicam*.

Tempus pomeridianum hujus *Mensis* est quidem communiter paulò tepidius; non solum ob *majorem Solis elevationem*, sed quod *Verni & Æstivi Quadrantis Stellæ* crebriores; *Meridianum* post *Solem* successivè transeuntes, *Occidentalem Cæli plagam* jam occupaverint ante ejus occasum; secus ac in *Februario* evenit.

Matutinum Tempus Aprilis, est *pruinæ obnoxium*, quia *Constellationes Hyemales* quæ sunt minùs calidæ, ortum *Solis* præcedunt; nec est tamen valdè frigidum; ob *Solis* ele-

elevationem, & propter Stellas numerosiores à *Capite Arietis* ad *Eridani fluvium* pertingentes; ipsúmque *Tropicum, Æquinoctialem, & Horizontem*, quasi nexu quodam forti & potenti conjungentes; unde, non minus quàm propter *Pleiadas & extremitates Caudæ Arietis*, hujus Mensis pluvia.

Tempus *pomeridianum* hujus Mensis, ipsaque adeò *Vespera* post Solis occasum, *lene quid spirat tepidumque*; Sol enim Asterismos illustriores præiens Aërem demulcet, & *Horizontem* jam subiens eos pænè totos post se relinquit.

Maii Matutinum Tempus est *subcalidum*; *Pleiadibus Hyadibusque* cum Sole orientibus; *Eridanique* fluvio duabus circiter horis appulsum Solis ad Meridianum prævertente, & Aërem temperante. *Orionis* mox *Clypeus*, & duo *splendidi Aurigæ Humeri* succedentes, *Poli Septentrionalis Frigus* arcent; dum *Orionis Humeri, & Balteus, & Lepus*, Austri calores augent. A Temperato hujus mensis calore, vacuisque quibusdam Interstitiis, quæ locum dant ventis à *Boreâ* refrigerantibus & placidis, provenit camporum læta viriditas, & Ros purus salubérque hujus mensis, qui sub æstuante Zonâ, prout testantur nautæ est Morbidus, Ulcera, & Pustulas producens.

Maius enim in nostro Climate non est ob morbos infamis, nisi ex extraordinario Corporum Cælestium positu calor accedat, qui adversetur naturali ejus Temperiei, ortæ à certâ Solis elevatione, Fixarúmque Stellarum dispositione. Unde potissimùm hujus, aliorúmque Mensium Status Naturalis.

Frequentes hujus mensis Imbres, proveniunt præcipuè à *Pleiadibus, & Hyadibus*, modico tantum intervallo à seinvicem

vicem disjunctis; quò fit ut vim suam sæpius communi-
cent. Ultimâ hujus Mensis *Hebdomade* per duos ad mini-
mum, aut tres dies, pluviam expectare possit Agricola, ob
oppositionem stellarum in Ophiuchi Crure. Horæ nonæ ante-
meridianæ Calor, est intensior quàm præcedentis mensis;
quòd Sol tunc juxta *Hyadas* positus, pœnè in medio nume-
rosæ Stellarum Cohortis versetur. Meridiei calor est æstivus
admodum, ob Solis verticitatem jam imminentem; & Po-
meridianum tempus Calidius quàm antea ob occasum Vesper-
tinum *Hyadum*: & tamen, quod non leviter est prætereun-
dum, hujus mensis noctes sunt pruinae magis obnoxia quàm
Aprilis; quòd ante decimam noctis Horam, Tota pœne ista
Stellarum Cohors Horizontem jam subiverit.

Junius est Calidus ob Solis Verticitatem, & crebriores
stellas, præsertim in *Geminis*; & Calendaria Meteorologica
consulentibus patebit, Pluviosum illum non minùs esse, quàm
Calidum; tanta Tropicorum vis est. Divinâ autem Provi-
dentiâ factum est ut Solis Verticitas hic etiam temperaretur
Interstitiis Stellarum Vacuis, hinc inde versus *Boream* &
Austrum sparsis & collocatis; ad *Universi* Temperiem, ut
quilibet Terræ tractus saltem incolis esset habitabilis, utque
Ætesis à *Boreâ* hoc mense spirantibus, locus detur. Ad
horam octavam matutinam, tota Asterismorum Cohors jam
Signa movit; Sole cum *Sirio* agmen claudente; unde ista
diei hora æque calida, ac nona mensis præcedentis; quod
probè notandum. Medii diei horæ æstuant quidem; at
octava & nona vespertina de prioris mensis calore paululùm
remittunt; quod maxima Asterismorum pars Horizontem
subiverit paulò ante Solis occasum. Hinc quoque & noctes
hujus mensis sunt pruinae obnoxia, licet à paucis nisi à Ru-
sticis diluculò surgentibus observetur; quorum etiam vi-
gilantia falli soleat, solutâ jam pruina à Stellis Solis ortum
præcedentibus. Sub Horam secundam postmeridianam, totus

Q

Occiden-

Occidentalis Meridiani Quadrans Asterismis istis fulgidis occupatur, unde & *secunda Hora postmeridiana, ipso Meridie est calidior.*

Mensis *Julii* est totius Anni *calidissimus*; quod antiqui *Sirio* tribuere solebant; qui tamen in *nostro Climate* circa medium mensis cum Sole oriens; breviori gyro circum-actus, *Horizontem* subit ante tertiam Pomeridianam; & Solem tam subito relinquens, caloris adco intensi *causa præcipua* esse non possit; quicquid aliter fiat in *regionibus Australioribus.*

Decem priores Dies hujus mensis sunt frequenter *temperati*; ob vacua Interstitia versus *polum Septentrionalem*; reliqui sequentes *æstuant*, interstitiis jam mirum in modum clausis & repletis, à *Stellis Informibus* (quas in reliquis mensibus præter *Augustum* frustra requires) *Cancro* & *Leoni* imminentibus, medio spatio inter *Zodiaci Asterismos*, & *Ursam majorem*; quæ etiam Poli Frigus propellit, Aëremque calefacit. Insignis enim ista, notæque admodum Constellatio, (quod de reliquis etiam Asterismis intellectum velim) prope *Polum* collocatur; non in Ferarum gratiam quæ *Greenlandiam*, *Novamque Zemblam* occupant, sed in Universi usum, non minùs quàm Cælorum ornatum; cursum enim suum cum æstivis Constellationibus *Leonis* & *Virginis* perficiens, *aliqualis* saltem causa est cur *Julius*, *Junio* sit calidior.

Hoc mense *Pruina* rarior est quam in præcedente, quia magna pars Cohortis Stellarum quæ Solis ortum præcedit, *primo mane* oritur; & circa sextam horam matutinam æstivum calorem procreant; *Primâ Arietis*, aut *Nodo Lini* ipsum *Meridianum* tunc occupante. *Postmeridiem* circa *Horam primam*, dies maximè æstuat, *toto Hemisphærio* tunc repleto

repleto à Vernis Æstivisque Constellationibus; *Vespertinum* autem Tempus est ut plurimum *Temperatum & Frigidiusculum*, duabus circiter horis ante occasum Solis; quod tunc omnes istæ stellæ infra *Horizontem* submersæ sint.

Mense *Augusti*, *Tota ista insignis & fulgida Astrorum Cohors*, ne *Sirio* quidem excepto, Ortum solis prævertunt. Hinc Temporis *Matutini*, vel quinta hora aliquantum æstuat, & *Ventus Orientalis* in plerisque *Climatibus* spirans, noxam affert; *Ceto*, *Eridano*, *Ariete*, *Perseo*, aliisque *Stellis Meridianum* tunc obsidentibus. *Meridies*, non obstante *Solis Declinatione*, tunc æstuat ferè non minus quam Mense *Julii*; Asterismo *Leonis* mirum in modum furente; nonnullis è *Stellis* ejus *Tropico* accedentibus; aliis, *Eclipticæ*: qui *Situs* est calidus. Circa horam tamen quartam postmeridianam *Aura placida & lenis spirare solet*; *Conditoris Providentiâ* sic ordinante, ad Messorum Calores refrigerandos, levandisque. Tunc enim non modò maxima Asterismorum pars *Horizontem* subiit, sed & quamplurima *Vacua Stellarum Loca*, *Occidentalis*, *Orientalisque Hemisphærii Quadrantes* occuparunt.

II.

Status Aëris Extraordinarius, & Irregularis, præter solitam Mensum, Annique rationem & naturam; petendus est non à Sole, sed à reliquorum Planetarum positu, præsertim respectu Signorum Borealium, Australiumque: & ab eorum accessu, aut recessu à Sole; Tarditate, Statione, Retrogradatione, aut nimia à se invicem distantia.

ISTE Aphorismus (cujus ratio facilè peti possit, ab iis quæ suprà diximus in Aphorismum XIII.) apprimè est notandus, cum multa nos doceat scitu digna. *Signa Hyemalia* propter *distantiam à perpendiculari* sunt minùs calida:

Q 2

quod

quod vel ex menstruo Lunæ transitu, præsertim in Æstate, satis patet: "*Sentimus enim Auram frigescere, calore diurno paulatim se remittente, cum illa in Libram descendit; & indices Frigusculum crescere, donec Signa Septentrionalia rursus invaserit.* Quod si ergo Æstate, Superiores Planetæ fuerint in Signis Hyemalibus; erit Æstas solito frigidior; maximè cum Luna illis accesserit: Sin autem Hyeme fuerint in Signis Hyemalibus, erit Frigus solito acrius; præsertim si non debite distribuuntur, sed in Spatium arctius concludantur. Superiores etiam, Æstate tenentes Signa Æstiva, calores ejus augent; Hyeme autem eadem Signa occupantes, non multum caloris efficiunt; quòd sint in Statu Deserto & Solitario: nisi quando Inferioribus opponantur, in Locis Cœli calidioribus, & efficacioribus. Ex debito accessu Planetarum ad seinvicem Calorem gigni; & ex eorum recessu Frigus intendi jam notum est: & Stationes, Tarditatem, Retrogradationesque Planetarum, præsertim Veneris & Mercurii, Æstatis Calores augere, satis jam docuimus. Notandum tamen est admodum diligenter; Vernal tempus, tardius appetiturum; cum Venus & Mercurius Solis perpetui Comites, in Signis Hyemalibus diutius morentur; & motu Retrogrado, iter Hyemale plusquam unâ vice emetiantur: & præproperum Veris adventum prænuntiari certò posse, quoties Signa Verna ante Solem occupaverint; præsertim si Mars eorum adventum ibi præstoleatur. Et ex hujus Aphorismi diligenti perceptione ratio reddi possit, cur Annorum Temperies sint adeò diversæ; quod vulgus tanquam Senescentis Naturæ vitium demiratur: cum tamen Cælestis Naturæ varietati sit omnino imputandum; quæ certa est & regularis, & per vices rediens, licet hoc ab illis non observatum fuerit. Respiciunt scilicet illi Annorum Septenarium proximè elapsum; cum altius repetenda esset eorum memoria; nempe ab ultimo Jovis & Saturni congressu; aut à simili positu Trium Superiorum,

Superiorum, centenario forsan proximo, aut amplius elapso: *Sub eisdem enim Superiorum Aspectibus, eadem ferè redeunt Vicissitudines Majores.*

Istis autem Aphorismis, duo subsequentes, tanquam Corollaria adjici possint.

(1º.) Vis Aspectuum Particularium determinatur à Generali Anni Constitutione. Unde fit ut *iidem Aspectus diversis mensibus, diversa gignant Meteora; Pluviam nimirum & Nivem; propter diversitatem Generalis Constitutionis Mensium.*

(2º.) Vis Aspectuum Particularium impeditur, & absorbetur à Generali Anni Constitutione; quòd fit fortior. Unde fit, ut Menses Hymales, & Pluviosi, nonnunquam sicci sint, etiam sub Aspectibus pluvialibus; propter fortio-
riorem resistantiam Generalis Aëris Constitutionis.

De Morbis Epidemicis, & Peste.

I.

Ratio & Experientia suadent ; & Philosophi, Medicique Peritiores ultro fatentur , Vitam , Morbos , ipsamque adeo Mortem, à Corporibus Cælestibus quodammodo dependere.

UT autem ista melius percipiantur, Viâ & Ratione est procedendum, & totius rei summa paulò altius repetenda.

Vis Corporis Vitalis & Plastica, est Calidum quid & Spirituosum, Semini inexistens, quo Fæcundum redditur ; non Ignis (quo nullum nascitur Animal) sed Spiritus, & in Spiritu Natura Ἀνάλογον τῷ Ἀσπρῶν στοιχείῳ ; prout divinitus scripsit Aristoteles in Opere admirando de ^a Generatione Animalium. Quibus Verbis diligentissimè pensitandis, Philosophus clarissimè distinguit inter Semen ; & Calidum illud (τὸ θερμὸν) in Semine, quo fæcundum redditur : quod etiam conflare dicit, non tantum ex Spiritu, sed ex Naturâ in Spiritu, quæ sit Elementis quid Divinius, & Astrorum Elemento respondens. Quibus Verbis intelligit, Calorem Cælestem (nam Ignis illi cum sit densior, & fomiti immixtus, depascit, non generat) Solis, reliquorumque ^b Astrorum, quæ in Universo vices Genitoris præstare alibi affirmat.

Et fatentur quidem Medici, qui subtilius ista rimati sunt, illud quod in Semine fæcundum est, esse Θείον quid ; Incorporum nimirum, Momento Temporis quasi Contagio quodam fæcunditatem afferens ; Communes rerum Vires, suâque adeo superans, ut non tam propriâ, quàm Divini Opificis virtute agere

^a De Generat. Anim.
2. 3. ἢ 3. 3.
ἢ 1. 1. 2.
ἢ 1. 2.
& 4. 10.

agere videatur : quod multis in locis testatur ^a *Harveus* no-
ster, solers & scilicet Naturæ Indagator.

Sunt enim *Prima Rerum Principia*, in quantum in Con-
spectum cadunt, exigua admodum, effectibus producendis
longè ignobiliora, disparilisque omninò ab iis Naturæ, &
Conditionis ; ut à Causis Secundis ad Primam, à Terrestri-
bus ad Cœlestia, à Sensibus ad Mentem, eamque Divinam
gradatim evehamur, cujus Virtute omnia agunt, & mode-
rantur. Nam ut demus, quod est in Semine *Θεῖον*, esse
nihil aliud, quàm Subtiliores, Rariores, & pænè Igneas
Sanguinis partes, quas ^b *Spiritus* vocant : at quis qui dili-
gentius rem consideraverit, putaret *Punctum Vitæ saliens*,
minimam illam Ignis scintillulam, & *Visum prorsus fugientem* ;
ab exiguis adeo initiis, & fundamentis modicis, propriâ sua
virtute fabricari posse Domicilium sibi adeò pulchrum &
concinnum ? Non igitur immeritò Causam hujus rei Subli-
miorem, Divinioremque quæsit *Philosophus* : Philosophorum
enim *Vetustissimorum* neminem fuisse putamus, (quod nota-
tum ^c *Dodwello* nostro) qui *Naturæ Phænomena sine Divinio-*
ris Principii, non condentis modò verum etiam moderantis in-
fluxu, nec eo solùm universali, sed cum singulis etiam particu-
lari, explicari posse crediderit. Et qui ^d *Natu-*
ram penitus scrutantur, fassi sunt longè majus
intus latere, quam foris appareat ; intimasque
Rerum Essentias esse quammaxime Spirituosas,
Virtutes potius quam *Substantias*, & agili sub-
tilissimæque *Lucis Naturæ* quamproximè acce-
dere, ageræque Divinâ potius virtute, quam suâ
& Naturali ; istiusmodi saltem, cujus Natura
sit nobis cognita & explorata.

Et certè ^e *Spiritus*, Sanguinis Flos & Fructus ; habent
quid *Astris cognatum & congenerum* : Luminis enim adin-
star momento diffunduntur, & Luce gaudent & refocil-
lantur.

^a De Generat. Anim. Exercit.

40, 49, 50, 71. & de Conceptione ibid.

^b *Harveus* de Generat. Betrus de ortu Sanguinis.

^c *Prolegom. Apolog. sect. 3.*

^d *Plato Sophist. τὰ φύσει λεγόμενα ποιεῖν δεῖα τὴν χύην. Aristot. de Partib. Animal. 1. i. vide quoque quæ collegit Cudworthus in System. Intellect. pag. 150, &c.*

Bartholin. De Luce Animal. & Wirlidgus de Medicin. Spirit.

^e *Betrus de ortu Sanguinis. sect. 9.*

² *Conceptus*

* Vide o-
mnino Fe-
deric. Bona-
venturam
de Offim.
Partu.

^a Conceptus autem Partusque Tempora (ut propius ad institutum nostrum accedamus) Periodis Solis & Lunæ gubernantur & mensurantur: *Tempestatésque certas*, Animalia sibi ad opus *Veneris* ideò elegisse videntur, ut à *varietate Anni* suppleatur ad *Generationis actum*, quod propriis viribus efficere non poterant: quod in variis Animalium generibus optime ostendit ^b *Velthufius*.

^b *Velthufius*
de Generat.
cap. 5.

^c *Cardan.*
in locum
Morinus.
^d Lib. 10.

Ptolemæus acutissimè in hanc rem notavit (*Tetrab. 3. 2.*) Duo esse Humanæ Generationis Principia; *Conceptio* nimirum, & *Partus*, sive *Fœtus Exclusio*, quam *Natiuitatem* vocant. *Conceptum* asserit qualitates Corporis, Animique accipere ab illo Cælorum *Schematismo*, qui in Conceptionis momento fuerit: at cum illud ignoretur, ista monet esse petenda à tempore quo *Fœtus excludatur*: quòd similem habeat Cælorum Constitutionem, cum Momento Conceptionis. Quod verum esse non modò docent ^c *Astrologi*; sed & *Vir Doctus*, & *Gravis Philosophus* ^d *Federicus Bonaventura* in *Tractatu* erudito de *Partu Octimestri*; ubi totum hunc *Ptolemæi* locum latè expendit, & ad examen revocat: asseritque, *Fœtum* (postquam maturuerit) *vitalem nunquam exire*, nisi cum *Cæli Facies* respondeat primæ *Conceptus Constitutioni*. Tàm arcta est *Συννομήσις* inter Terrestria & Cælestia, ut *Sublunarium ortus* & perfectiones dependeant à *συμπάθειά* quæ est inter Similes Cælorum *Schematismos*: cujus aliquod quoque indicium est, quod plerumque cognatis eadem sint *Constellationes*; & *hominis natura* alacrius excitetur, quoties *Planetae* ad ea loca veniunt, quæ nascenti *Homini* vel oriebantur, vel *Solem Lunamve* hospitio exceperant; quod agnoscit ^e *Keplerus*. Quæ non aliter fieri posse putat, quàm per impressionem *Characteris*, totius posticus Cæli, non in Corpus quod crassius est quàm ut recipiat impressiones tam subtiles, sed in ipsas *Homini Facultates Animales*. Quamprimum in lucem prodit *Infans*, incipit alterum *Vitæ principium*, *Tempore* quidem *posterius*, at *perfectius*, & *dignitate*

^e De Tri-
gon. Ign.
cap. 10.

tate nobilius; cum illud fuerit ^a *Seminis* tantum *Generatio*, hoc autem *Hominis*. Et cum *Fœtus* dum est in utero, non suam, sed *Matris* Vitam vivat; *Infantis Vita* tunc inchoare est existimanda, cum suas Facultates exerit, *Hominis* proprias, ^b quasque antea edere non potuit. Sed quocunque demum modo ista fiant, *Infans* quamprimum auram Vitalem trahit, Cœlesti luce perfusus, recipit Virtutes & Dispositiones, respondentes *Astrorum Schematismo*, qui in Partûs momento fuerit; quæ tam altè insident, ut per totum Vitæ tempus maneant, & diversæ sunt in hominibus pro diverso momento ortûs eorum,

^a *ἐκείνη*
ἡ δὲ ἐστὶ τῆς
γενεῆς *ἀν-*
θρώπου
ὅτι πρὶν
τὸ ὄν *ἔχει*
τὴν ἑαυ-
τοῦ *γενεάν.*
Prolem. 3:
2.
^b *Cardan.*
in locum
& Feder.
Benavent.

——— *Distat enim, quæ*
Sidera te excipiant, nunc primos incipientem
Edere vagitus, & adhuc à Matre rubentem.

^c *Martem in Horoscopo audaces facere aiunt; in octavâ domo* ^e *Morinus*
mortis violentæ obnoxios; & qui sub *ἀστρολογίας* *Planetarum* *Astrol.*
nascuntur copulari possunt veluti fascino quodam cætus hominum, *Gallie.*
inquit ^d *Keplerus*. Nam ut demus *Cardanum mortem suam* ^d *Harmen.*
incediâ accelerâsse, ne artem contumeliæ exponeret, quod asse- *pag. 172.*
rit ^e *Scaliger*, creditumque fuisse affirmat *Thuanus*: certè ta- ^e *Prolegom.*
men, ^f *Johannem Maginum summum Mathematicum, mor-* *ad Manil.*
tuum fuisse Infestis Solis ad Corpus Martis, quos sibi prænovе- *Thuan. Hist.*
rat, obtutibus; testatur ejus Epitaphium, ab Antonio Rosseno ^f *Ricciol.*
conditum; qui & Ricciolo, Almagesti novi Auctori, asse- *Almag. in*
ruit se tunc morbo decumbentem, moriturum ex eo; sic *Chronic.*
enim Genesin suam & Climactericum annum requirere. *Astrom.*

Pico Mirandulano, de Astrologiâ triumphanti, in artis
sux vindicias, mortem prædixit Lucius Bellantius, ob dire-
ctionem Horoscopi ad Corpus Martis, Anno ætatis suæ 33. ^g *Ibid.*
& reipsa illum obiisse Annos totidem natum affirmat & Ric-
ciolus. Quæ Cardinali Richeliæo, Regi Sueciæ, Thuano, &
Gassendo artem suam impetenti, prædixit ^h *Morinus* *ab ipso* ^h *Vid. ejus*
R *pet* *Astrolog.*

peti possint. Nolo enim ego Artis Genethliacæ patrociniū in me suscipere, (in cujus doctis erroribus ut cum *Camdeno* & *Verulamio* loquar, ipse paululum tantum versatus sum) cum multa contineat, prout communiter traditur, vanitatis & mendacii plenissima; nullo verisimilitudinis fundamento innixa; ut videantur potius esse ἀπατεῶν Δαυμόνων præstigias, quàm Philosophiæ rectæque Rationis Principia; quibus, vel Judice ^a *Cardano*, quantum *Astrologus* adhæret, tantum verax est: & tamen, ut verum fateamur, Ars ^b ista σοφιστική, quæ tam sæpe à scopo aberrat, non est adeò contemnenda, ac multi viri docti existimant; qui plerumque inexperti & insueti, ad artem hanc impugnandam accedunt. Nam exempla quæ modò retuli, aliæque benè multa, quæ festinans prætermisi, tanti apud me sunt; ut minus mirer, Viros doctos & pios huic arti aliquid operæ dedisse: Magnumque *Thuanum* ^c tantoperè à *Grotio* efflagitasse Viro-
rum eruditorum *Horas Fatales*; quas in Historiâ sua diligenter adnotavit; quémque imitari, spero, non dedignabuntur minorum Gentium Historici. Nam minutias Temporum in quibus quæque majoris momenti evenerint, scire multum interest; tum ad causas rerum investigandas, tum ad similes casus prævidendos, præcavendosque: nam *Divina*
^d *Providentiâ factum esse* autumat ^d *Thuanus* Vir gravis, pius, & prudens; ut insignes casus sive prudentia insita à *Viris bonis*, sive metu præsago ab obnoxiis, sive artis suæ peritiâ, siqua est, à Mathematicis, ferè præsignificentur; ne se non monitos esse causari homines, aut moniti ad ferenda quæcunque erunt, se comparare non possint: quod à *Thuano* diligenter locis suis (quæ à me vitam ejus legente animadversa, nunc memoriæ non occurrunt) observatum est. Medicinæ Parens ^e *Hippocrates* fatetur *Astronomiam* ad Artem suam quamplurimum conferre: & sæ, è monet ut Astrorum ortus & occasus, Venti, & diversæ Aëris μεταβολαὶ diligenter observentur, præsertim periculosissima Anni Tempora, utrumque
Solstitium,

^a Aphor.

segm. 3.

155.

^b Ptolem.

Tetrab. 1.

1. & alibi

vide *Nuu-**dai* *Judi-**cium* de*Cardano.*^c *Grot. Ep.*

3. 4. 5. 6.

Solstitium, & Æquinoctium: & summo cum Judicio Morbos dignosci afferit; ex *Constitutione Generali, & Partiali Cælestium, & uniuscujusque Regionis.*

*Fernelius, Sennertus, aliique Medici, qui Hippocratis sui vestigiis insistentes, & magnâ cum laude Antiquorum peritiam æmulantes, Astronomiam cum Arte sua conjungere; notârunt Κεῖταις Morborum ab Astris dependere: nec Oppositos tantum & Quadratos Aspectus Solis & Lunæ in Morbis dijudicandis esse efficaces, (nam Aspectus hac in re sunt considerandi, non Dierum numerus, qui plures aut pauciores esse possint, pro tardiori aut velociori Lunæ motu) sed eosdem etiam Lunæ appulsus ad reliquos Planetas; &, quod apprime notandum, ad Stellæ Fixas quibuscum conjuncta reperiebatur inchoante Morbo: quarum, ^a Hippocrate teste, magna ^a De Aër. est vis in judicandis Morbis. Docuit me Medicus Sagax & fest. 30. Exercitatus (quem ut modestiæ ejus parcam, non nomino) acutorum Morborum Crises apud nos rarò perfectas esse; sed cum insigni in pejus humorum commotione; & sæpe lethales. Observavit olim *Aristoteles* referente *Plinio* (*Nat. Hist. 2. 101.*) Nullum Animal nisi æstu recedente exspirare. Observatum quoque id fuisse multum in Gallico Oceano, & in Homine duntaxat compertum asserit *Plinius*: & usu deprehensum esse in Maritimo Belgii tractu, eos qui obestore paulò Corpore essent, æstu accedente periclitari: qui graciliore & sicco, eodem recedente, affirmat Vir doctus *Harduinus* in *Plinium* suum. *Plinii* Fidem approbat & confirmat frequentissima ^b *Careli* ^b *Histor. Pisonis* experientia, qui vix quempiam ex *Brasiliæ* Incolis ^{Brasil. de Aère, A- qua, &c.} (inter quos diu & cum laude Medicinam exercuit) interiisse meminit accrescentibus aquis, æstûque in Plenilunium incidente, licet gravissimos paroxysmos tunc fuerint experti; pleròsque autem Pelago decrescente extingui. Pleno & Novilunio, immò & Quadrantibus singulis, Corpora manifestas alterationes recipere agnoscit, & dolores exasperari: nec tantum motum Solis diurnum, sed & Lunæ quoque singulis sex horis mutationes*

evidentes suscitare. Immò & Partus excludi pelago decre-
scente ab Obstetricibus observatum fuisse, asserit : quasi inquit
validissimæ hæc influentiæ, & occultæ Cæli qualitates eosdem
effectus nascenti, & denascenti impertiri videantur ; & hunc à
Vitæ angustiis, illum à Carcere & Vinculis Uteri materni ab-
solvant.

*Ptolem.
Tetrab. 1. 3.
Galenus.
ἀφ' ἡ. τὰ
κλίσεως
περὶ νῶς.*

Sed ista, aliæque huc spectantia ^a Iatro Mathematicorum
diligentiæ relinquamus, quorum non solum apud Veteres
Ægyptios magnus olim erat proventus, sed & Græcos quo-
que & Romanos ; quod fatetur Galenus, qui probat anti-
quissimis Græciæ Medicis, ipsique Hippocrati, Artem hanc
cognitam fuisse. Quibus intelligimus non illa Artis, ho-
minumque propudia, quos falsè ridet Satyricus ;

— Quorum ceu pingua succina tritas
Cernis Ephemeridas.

*Ptolem.
2. 1. Tetr.*

quique nè edere quempiam sinerent, nisi Astra addicerent ;
sed Medicos illos doctos & sagaces qui Medicinæ Astronomiam
adjunxere ; quales fuere Hippocrates & Galenus qui non
tantum τὸ Γενεθλιαλογικὸν considerare solebant ; sed Cor-
porum Cælestium ^b τὸ Καθολικόν ; eorumque ortus & oc-
casus, appulsus ad Medium & Imum Cæli, mutuósque
eorum aspectus & habitudines ; quas plurimum valere,
ad Humores Corporum irritandos, Vimque Morbificam.

^c Hippocrat. commovendam ^c experientia fati testatur.

de dieb.
Crit. & Galenus. Maginus in Galen. & de Astrolog. in Medicin. usu. Sennert. Instit. cap. de
Dieb. Critic. Argol. de Dieb. Critic. Eichstüd. Feder. Bonavent. de Optim. Partu. & Salmaf.
de Ann. Climateter.

II.

Morbi Epidemici, ipsaque adeò Pestis, Divinæ Iræ Flagellum, producitur mediantibus Cælestibus Causis; quas τὸ Θεῶν vocat^a Hippocrates; quo intelligit, istiusmodi possum^a Corporum Cælestium, unde Morbida Aëris Constitutio nascatur. Quem possum^b vocat τὸ Ἄνω Ἐίδωλον; Phrasi Manilianâ, Cæli Faciem, Cælumque supernum.

^a *Prænot. sect. 1. Galen. in locum. vid. Foësi œconom. Epidem. lib. 2. sect. 1. pag. 997. & Foësi. in locum.*

Solent quidem Sacri Scriptores, Pietatis incrementum potissimum respicientes omnia Deo tribuere; Causam tantum primam considerantes: at Philosophi Secundas Rerum Causas investigantes, eisdem Effectus rebus creatis tanquam Dei Instrumentis meritò assignant, cum ab illis immediatè producantur; Vi tamen à Deo acceptâ, & ad Providentiæ suæ fines determinatâ. Sed ut Thesis ista meliùs percipiatur, tota res altiùs est indaganda. Notandum igitur, maximè communem, & frequentissimam Morborum Causam oriri ab^c Aëre quem spiramus; & subitas, magnasque ejus Mutationes, præsertim circa Cæli Cardines esse periculosissimas; unde Medici post Hippocratem, ut suprà notavimus, fatentur Solstitia esse periculosa, maximè Æstivum, & Æquinoctium utrumque, magis verò Autumnale: quo tempore Febrem Quartanam ferè semper ingredi, observavit Sydenhamus nostras; Medicus, ingenio & scriptis, non minùs quàm peritiâ celebris. Qui insuper fatetur (quocum consentiunt Medici peritiores) Morbos Epidemicos, ipsamque Pestem, oriri à corrupta, aut venenatâ Aëris dispositione, occultâ tamen & inexplicabili: agnoscit enim acutus ille & diligens Naturæ investigator, Morbos Epidemicos esse Naturâ & Essentiâ valdè diversos, pro diversâ Aëris constitutione; & præter illos qui à manifestis Anni qualitatibus dependent, reperiri sæpè alios, Originis incognitæ, & occultæ; nunc regulares, & per Anno-

^c *Hippocrat. de Flatib. pag. 197. edit. Foësi.*

rum forsan vices redeunt. Cum autem Sanitas, ut acutè notatum ^a Aristoteli, consistat in æqualitate & mediocritate; necesse est ut quicquid per ^b Excessum aut Defectum, Corpus de suo Naturali Statu deturbet; sit illi noxium. Unde fit, ut Excessus Caloris aut Frigoris (quibus Morbi præcipuè suam debent originem) Siccitatis aut Humiditatis; Statusque Aëris Intempestivi & Inconstantes; Morbos insolitos & graves inducant. Mutationes enim Tempestatum Anni potissimum Morbos pariunt; & quales sunt Tempestates, tales erunt & Morbi, inquit Divinus ^c Senex.

Excessus Caloris, aut Frigoris, sunt maximè noxii: quia Calidi Vitalis, & Humidi Radicalis proportionem Naturalem excedunt; Porosque Corporis nimis laxant, aut consipant.

Status Aëris Intempestivi; in quibus ut ^d Hippocratis Phrasi utar *ὥραι* non se habeant *ὥραιως* & *ὀπτάκιως*; pro solitâ nimirum & regulari Constitutione Partium Anni; sed Hyems est Veri similis, & Ver Æstati, sunt valdè noxii; quia non sunt Naturales; διὰ τὸ μὴ ἐν ἁρμῇ ἕρχεσθαι. ἀλλὰ ἀνώμαλα γίνεσθαι.

Status demum Inconstantes, & Subitanæ mutationes, sunt Morbidæ; propter Cæli Varietatem; quò fit ut Autumnus plures opprimat: Tempestates enim optimæ, æquales sunt, inquit ^e Celsus post Hippocratem, sive Calidæ, sive Frigidæ; pessimæ, quæ maximè variant. Quin & Aëris Constitutio ἀσύμφορον, Ptolemæo est *ἡ δαρτήκη*. Tetrab. I. 20.

Frigida anni Temperies, tam humida quàm sicca, non est Naturaliter, & per se pestilentialis, sed tantùm per accidens: quatenus Corporum jam malè affectorum Putridus Calor intenditur ab Externo Frigore; quo Pori consipantur, & Humor intercutum motus impeditur; unde fit ut Vasa Corporum fiant turgida, Sanguisque calidior & tenuior; quòd à Centro ad Circumferentiam ægrè diffundi possit.

^a Humida

^a Problem.

sect. 1. Pa-

ragr. 2, 3.

ἢ ὅ ὕψιστος.

^b Arist. ib.

Paragr. 1.

ἢ ὅτι ὁ

βόλιν ἢ

ἑλλες.

ἢ πῶς ἢ

το ὅ ἢ ἢ

ἢ ὅ.

^c Hippocr.

Aphor.

sect. 3.

Aph. 1.

de Humor.

sect. 7, 8.

^d De Hu-

mor. sect.

7. Epidem.

2. sect. 1.

& Foës. ib.

pag. 997.

De Aër.

sect. 25.

^e 1. 3.

& 2. 1.

^a *Humida Tempestas*, modò assidua sit; calorèsq̃ue majores accedant; est *naturaliter*, & per se pestilentialis. Sic ^a Hippoc. Sect. 3. Aphor. 15, 16.
^b *Carbunculi Cranòne Thessaliæ* æstate grassabantur; cum sub magnis æstibus, affatim & continenter pluebat. ^b Hippoc. Epidem. lib. 2. Sect. 1.

Calor Intensior, licet non *continuus* & *simplex*, sed per *vices* ^c Hodges de peste, p. 37.
rediens, est pestilentialis; sive *Humida* sit Tempestas, sive *Sicca*. Status enim ^c ἀτακτος & *Anomali* sunt valdè noxii; ob contrariarum qualitatam *Vicissitudines* & pugnam.

Excessus autem *Caloris* & *Siccitatis* simul, sunt maximè pestiferi; ob *Venenatam* eorum qualitatem, quæ potissimùm consistit in *Spiritu Calido* & *Sicco*; nam *Frigida* quæ vocant Venena, *Spiritu Calido* gaudent; & Veneni *Humor* est quid illi accidentale, & *Vehiculum* potius quàm *Pars*. *Nulli enim* fermè *Pisces* (ut nec *Herbæ Aquaticæ*) sunt *Venentii*, inquit ^d Rondeletius; nisi limosi & amphibii; propter humiditatem, quæ *Venenum* cujus *Vis* in *Siccitate* est, diluit: Et *Serpentum Genera* maximè *Pestifera*, maximè æstusis locis gignuntur. ^d De Piscibus.

Veneni autem *Siccum* & *Calidum*, est quid *Spiritibus Animalibus* maximè contrarium; quos cum sint puræ, lucidæque Naturæ, *Venenum* quidem *crassius*, & *frigidius*, quasi *Fuligine* obruit, ut sit in *Apoplexiis*: *Subtilius* autem & *Calidius*, Vi suâ *dissonâ* & *disproportionatâ* repellit, & dissipat; quo modo *Ignis Culinaris* *Flamma* dispar & debilior, à majori *Radiatorum Solarium* Vi repellitur & extinguitur.

Nec dissimili prorsus modo *Pestis* generatur, operaturque; Tempestatibus enim impensius *calidis siccisque* præcipuè erumpit, & grassatur: & aut *caligine Aëris æstiosa*, suffocatur & obruit; aut *Sereni Aëris* *caloribus* *Subtilioribus*, *Sulphureis*que, *Spiritus Animales* dissipat. Talis *Aëris Status* Πυρρὸς dicitur ^e Hippocrati; qualem sensit *Londinum* An. 1665, à *Junii* die quarto ad septimum; & est maximè *Pestilentialis*; præcipuè cum *Cælum* est *nubilosum*, & minax, nec tamen *Imbres* decidunt, ob *resistentiam* causarum quæ ^e Epidem. 3. Sect. 3. vide Fœssium in Hist. 2. 25.
 sicci-

siccitatem producunt ; quâ contrariarum qualitatum oppositione & luctâ Spiritus & Humores mirè exagitantur, sitque Constitutio Aëris Naturali Sanguinis, Spirituumque ~~μετα~~ inimica ; qui continuam siccitatem & calores non patiuntur, sed irrorari gaudent.

^a Aristot. de Generat. Animal.
4. 10. καὶ ὅτι διπλοῦντες καὶ ὑγροὶ
μέχρι συμπύκνωσης τῶν πρὸς
τὰς γὰρσεις μετὰ δὲ τούτων
τὰς φθογὰς. Vide Aristot. de
Longevit. & Brevit. Vita, & de
Senectute.

^b De Fundam. Astrol. Certior. Thef. 67. Harmonic. p. 168.
Introduct. in Ephem. An. 1617.
cap. 3.

Cum enim Vita consistat in Calido ^a & Humido Moderato ; proculdubio illæ Aëris, Cœliq; Constitutiones, in quibus qualitates istæ sunt immoderatæ, vitæ contrariæ sunt & inimicæ ; necnon & illi forsân Lucis, Radiorumque ictus & verbera, quæ Spiritus (cognatæ cum Luce Naturæ) dispari

conjectu laceffunt, aut motu nimis violento distrahunt & dissipant : Unde Mors sequitur, consumptis aut extinctis Spiritibus, à quibus Vita, Sanguinisque Motus. Certè fatetur vel ipse ^b Keplerus *Dies crebris Aspectibus infestos ; morbos ciere in Subjectis idoneis, & jam ægrotantibus difficiliorese esse ; & in Morbis Epidemicis plures tempore validiorum Aspectuum decumbere & mori. Immo* (quod suo loco erat monendum) *totum Crisum negotium, rem cumprimis miram & observatione dignam, à Lunæ reditu & configuratione cum Planetis dependere asserit, frustraque alibi queri* Stimuli enim Astrorum, fortes præsertim, & inusitati, efficaciter Naturam Sublunarem excitant, & impetunt.

Cum Doctrinâ autem superiùs tradita consentiunt omnium Gentium *Annales* ; qui notarunt (utinam religiosiùs) *Morbos Epidemicos* grassari sub istiusmodi Constitutionibus. Sic ^c Hippocrates notat alicubi *Pestem* esse Νέσσυμα ^c *ωεγών* Morbum *Æstivum* nimirum & *Autumnalem* ; *Febresque ardentese* maximè fieri ἐν τῷ δειπνῶν. *Perinthis* multos *Febribus Epidemicis* laborasse narrat, post *Ver* & *Æstatem* valdè siccā : & post *Frigidam Hyemis*, *Veris* & *Æstatis* Con-

^c Epidem.
² Sect. 1, 3.
& lib. 1.
Sect. 3 pag.
950.

Constitutionem, cum *siccitate* conjunctam; Caloribus cum *Sirio* tandem ortis, nec pluviam interim cadente; *Autumnus* erat valde lethalis; & frequentes in *Thaso* Febres accendebantur. Immo *Pestilentialem* Annum, ^a qui *Pluvius* esset; præcesserant *Siccitates* justò majores; & *Autumnus* licet *pluvius*, erat *obscurus* tamen & *nebulosus*; quod *caloris* indicium; & *Æstas* erat *calida*, & *πνίγα μεγάλη*. ^b Annus quoque 1665. apud nos *Londinenses* proximè *pestilentialis*, erat *maximam* partem *siccus* & *nebulosus*: & *Æstatem* *calidam* & *siccam*, præcesserat *Bruma* *intempestivè* *rigens*, & *Ver* *præcox*. Nec dissimilis erat *Καλαμάς* *λοιμώδης* *Pestis* quæ ab An. 1635. ad 1637. totum *Belgium*, maximamque *Germaniæ* partem peragravit; quam descripsit Medicus peritissimus accuratissimusque, *Diemerbrochius* in luculento *Tractatu de Peste*: quo agnoscit *Jovem Martemque* concurrisse 27 Sept. An. 1635. & *Martem Saturno* junctum fuisse Qd. 20. sequentis Anni; eoque Tempore *Pestem* aliis in locis sæviisse; licet *Noviomagi*, fomite jam deficiente, in declinatione esset.

^a Epidem.

3. sect 3.

p. 1081.

^b Hodges de

Peste.

Sydenham

de Morb.

Epidem.

III.

Constitutio Aëris Epidemica & *Λοιμώδης*; sit maxime ab *Aspectibus* sive *Habitudinibus* Trium Superiorum Planetarum inter se; & etiam cum Inferioribus; in Signis *Æstivis*, & *Calidioribus*; præcipue *Tropicis* & *Æquinoctialibus*: & à *Tarditate*, *Statione*, & *Retrogradatione* Planetarum; modò debite distribuantur, immediato Ordine incedant, nec *Hiatu* nimis amplo à se invicem disjungantur. Sub ipsum enim *Aspectuum* istorum *Punctum*, *Pestes* suam *ἀκμὴν* attingunt; istis conditionibus positæ erumpunt; & redeuntibus redeunt.

S

Per

Per Aspectus Conjunctiones, & Oppositiones præcipuè intelligimus : quibus & Quadrati , præsertim Superiorum Planetarum, sunt accensendi ; qui hac in re non levis sunt momenti. Nec Partiles tantum, sed & Platicos Aspectus hic intelligimus ; nam Planetæ, quòd sæpè jam monuimus, ad magnam distantiam operantur, præsertim Superiores ; quod sub Aspectus nomine veniat, necne, non multum interest.

Nec refert utrum in eodem Signo concurrant , aut oppositis opponantur Planetæ ; modò sint intra Sphæram Activitatis suæ, quam ad Trizinta graduum distantiam protendere non veriti sumus. Vid. suprà pag. 29. Aphor. 9. & pag. 62, 64.

Et hinc est quòd sub Saturno & Jove, Pestes erumpant sæpè, dum sint in Signis præcedentibus, vel subsequenibus Partilem eorum Conjunctionem.

Iste Aphorismus, quo nihil verius unquam è Tripode erat prolatum, est diligentissimè considerandus : cum innitatur multiplici Observationi è *Pestium Historiis*, & *Mortalibus Regestis* petità.

Tropicorum autem Æquinoctiorumque tanta est in Morbis Vis; ut Medicus sagax observaverit, paucos Apoplexiâ Sideratos fuisse ; nisi Planetâ aliquo existente in Signo Cardinali, ipso decubitus tempore.

Nec Pestes tantum producit talis Cæli Constitutio, sed & Cometas, Terræ-motus, Inundationes, Tempestates graviores & id genus reliqua : quæ utut aliter inter se dissident, causis tamen & origine conjunguntur.

Ut autem hujus Aphorismi Veritas clarius pateat, rem totam in partes deducere conabor,

(1°) Tempestatum Morbidarum Vis auge-
tur ab Aspectibus Solis & ^a Martis, & à Con-
junctionibus Martis & Veneris, præsertim si re-
petantur bis aut ter ejusdem Anni spatio: &

^b Mercurius interim non longè à Marte distet.
Quammaximè autem est notandum, quòd Peste, aut
Morto aliquo Epidemico sæviante, crescere soleat
Visejus, aliquando etiam in Hybernis mensibus,
sub repetitis præcipuè, hujus Aspectus vicibus.

Sæviante enim apud nos Peste, Anno 1665. crevit defun-
ctorum numerus Julii 17. ad Mille Funera ob hunc Aspe-
ctum; & Augusti 29. ad sex Millia ob iteratum eorum
concursum.

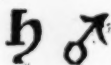
(2°) Aspectus Solis & Mercurii; & Mercurii, cum Mar-
te, Ægrorum corpora commovent & irritant. Mercurius
etiam vicinitate suâ, Vim Pestilentialem Martis & Veneris
augere videtur.

(3°) Aspectus Saturni aut Jovis cum Inferioribus, præ-
sertim circa Tropicos & Æquinoctia, concurrunt ad produ-
cendos, augendosque Morbos Epidemicos. Saturnus autem
in Aquario, oppositus Inferioribus Planetis in Leone degenti-
bus; est Stella nocens. Crebri enim & mortiferi Morbi in
Angliâ, Anno 1521; Pestis atrox Romæ Mense Julii Anni
1522; & Novus Morbus Lunenburgensis, Mensibus Junii,
& Julii Anni 1580, ab isto positu vires accepere. Istorum
autem Morborum, aliorumque complurium Vim augebant,
Aspectus etiam Jovis, cum Inferioribus; ut cuilibet Morbo-
rum Epidemicorum Historiam consulenti liquidò patebit.
Jupiter enim (sit licet Astrologis ἀγαθοποιός) conjunctus,
aut oppositus Inferioribus, præsertim in locis Cæli violenti-
oribus, est valdè noxius, & maleficus.

^a ὁμοίαν (Marti) ἔχοντα
φύσιν—πεινῶν ἢ θάλασσαν
φθαρτικὴν, καὶ ἀσύμφορον.
Ptolem. Tetrab. 1. 20. &
2. 9.

^b Ptolem. 2. 9. νοσημα-
των ἐνέων ἀπὸ τοῦ, καὶ ἀμ-
φισπασμένων ὁπτημασμένων καὶ
βίχας, καὶ αἰμαῖον ἀνα-
γνώσας, καὶ φθίσεις ἀναπα-
λάσσει.

(4°) Aspectus autem mutui *Trium Superiorum Planetarum* sunt Causa præcipua *Morborum Epidemicorum*; quod singulos eorum percurrendo ostendere conabor, manifestiora quæque Exempla ob oculos ponens.

I.

^a Ptolem. *Aspectus* ^a Saturni & Martis sunt noxii: sunt enim malefici, ob hujus nimiam siccitatem, illius autem Frigus immodicum.
Tetrab. 1. 5. & 2. 9.

A Nno 1557. Catarrhus Pestilentialis per totam Europam. Valles. in Hippocr. Prognost. pag. 99. Forest. Observat. 9. l. 6. 8 h ♂ in ♊. ♂ Tardus, & Retrogradus; Mense Julii iterum opponuntur in ♎.

Anno 1566. Morbus Hungaricus Mundum intrabat. Diemerbr. de Peste, pag. 22. ♂ h ♂ in ♏ in ipsa mediâ æstate Jun. 23.

An. 1570. Pestis truculenta totam Italiam invasit. Kircher. de Peste. ♂ h ♂ in Spicâ Virginis mense Julii. Iste autem annus erat nebulosus & pluvius, cælo calido humidoque. Ballon. Epidem.

An. 1577. Bruno Gallicus, sive nova Moraviæ lues. Diemerbr. pag. 22. 8 h ♂ circa Tropicos, Maii 28.

An.

An. 1591. *Pestis & Fames*. Kircher. 8 h ♂ in π & 23.
qui iterum etiam opponebantur in *Signis Tropicis Septembris*. 17.

An. 1607. *Tempestas Pestilentialis Londini*; quin & *Mari* quoque *Morbida*; prout testantur *Nautarum* nostratium *Diaria* apud *Purchasium*. 8 h ♂ mense *Junii* in *Tropicis*.

An. 1625. *Dira Pestis Londini* 8 h ♂ in ♏.

An. 1636. *Pestis Londini*. Septimanis istis *Septembris* & *Octobris* quibus maximus erat *Defunctorum Census*; *Mars* & *Saturnus* *placitè* opponebantur.

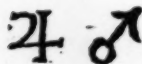
An. 1637. *Epidemici Morbi Londini*; *Pestis Constantinopoli Julii* 11. 8 h ♂ in *Tropicis*. Versabatur etiam & *Mars*, *Tardus* plerumque, per magnam partem *Junii* & *Augusti*, & toto mense *Julio*, in locis haud multum à *Tropicà* altitudine distantibus.

An. 1640. *Pestis Londini*. *Septembri* cum *Pestis* maximè grassabatur, *Saturnus* & *Mars* conjungebantur in *Aquario*. Mensibusque præcedentibus, *Mars Tardum Saturni motum* æmulabatur.

An. 1661. *Londini Morbida Tempestas*. 8 h ♂ *Jun.* 26. *Marsque tardo motu* means, diu *Saturno* adhæsit.

An. 1665. 8 h ♂ in *Tropic.* mense *Julii*, censum auxit.

II.

*Nec minus noxii sunt Aspectus Jovis & Martis; quantumcunque celebris fuerit^a Jupiter apud Astrologos ob Sanitatem, & Aëris *Δικαιοσύνην*.*

^a Prolem.
Tetrab. 1.
5. & 2. 9.

A Nn. 1528. *Morbus sudorificus in Angliâ. Jupiter & Mars ex utroque latere Solstitii Æstivi, positu minaci & morbifico.*

An. 1569. *Pestilentia Londini. 8 4 ♂ ☉ in Tropic. & ☐ h x ♂.*

An. 1576. *Dira Pestis Venetiis & Patavii, à Mense Maio ad Januarium. Forestus. h ♂ in Tropic. ♃. ♂ Saturno Tardior: mox succedit 8 4 ♂.*

An. 1580. *Morbus Epidemicus ex Catarrho præcipiti in Pestus delabente, pervasit totam Europam. Calvisius ex Chytræo. Siciliam invasit Mense Julio, post iteratam oppositionem Jovis & Mercurii: qui cum est Retrogradus, & Tardus, majores Martis Vires æmulatur. Sequentibus mensibus latè grassabatur, Sole & Mercurio Tropicum Æstivum occupantibus, Venere in Leone existente: Jove & Marte ad Oppositionem nitentibus. Mense Augusti Venetias & Constantinopolin invasit, & per maximam Europæ partem usque ad Decembrem grassabatur: propter iteratas & repetitas Oppositiones Jovis & Martis; qui tardo & Retrogrado motu means, per totos ipsos menses Jovis Oppositione hostili irritabatur. Nihil hoc Exemplo illustrius.*

An. 1607.

An. 1607. *Pestis Londini*. Mensibus Septembris, & Octobris Morbi ἀνὰ, propter Oppositionem Jovis & Martis in Signis Æquinoctialibus.

An. 1625. *Pestis ἀνὰ Londini*, mense Augusti; quando Jupiter & Mars modico tantum intervallo à seinvicem distabant in Signis Æquinoctialibus. Exemplum *luciferum*.

An 1646. *Pestis Londini*. & h̄ & mense Junii. Sequentibus Mensibus Jupiter & Mars, quā Tardo motu, quā Retrogrado, intrā Vis Hostilis terminos fuere.

III.

h̄ 4

Aspectus mutui Supremorum Planetarum, sunt maximè malefici, & noxii: eorūque Conjunctiones & Oppositiones sunt valdè pestilenciales; præsertim cum ab Aspectu aliquo complicato Martis afficiantur.

AN. 1603. *pestis Londini*. & h̄ 4 in ♄ 10. circa Nativitatem Domini; per aliquot autem Menses præcedentes, erant intra limites Vis Hostilis.

An. 1623. *Dira lues Londini*. & h̄ 4 in ♄.

Nè nimius essem, plura Exempla hic non suggero; reliqua peti possint, ex libro ejusdem Argumenti, Anglicano Sermone conscripto, cui Titulus *Astro-Meteorologica*.

Aspectus autem Supremorum Planetarum, ideo videntur esse maximè noxii; quòd à seinvicem ægrè disjungantur; sed quā Tardo, quā Retrogrado motu, sæpè congregiantur, sibi-

sibi que occurrant ; & per aliquot Annorum Spatium intra Activitatis suæ Sphæram permaneant : ita ut Civitates majores per quatuor pæne annos non sint à Peste prorsus immunes.

Quo diuturno temporis spatio, vis eorum unita sæpius Aëri impressa, Statum ejus naturalem pervertit, eumque
^{a Hippoc.} ^a *νοσθεῖσι μολομασιν* inficit ; & repetitis, crebrisque impressionibus Spiritus, sanguinemque ultrà modum commovent, & irritant ; adeo ut Corpora nostra non minus putrescant, quàm Caro diu Aëri Calido exposita putris fiat, & fætida.

de Flatib.
 pag. 297.

IV.

Quando Jupiter & Mars, ab utroque Æquinoctiali Puncto, velut in Æquilibrio sunt positi ; & nunc paulatim ab illis recedant, mox verò accedant ; reliquis interim Planetis Signa Æstiva debite occupantibus ; tunc (nisi Deus Moderator Cælorum omen avertat, quod peccatis nostris obstantibus, rarò fit) Dira Pestis meritò est expectanda. Duobus enim Superiorum, Horizontem in Æquinoctialibus Punctis utrinque quasi obsidentibus, claudentibusque ; totius Hemisphærii Calor irritatur, & continetur ; totusque interceptus Semicirculus immodicè fervet.

HUjus Rei Testimonium evidentissimum præbet Annus 1625 ; cum sub istiusmodi positu, moriebantur Londini plusquàm quinquaginta quatuor Hominum Millia.

Discite Justitiam moniti —:

V.

Quilibet ferè Vicesimus^a Annus apud nos est valdè noxius, si non pestilentialis; propter Conjunctionem Saturni & Jo-
vis. Et quilibet ferè Decimus Annus, est Morbis Ma-
lignis obnoxius, aut Cometis, & Terræ Motibus, hic aut
apud exterarum gentes; propter Oppositionem eorundem l la
netarum. Plerique demum Anni Morbis inusitationibus sca-
tent, & frequenter Malignis, & Epidemicis; propter
Conjunctiones & Oppositiones Martis cum Superioribus
Planetis.

^a Hodges
de Peste
pag. 3.
Sydenham
de Morbis
Epidem.
pag. 90.

Siquis Pestium, Morborumque Epidemicorum Historias diligenter consideraverit, hujus Aphorismi veritatem facillime perspiciet; interim consulat Lector *Johannis Goad Astro-Meteorologica; lib. 3. cap. 3. sub. fin.*

VI.

Morbi Epidemici, Pestēsque, non semper sub istis Aspectibus
erumpunt, nedum sæviunt, aut grassantur; vel quia Malignitas eorum reprimitur Frigore Hyemis, aut mitiori Statu
Tempestatis, in quam incidunt: aut ob Hiatum ampliorem
inter reliquos Planetas, defectumque debitæ eorum Distributionis; quæ est frequentissima Causa immediata, quâ Divina Bonitas (rebus ab æterno sapienter prævisis, ordinariisque) horum Aspectuum Malitiam coercere soleat.

Immodicus enim Calor, unde Pestium Venenum, istiusmodi
Circumstantiis quæ^b Frigus arguet, reprimitur.

^b Vid. Suprà Aph. 13.

Nonnullas Regiones Pestem non sentire tradunt; alias autem sæpissimè, ob nimios calores, & putridas exhalationes; has Magistratum Medicorumque Cura, aut Soli in-

^a Prosper.
Alpin. de
Medic. Æ-
gypt. Boyle
de Salubr.
Or. & Salubr.
Aëris.

doles *αεφυλακτικη*; illas Venti Salutares continuò perflantes à Peste immunes præstitère, aut liberarunt; ut *Etesiæ*^a, *Cayrum Ægyptiorum*. Pestis enim non inficit, nedum serpit, nisi sit debita Veneni mora; non minus quam apta Corporum Dispositio, & qualitatis contagiosæ certa pars & portio, debitæque applicatio. Præter autem Modos *Naturales* jam recensitos; alii quoque sunt *extraordinarii* aut *supernaturales*, quibus Pestem Mortalium capitibus imminentem propulsat Misericors Deus; quod *Piis Philosophis* considerandum relinquo; præsertim Nobilissimo *Boylío* Philosophiæ apud nos *Statori*; & *Dei*, non minus quam *Naturæ consiliorum participi*; quem vide in Tractatu de *Naturæ Notione hætenus receptâ*. Totam autem Doctrinam hætenus traditam, manifestiorem reddere conabimur, uno aut altero Exemplo, petito ex Gentis nostræ Annalibus; & *Mortualibus Regestis* Civitatis Londinensis, à *Johanne Bell*, haud ita pridem editis.

Anno 1608. Mense *Maii*, *Sex* Pestis interemit, post conjunctionem Saturni & Martis; *Saturno* tunc *Retrogrado*, & *Marte Tardissimo* existente.

Mense *Junii* crescit defunctorum numerus, *Tropico Cancri* jam occupato à *Mercurio* & *Sole*, quibus superioris Mensis *Hiatus* suppletur; *Saturno*, *Retrogrado* motu adversum *Capricorni* Signum peragrans; & *Marte Stationario*, *Aquarium* tenente; quo pacto non tantum *Taurus*, *Gemini*, & *Cancer* recto & immediato ordine occupantur, sed & *Leonis* Signum proximè succedens obliquo *Martis* intuitu afficitur; quod non levis, ut superius diximus, est momenti.

Julio plures intereunt, non obstante *Hiatu* in *Geminis*; *Sole*, *Mercurio*, & *Venere*, jam opponentibus *Saturnum Retrogradum*

*trogradum, Martemque Stationarium. Saturno existente cir-
ca Capricorni gradus valde noxios.*

Augusto etiam crescit census. ♀ h ♀ B. ♂ St. Sol, Venus & Mercurius Leonem transeuntes, afficiebantur oppositis hostilibusque Martis Radiis.

Septembri maximus erat defunctorum numerus; 1 ♂ ♀ Tridissimis, 4 ♀ & ☉ ♀ in Equinoctio existentibus. Toto autem *Octobri* census non multum decrevit, ob 8 4 ☉ ♀ ♀.

Novembri etiam sævit Pestis, tribus Planetis Existentibus in Sagittario; & Mercurio die 23 Tropicum Capricorni occupante; Saturno interim existente circa ultimos ejus gradus, eosque noxios. h 4 8 9 erant Tardi, 4 6 7 & 9 ad Retrogrationem tendebant.

Decembri quoque Pestis non penitus resedit; Marte Æquinoctium tenente, & Mercurio circa Tropicum Retrogrado.

Notandum autem est 1. Ordinem Signorum hoc Anno sæpè interruptum fuisse; unde Pestis vires sunt imminutæ. 2. Hebdomade ultimâ *Septembris*, à die nimirum 22, ad diem 29, Luna transiens ab *Æstivo Tropico* ad *Æquinoctium*, opponebatur infauftis Radiis *Saturni & Martis*; quod non minima causa cur Census tantoperè excreverit.

Anno 1625.

*Talis erat Cæli σχηματισμός, & sic per singulos
Menfes se habuit maximus Libitinæ Cenfus.*

Jan. 24.	☿ 14. ☉.	♂ 1. ♀	♂ 16. ♀	♂ 0. h	♂ 0. ♂	♂ 14. ♂	Peste interem- ptorum numerus.
Feb. 23.	♂ 4. ♂	♂ 27. h	♂ 8. ♀	♂ 13. ☉	♂ 27. ♂	♂ 21. ♀	
Mart. 24.	♂ 24. ♂	♂ 25. b	♂ 23. ♂	♂ 17. ♀	♂ 13. ☉	♂ 25. ♀	
April 23.	♂ 11. ♀	♂ 12. ☉	♂ 27. ♀	♂ 25. h	♂ 14. ♂	♂ 21. ♂	25.
Maii 24.	♂ 12. ☉	♂ 4. ♀	♂ 22. ♀	♂ 26. h	♂ 21. ♂	♂ 3. ♂	71.
Jun. 23.	♂ 5. ♀	♂ 11. ☉	♂ 27. ♀	♂ 28. h	♂ 23. ♂	♂ 20. ♂	239.
Julii 24.	♂ 13. ♀	♂ 25. ♀	♂ 10. ☉	♂ 2. h	♂ 28. ♂	♂ 0. ♂	1819.
Aug. 24.	♂ 26. ♀	♂ 6. h	♂ 10. ☉	♂ 21. ♀	♂ 29. ♂	♂ 4. ♂	4218.
Sept. 23.	♂ 24. ♀	♂ 10. h	♂ 21. ♂	♂ 9. ☉	♂ 10. ♂	♂ 4. ♀	1551.
Oct. 24.	♂ 13. h	♂ 28. ♀	♂ 22. ♂	♂ 17. ♂	♂ 28. ♀	♂ 10. ☉	131.
Nov. 23.	♂ 15. h	♂ 23. ♂	♂ 2. ♂	♂ 4. ♀	♂ 29. ♀	♂ 11. ☉	27.
Dec. 24.	♂ 15. h	♂ 27. ♂	♂ 18. ♂	♂ 12. ♀	♂ 12. ☉	♂ 22. ♀	1.

Menfe

Mense *Januarii* erupit *Pestis*; *Februario* quinque interemit; tribus Superioribus tria Signa *Æstiva* & noxia occupantibus: *Marte Cancrum Oppositis Radiis* tenente; *Saturno Leonem*, & *Jove Virginem* occupante.

Mense *Martio* ♄ B. in loco noxio; ♄ St. ♄ B. ♄ & ♄ Tardi. ♄ in *Leone* degit Signo furente, ♄ in Signo immediate succedente eoque *Æstivo*; & ♄ per Oppositionem Radios Medios inter utrūque jaculatur; unde istius Mensis intempestivus Calor & Siccitas.

Aprili quidem est *Hiatus* in *Cancro* & *Mercurius* est velox: *Saturni* tamen *Statio*, & *Jovis Martisque* Tarditas calores augent.

Mense *Mai*o Ordo Planetarum est continuus, nec interruptus; *Venus* & *Mercurius Cancrum* occupant; *Oppositio Saturni* & *Martis* nuper elapsa; & *Mars* opponit gradus medios inter *Saturnum* & *Jovem*. Tres Superiores sunt Tardi, *Mercurius* non admodum velox, *Venus* quammaximè tardigrada; & *Gemini*, *Cancer*, *Leo*, & *Virgo*, quatuor Signa principalia & maximæ virtutis jam occupantur.

Mense *Junio* Sol *Tropicum* occupat; *Mercurius* diu in *Cancro* hæret; nunc Stans, nunc Tardissimè means, nunc Retrogradatione idem spatium remetiens: *Venus* interim Stationaria ultimam *Cancri* Decadem tenet, dum *Mercurius* versus *Tropicum* recedens *Solis* calores auget. Ordo Planetarum est continuus, *Jupiter* non procul ab *Æquinoctio* versatur; *Marsque* ad ejus Oppositionem tendit.

Mense *Julio*, Ordo Planetarum est continuus, spatium inter *Tropicum Cancri*, & *Æquinoctium Autumnale* complectens, cui *Mars* opponitur. Duo Planetæ *Cancrum* obtinent,

obtinent, bini itidem *Virginem*, dum *Sol* ardentem *Leonem* occupat. Hoc igitur Mense crevit *Libitinæ Cens*us ad Funera plusquam duo Millia; Peste auctâ oppositis *Jovis*, *Martis*que Radiis.

Mense *Augusti*, *Jupiter* *Æquinoctium Libræ* occupat; *Marte* interim oppositum *Arietis* tenente, & inter *Punctum* *Æquinoctiale* fluctuante. Reliqui Planetæ *Æstiva Signa* tenent; *Venus* admodum *Tarda* in *Cancro* hæret; quem per quinque plus minus Menses occupaverat. Ordo *Planetarum* continuus; *Sol* & *Mercurius* *Leonem* tenent usque ad fatalem *Hebdomadem*; quâ ob causas modò recensitas, crevit *Census* ad plusquam quatuor *Millia* Funerum.

Mense *Septembri*, Pestis, licet mitius, grassabatur; Causis Cœlestibus non eundem quidem usquequaque positum servantibus; *Sole* tamen & *Mercurio*, à conjunctis *Jovis*, oppositisque *Martis* Aspectibus irritatis; unde non minima Morbi Vis.

Postmodum, *Sole* Declinante, reliquisque Planetis *Æstiva Signa* deferentibus, Deo miserante, decrevit Pestis.

Annus 1665.

KATA'ΣΤΑΣΙΣ ΛΟΙΜΩ' ΔΗΣ *Londini*.

Pestem hanc strictim, & breviter attingemus; quod ex antedictis ratio ejus peti possit.

Menſibus *Maii*, *Junii*, & *Julii*, erat *Tropica Oppositio Saturni*, *Veneris*, & *Mercurii*, quæ *Statione* & *Retrogradatione* diu duravit, & repetitis vicibus celebrabatur. Sub *Medium Julii* erat *Oppositio Saturni* & *Martis*, & excrevit *Census* ad mille Funera.

Funera. Marte postmodum ad Oppositionem cum Jove tendente, hebdomadatim crevit defunctorum numerus; ipsoque Tempore quo partiliter opponebantur, Effectu Causam monstrante, Pestis ad æplu^m pervenit: & posterâ Hebdomadè, aliquot pæne millibus decrevit Census; quòd Aspectus in Recessu post congressum sit debiliior, quàm in Accessu. Marte tandem Leonis Signum calidum, furénsque deferente: & longiùs à Jove disjuncto, Dei misericordiâ, contabuit Pestis.

VII.

Observavit^a Ptolemæus, quædam Zodiaci Loca, esse *ῥεακτικὰ* & *λοιμικὰ*, quod etiam Recentiorum Experientia confirmat; idque præcipuè forsan, quòd sint *Calida*: nam quæ *Frigida* sunt, non per se, sed Calidi mixturâ contrariâ; Noxia fieri videntur.

^a Tetrab.
2. 12.

Patet Pestem præcipuè grassari in Mensibus calidioribus; Planetis positis, in Cancro, Leone, Virgine, & Librà, quæ est *Ariete* magis noxia; forsin, ut monuimus, propter Crebriores Stellæ.

Rarò erumpit Pestis Sole posito in *Ariete*, aut *Tauro*, nisi per accidens: & Virus ejus decrescere solet, cum Sol *Scorpium*, aut *Sagittarium* ingreditur.

Non autem omnes Constitutiones Aëris intensius Calidæ, sunt pestiferæ & noxiæ: sed illæ maxime in quibus est quasi Pugna & Lucta inter Crûdas sive Frigidas, & Calidiores Aëris particulas; ab Astris Calidis, Frigidisque in Aërem evectas: quorum *Frigus* (si Astrologica^b Firmici Philosophia sit admittenda) *somento alieni ardoris incalescit*. Sed utcunque^b demum hoc fuerit; constat Astra non ejusdem esse naturæ; sive denominationes diversas sortiantur, non ab innato Frigore, sed à remissioribus, intensioribûsve Caloris gradibus; aut (quod putat, Medicus Doctus, & sæpè laudatus) à Calidis

Calidis Frigidisque quas evehunt particulis; diversos enim Planetas diversas particulas attrahere, non minus improbabile est; quam Plantas, Herbásque, Succos adeò diversos: nisi tandem dicamus, (quod non prorsus impossibile est) Astra diversi generis Effluvia emittere; Frigida & Calida, Venenata, non minus quam Salutaria.

Gradus Zodiaci Φθαρτιδι, sive Λοιμυγι.

♈	♈	P ropter <i>Æquinoctium</i> est calidus; præcipuè in <i>Librà</i> .
0	0	
	4	Culminat <i>Coma Berenices</i> : Naturæ 22 ♀.
	10	Tres in <i>Helicè</i> , & <i>Virgine</i> culminant.
	19	<i>Calores</i> . <i>Spica Virginis</i> culminat; & duæ Stellæ secundæ Magnitudinis, una in <i>Helicè</i> , altera in <i>Centæuro</i> .
	25	Calidus, & Fulgurat. Opponit <i>Nodum</i> , Naturæ 4 ♀.
	22, ad fin.	Nebulosi, & noxii præcipuè ob oppositum <i>Nodum</i> .
♉	♉	
	0, ad 2.	Ejusdem præne naturæ cum fine <i>Libræ</i> .
	7, ad 13.	Nebulosi, pluvii cum nebulâ.
10	10	Opponit <i>Lancem Australem</i> , secundæ Magnitudinis: Naturæ 4 ♀. Est autem Stella <i>ancipitis naturæ</i> : nam cum opponitur, nunc Frigus & Serenitatem inducit, nunc Fulmen cum Grandine, ex qua contrarietate, ut monuimus, oritur præcipuè <i>Aëris Venenum</i> .
	20, ad 22.	<i>gradus sicci, crudi, & noxii</i> .
	23, ad fin.	<i>Sicci, & noxii, propter Pleiadas. Scorpionem Venenatum</i> esse dicunt <i>Astrologi</i> : quem <i>Sydus acre & frigidum</i> esse cognovimus,

- vimus ; & Aërem jam calefactum mixturâ contrariæ qualitatis inficere.
- II 7
o, ad 3. *Calor inæqualis.* Opponunt *Hyadas*, & nonnullas in *Perseo* : & duæ Stellæ in grad. 2, 3. versantur juxta *Cor Scorpii*, naturæ 7 4, quæ cum sint contrariæ naturæ ; *συγκραται*, noxios edunt effectus.
- 4 *Cor Scorpii* est Stella Cruda ; *pruinosa* Hyeme, Æstate autem *secca, nebulosa*, faciens *Vredinem* : Antiquis est Pestilentialis, nec immerito ; ejusque naturæ accedunt *Perseus* & *Aldebaran*.
- 5, ad 15. *Sscci & noxii.* Cum gradibus istis ex parte *Geminorum* culminant crebræ Stellæ : quæ ob numerum & verticitatem in *Geminis* sunt noxiæ ; & ob oppositionem, in *Sagittario*.
- 15 16. *Calor, & siccitas.* Multæ hic in *Geminis*, *Ophiucho* oppositæ ; *Rigel, Capella*, aliæque Stellæ hic culminant.
- 17 18. *Valdè calidi & pluviosi gradus* ; qui noxii fiunt, cùm eorum Humiditas, à contrariis causis cohibeatur.
- 19, ad fin. *Maximam partem sicci & calidi* ; propter crebras Stellas cum gradibus istis conjunctas, eisque oppositas.
- III 7 *Tropicus uterque tam Hyemalis, quàm Æstivus, Hippocrati est noxius.*
- 1, ad 13. *Sicci maximam partem, & calore accedente, noxii.* Sunt enim quamplurimæ è Stellis quæ in istis gradibus ponuntur, naturæ h 4 ; quorum Frigus, præsertim cum à Calore irritatur est noxium.

☿ vs

Cum Septimo gradu culminat Sirius, Stella
ardens & noxia.

9, 10, 11. Nebulosi & calidi.

12, ad 18. Calores, & Humiditas benigna; at Humore
coercito, Aër πυρρός & noxius. Gradus
octavus jacet inter Castorem & Pollucem
culminantes.

à 23, ad 28. Calidi & maximè noxii, qui in Cancro.

♌ ≈

0, ad 12. Isti Leonis gradus noxii propter Præsepe,
Asellos, & Sirium. Nebulosæ in Fronte
Asterismi Capricorni sunt valdè noxiæ.

à 17, ad fin. Leo noxiis caloribus æstuat. Vide supra,
pag. 100.

♊ x

à 0, ad 3. Gradus calidi; & in Piscibus nebulosi.

11, ad 13. Συερον nebulosa in Aquario, est noxia.
Summatim; quicquid est Asterismi Leo-
nis, est noxium.

Experientiâ constat quosdam ex istis Gradibus esse noxi-
os; Conjecturis autem nostris quibus malitiæ eorum ra-
tionem reddimus, utatur Lector; donec meliora se offe-
rant.

VIII.

Quin & Lunæ, Peste grassante, Vis non exigua est.

^a De Peste.

CAve tibi, inquit ^a Heurnius, doctus & sagax Medi-
cus; circa Plenilunium & Novilunium; tunc enim
Aërcum Venenum movetur violentius: cave tibi cum sin-
gulis Mensibus, Luna venit in eum locum Cæli, in quo erat
Saturnus

Saturnus cum nasceretur ; idem de Marte dictum putà, quod tamen vix millesimus observat.

Humores enim Corporis, à Lunà potissimùm gubernantur ; & sæviante Peste, ejus motum maximopere observant ; si enim crescat Census illà in tali Signo existente ; latius grassabitur cum ad Oppositum Signum pervenerit.

De COMETIS.

I.

Cometæ, Terræ-motus, Fulmina graviora, Inundationes, & Tempestates violentiores, ab eisdem cum Peste, causis Cœlestibus dependent. Quod autem causis istis positis, isti omnes Effectus simul non sequantur, aut non eisdem in locis, sed aliqui tantum hic loci, alii alibi; aliquando & nulli; in causâ est Defectus debitæ Materiæ, aliarumve circumstantiarum quæ ad Effectum producendum requiruntur.

* Prolem.
Centilog.
Aphor. I.

Et quanquam non negaverim, * Particularium istiusmodi Effectuum præcognitionem, esse valdè difficilem: certissimum tamen est, Cometæ, ex Trium Superiorum concursu prædici posse; modò non nudi eorum Aspectus attendantur; sed Ordo, & Positio; & habitudines respectu Inferiorum.

HUjus Aphorismi Veritati Testimonium perhibent omnium Gentium Historiæ; & ipsa Ratio probat. Terræ enim quæ Fulmini sunt obnoxia, crebrius tremunt; ob copiam Sulphuris: eisdem Causis Cœlestibus irritantibus Subterraneos Ignem, & Sulphur in Aërem evehctum, accendentibus. Quibusdam quoque ^a Annis simul Cometæ ardent, & Terræ quatiuntur: ^b aliis, Faces è Cœlo minantur, & exundant Flumina; unde & Cometæ istiusmodi Effectus prælagire putantur. Et post magnos Terrarum Motus Pestilentiam fieri, propter multa mortifera quæ in alto latent; fatentur communiter post ^c Senecam, Philosophi: & testatur experientia. Quod autem erumpat nonnunquam Flamma Terrâ non

^a 1506,
^b 1516,
^c 1519.
^d 1530.

^e Senec.
Nat. quæst.
6. 27.
Plin. Nat.
Hist. 2.
79, ad 86.

non tremante, in causâ est Materiæ ritè dispositæ inopia ; & Terræ sæpe absque Ignibus quatiuntur, quia non datur Via quâ erumpant : nec ex quibusvis Effluviis continuò Cometam generari observavit *Hevelius*, eò quod non semper sufficiens suppeditatur Materia.

II.

Convenit ferè inter Peritiores, Cometæ esse Effluvia Corporum Cælestium ; Erraticarum nimirum, Fixarumque Stellarum ; quæ pro diversâ sua naturâ, Effluvia diversi generis exspirare creduntur.

Vide *Hevelii Cometographiam*.

III.

Cometæ debent Natales suos & Incrementa, Planetarum, præsertim Superiorum, Aspectibus ; & eorum * Numero, Ordini, Stationi, Retrogradationi & Positioni, in Cæli locis Stellis calidioribus & crebrioribus refertis ; non enim nudi Aspectus usquequaque in hac Doctrinâ sunt spectandi, sed reliquarum etiam causarum Concurfus, ut sæpè monuimus.

* Vid. sup.
Aph. 13.
pag. 12.

Doctrina hæc est magnæ Vetustatis ; quam à *Chaldæis* se accepisse testatur *Epigenes* ; gravis auctor in pri^a *Nat.H.* 7.
mis, iudice *Plinio*² ; quos^b narrat docuisse Cometæ accendi⁵ 6.
turbine quodam Aëris à Planetis, precipuè Saturno, concitati^b Sen. Nat.
& contorti. Tempore etenim Magnarum Conjunctionum, fa^c Comet. p.
cilius citiusque, imo ut plurimum Cometæ procreari, fatetur^d 26, 716.
^c *Hevelius* ; & Vir doctus *Cornelius Gemma*^d, multiplici ob^d Cosmo-
servatione crit. c. 1.6.

servatione deprehendit, *Cometas potissimum oriri Planetis Superioribus concurrentibus circa Viam Lacteam* (quod etiam de ^a *Cometo. Stellis Novis* agnoscit ^a *Hevelius*) *vel etiam in Calidioribus Cæli locis, præferim sub Tropicos, aut Æquinoctia.* Quod notatu dignissimum; experientiâ enim constat Cometas frequenter ibi generari; & sæpius circa ^b *Autumnale Æquinoctium*, quam *Vernum*, forsân propter crebriores stellas ibi positas. *Stellæ enim Fixæ*, non minùs quam *Planetæ, Cometis* pabulum administrant; eòsque calore suo accendunt; & plurimùm conducunt ad retinendam, continuandâque virtutem à Planetis impressam, quorum vi irritantur. Hinc est quod *Novæ Stellæ* non appareant in *locis Fixarum Vacuis*, & *Cometæ* frequenter generentur, inter *Fixas* potentiores, *numeriosioresque*; circa *Pleiadas* nimirum, *Leonem*, & *Virginem*, ad *pedes Ursæ Majoris*; & frequenter admodum in *Geminis*, & opposito *Sagittarii* signo. Cometas autem Planetis, Fixisque Stellis Originem suam debere, sequentibus rationibus suaderi possit; quæ probè sunt considerandæ quia permagni sunt usus in hac Doctrinâ. 1. Quia *Cometæ* oriuntur potissimum Tempore *Conjunctionum Magnarum*; & sæpè ipso die in quem incidunt Planetarum *Aspectus*; nec communiter generantur, nisi cum *Tres Planetæ* aut *Plures*, simul concurrant in eodem Signo; aut non plus distent quàm *Signi Spatio*. 2. Quia Planetarum *Affectiones* observant; apparent enim in eorum, *Mercurii* præsertim, *Statu Retrogrado*, aut *Stationario*; & ab *Aspectu* sæpius iterato *majora capiunt incrementa*. 3. *Stella Nova* (eiusdem cum *Cometis* Naturæ) quæ apparuit Anno 1604; adita fuit, ut monet ^c *Keplerus*, à *Planetis omnibus*, *ipsisque conjuncta saltem Platicè*: quod quî quæso fieret nisi ut ab illis *Vires & Incrementa* acciperet? quam stellam ex *Arabum Doctrinâ* de magnis *Conjunctionibus*, à *Mollero & Crabbo* longè ante prædictam fuisse, sateretur. 4. Deficiente *Aspectu*, deficit quoque & *Cometa*; & expirante penitus evanescit. 4. Quia apparent in locis, Plane-

tis

^a Cometo.
pag. 424

^b Fromund.
Meteor. l. 3.
cap. 4 art.
6. Auzout.
in Philos.
Trans. Ang.
Societ. vol.
1. pag. 19.

^c Kepler. de
Stellâ Nov.
Serpent. ar.
pag. 130.
Ricciol. Al-
mag. Tom.
2. pag. 169.
Paragr. 7.

tis directè oppositis. Cometæ enim An. 1528, & 1538. habuerunt Saturnum ex opposito, & qui arsit Anno 1558 Martem ex adverso respexit. 6. Quia Caudas suas non modò in partes Soli adversas projiciunt, sed in oppositas aliorum Planetarum plagas; & ut origo eorum penitus monstretur, in Caudarum Deviationibus, exporrigunt se versus insigniores aliquas è Fixis inter quas nasci solent; eorúmque capita, è minutissimarum Stellarum congerie constare sæpè asserit *Hevelius*^a. Quod ex Illustrissimi *Lubienecii Tabulis Com-*
tographicis constare antea monuimus; & ex Observationibus Clarissimi *Cassini*, cujus *Zodiacus Cometarum*, in ^b *Actis*
Eruditorum Lipsiensium conspici possit ex illustri Stellarum tractu constans.

^a In Cometograph. p. 328, 338, 341.
^b Tom. 2. p. 281. & Tom. 1. 283.

IV.

Cometæ sunt diversorum generum; vel enim ex Solis Conjunctionibus Planetarum nascuntur; vel ex Solis Oppositionibus; aut ab utrisque simul. Et sæpè apparent in eodem Signo in quo Planetæ à quibus fiunt versantur; sæpè in Opposito: Planetis Oppositum Cometam illustrantibus, eodem modo quo Sol, Lunam sibi adversam. Immò & Cometæ sæpè se conspiciendos exhibent, in Signo Medio inter Planetas quibus originem suam debent.

V.

Ad Cometarum productionem requiritur Plurium Planetarum Concurfus in eodem Signo, aut Signi Spatio, & communiter Trium: quod nisi fiat, aut Cometæ non nascuntur, aut minus diuturni.

Concurfus autem hic intelligitur *Platicus*, & laxus admodum: nam sub *Partili Aspectu* (qui ad generandos

dos Cometæ per se non sufficit) nonnunquam expirant Cometæ; quod non sat spatii inter Planetas supersit, ut materia debita hinc inde suppeditari possit.

V I.

Trium Superiorum Planetarum potissima est *Vis in Cometis procreandis*: absque Inferiorum tamen debito concursu non absolvuntur: nec nisi Superiores jungantur in locis Cæli aptis ad materiam Cælestem suppeditandam; circa Asterismos nimirum illustriores.

V I I.

Distinguendum est, (sicut probè notavit Hevelius in Cometographiâ sua) inter Cometæ Conceptum, Natales, Adultam Ætatem, & Senectutem: quibus quilibet Aspectus qui accidit toto tempore quo conspicitur Cometa suo modo concurrit. Ab unius enim Aspectûs calore fovetur & præparatur Materia; ab altero excluditur, & in lucem editur; ab his Aspectibus incrementa capit; illis deficientibus, decrescit; & desinentibus, penitus evanescit.

V I I I.

Notandum etiam est, (1.) Cometæ esse frequentiores sub Conjunctionibus, quàm Oppositionibus: eosque qui ex Conjunctionibus oriuntur, esse sæpè debiliores & minus diuturnos, iis qui ab Oppositionibus generantur. (2.) Quatuor Inferiorum Planetarum Aspectus mutuos, & cum Superioribus; ad Natales & incrementa Cometarum multum conferre: Aspectus autem mutuos Superiorum, & præcipuè Conjunctiones eorum Maximas, & Magnas, tantæ esse Virtutis in Generationibus Cometarum, ut rarò istas non Comitentur: prout ex
a Tabulis

^a *Tabulis Conjunctionum, & Cometarum inter se collatis, clarè patebit.*

Observandum tamen est diligenter: Cometæ (quod etiam de Pestibus, aliisque Effectibus insignioribus est intelligendum) rarò apparere ipso præcise Conjunctionis anno, sed uno aut altero, post vel antè Congressum: cum Saturnus, & Jupiter distant dimidii Signi spatio, aut nonnihil amplius.

^a Ricciol.
Almag.
Tom. 1.
p. 673. &
Tom. 2. p.
5. Hevelii
Cometogr.
ad calcem.

Operatur enim Vis Superiorum, ut sæpè monuimus, ad Signi plus minus distantiam. Et cum hac Cautione proculdubio Regula ab Arabibus tradita est intelligenda; cum à Tempore, ex quo Arabum Schola Astrologica floruerit, Ptolemæi Τελεαβίλλω in eorum linguam conversâ; nullus Cometa incidit in ipsum Conjunctionis Annum: qui tamen vi istius Regulæ dicuntur Cometæ prædixisse.

Doctrinam hanc, non multum forsân à Veritate abhorrentem, probare & illustrare conabimur, exemplis aliquot, ex Hevelio, Lubieniecio, & Ricciolo potissimum depromptis; reliqua Peritorum diligentix relinquentes:

Anno 1532. Sept. 23. St. Nov. Cometa cæpit videri, qui perduravit usque ad octavum Decembris. Hevel. Cometograph. pag. 846. Natales suos debuit, Partili Conjunctioni Solis & Martis in Librà, ubi concurrebant ipsissimo die quo primò apparuit: quibuscum etiam Mercurius Platicè tunc conjungebatur, qui Partiliter Marti uniebatur, diebus antea non multis. Tres autem Planetæ in eodem Signo, Cometæ Generationem permultum promovent. Venus interim in sequentis Signi principio degens Stationaria, & Retrograda; & Jupiter ultimam ejusdem Signi Decadem obtinens, in loco Pleiadibus opposito; ortui & incremento ejus multum contulit. Nec levis accessio fa-

Etā est à *Venere*, *Retrogrado* motu concurrente cum *Sole* & *Marte* in *Librà*; ubi & morabatur usque ad 25 *Novembris*: quo Mense duravit etiam *Cometa* *Vi* *Conjunctionis Solis*, cum *Mercurio* & *Jove*; sed præcipuè ob iteratos concursus *Martis* & *Mercurii*, juxta locum *Pleiadibus* oppositum, ubi *Jupiter* prius ejus materiam accendisset. Evanuit autem circa octavum *Decembris*; *Jove* & *Mercurio* jam promotis, ultrà locum *Hyadibus* oppositum; & *Marte* illum mox deferente. *Fixarum* enim illustriorum, & violentiorum loca; quòd Pabulum administrent *Cometis*; & *Vim* habeant potentiorē; in hac Doctrinā sunt maximi momenti.

^a Pag. 846. Notavit *Appianus* apud ^a *Hevelium*, qui se *Cometæ* hujus cursum studiosissime observasse affirmat; illum primò apparuisse in Signo *Virginis*, duabus horis ante *Solis* ortum; & cursum tetendisse per *Libram* ad initium *Scorpionis* non procul à loco *Martis* Parentis sui. Et nè ignari essemus *Cometas* communiter generari spatio medio inter *Planetas* quibus ortum debuerint; in principio *Virginis* primum luxisse fertur; loco æquidistante hinc à *Marte* & *Sole*, in *Libra*; inde à *Saturno* in *Cancro* degente; & à *Lunā* tunc versante in gradu ejus vicesimo primo; quam etiam non parum huic rei contulisse, non est improbabile.

^b Hevel. Anno ^b 1556. Martii 4. in oppositione *Martis* conspici cepit *Cometa* in 8. gradu *Libræ* juxta *Alam Virginis*. Hoc exemplum est admodum insigne:

Cometa enim apparuit in *Librà*, juxta illustres *Stellas Equinoctii Autumnalis*, ubi *Cometæ* conspici amant. In *Oppositione Martis* videbatur; nam natales suos debuit *Oppositis Planetis*; hinc *Soli* in *Piscibus* constituto; illinc *Saturno*, *Marti*, *Veneri*, & *Mercurio* in *Ariete* degentibus: ad quos etiam, ut originem ejus agnosceremus, celerrimo motu contendebat, quasi versus *Susceptores* & *Parentes* suos sese recipiens, inquit *Gemma Cosmocratica*. 2. 1. Exspiravit autem

autem Aprilis 23; ipso die quo *Mars* & *Venus* signi spatio distarent; licet *Sol*, *Mars*, & *Mercurius* tunc partiliter congredierentur. Unde clarè patet non modo *Martis*, *Veneris*que vis magna in Cometis generandis; sed & *Platici* Aspectus suprà *Partilem* Efficacia.

An. 1558. *Sexto Augusti Cometa* ante mortem *Caroli Quinti*, apparuit vesperi ad *Comam Berenices*, Hevel. 853. Cometam hunc rectè referunt *Rockenbachius*, alique, ad *Oppositionem Jovis*, cum *Marte* & *Mercurio*: in Signo enim *Leonis* erat accensus; & apparuit ad *Berenices Comam*, debità distantia inter *Martem*, *Mercurium*, & *Solem*; qui in *Leone* tunc degebat, in *Quadrato Aspectu* cum *Saturno*, haud longo intervallo à *Pleiadibus* distante.

An. 1577. Effulsit *Cometa* primò in *Peruvia* à *Calendis Novembribus*, sub *partili Conjunctione Jovis* & *Veneris* in *Librà*; quam *Parantem* agnovit, Caudam suam illi obvertendo: quæ^a protendebatur non exquisitè in *partem Solis* ^{a Hevel. Comet. p. 484. 855. 858.} oppositam, sed etiam in *Venerem*: fatentibus *Tychone*, & *Mæstlino*. Non autem tantum luminis à *solà Venere* hausit, ut rectè notavit *Nobilissimus Tycho*: sed à *Jove*, & *Marte* in eodem Signo versante, qui *propinquitate sua radios Solis juvant*, uti optimè observavit *Fromundus*. Apparuit primò circa initium *Capricorni*, ubi situs erat *Saturnus*: tribus *Planetis* existentibus in *Librà*: duobus in *Sagittario*: & *Saturno* degente non longè à *Tropico Capricorni*. Radiis *Solis*, *Jovis*, *Martis*, *Veneris*, & *Mercurii* *platicè* unitis, crevit & adolevit; & *Stationibus Mercurii* per duos pænè menses: confenuit, disjunctione longiori *Martis* à *Venere*; & penitus exspiravit cum plus Signi spatio dissiderent. Plura exempla videri possint in *Libro Anglicano Sermonè* conscripto, cui Titulus *Astro-Meteorologica*: nam ipse probè delassatus, oneri jam pænè succumbo.

De TERRÆ-MOTIBUS.

I.

Terras quidem Vi Planetarum, præsertim Trium Superiorum concuti: ab omni retrò memoriâ credidit Antiquitas.

^a Lib. 2. 79. **E**ffatum *Babyloniorum*, sive *Chaldæorum*, auro contra charius, conservavit nobis ^a *Plinius*, in *Historiâ sua Naturali*, omnigenæ literaturæ penu: ubi docet nos, quod *Babyloniorum Placita Motus Terræ, Hiatusque, & cætera omnia, Vi siderum existimant fieri, sed illorum trium, quibus Fulmina assignant: fieri autem* (quod *Hypothesin* nostram egregiè confirmat) *Meantium cum Solè, aut Congruentium, & maximè circa Quadrata Mundi.* Quibus Placitis volunt, Terræ motus fieri maximè à Tribus Planetis Superioribus: quibus *Fulmina assignare Principes Doctrinæ Viros Babylonios & Etruscos testatur ipse* ^b *Plinius*: fieri autem ab illis, in *Conjunctionibus cum Solè, reliquisque Aspectibus*: maximè autem circa *Tropicos & Æquinoctia*, ^c *Quadrata Kepleri*; quæ cum sint *Quatuor Cæli Puncta* maximè insignia, non ineptè *Quadrata Mundi* dici possint: qua voce, *Cælum* à *Plinio* notari, norunt omnes.

^b Lib. 2. 20.

^c Scalig. in Manil. pag. 174.

Si enim *Quadratum Aspectum*, cum doctissimo *Harduino* intellexisset *Plinius*, longè aliter loquutus esset.

II.

Causas communes habent Terræ-Motus, cum iis quas in Aphorismis de Peste, & Cometis jam recensuimus.

(1.) *Mercurius*

(1.) **M**ercurius cum Sole in Terrâ concutienda plurimum valet; idque sæpe in distantia 10 aut 12 graduum. Σεισμὸς ποιεῖ inquit ^a Ptolemæus. Est ^a Tetrab. 2. 9. enim Planeta violentus & turbidus, Ignis subterraneos potenter excitans & irritans: fortius autem in Statu Retrogrado, quàm Directo; quòd tunc Terræ sit propinquior.

Est autem, quod ad nausæam pænè monuimus, Causa Partialis, non Totalis: aliter enim, secundo quoque Mense fieret Terræ-Motus.

An. 1551. Maii 25. Terræ-Motus in Angliâ: Stowæi Annales. ☿ ☉ ♀ ipsissimo Motûs die.

An. 1563. Terræ-Motus mense Septembris: Thuanus, Stowæi Annales. Inter alias causas socias, ☿ ☉ ♀ in fine Mensis.

An. 1601. Mense Decembris, vigiliâ Nativitatis Domini: Stowæi Annales. ☿ ☉ ♀.

(2.) Aliquid confert etiam & Conjunctio Solis cum Venere: nec nihil, mutui Mercurii & Veneris Congressus; qui plurimum possunt accedente Marte, nec Sole multum ab illis digressio; qui cum Marte terras etiam concutit.

(3.) Saturnus cum Inferioribus potenter Terras movet.

An. 1509. Sept. 14. Terræ-Motus Constantinopoli; qui Octodecim dies duravit. Lycosthenes. ♄ ☉ ♀ circa Æquinoctium.

An. 1538. Sept. 27, 28, 29. Terræ-Motus Puteolis. Fro-mund. Cardinal: ☐ ♄ ☿ non procul ab Æquinoctio.

1538. Jan. 20. Terræ-Motus Basileæ, Lycosthen. ♄ Stati-onarius ab unâ parte Æquinoctii Autumnalis: sub-appulsum autem Lunæ ad alteram, Civitas tremuit.

An. 1551. Jan. 28. Terræ-Motus Olyssopponæ. ♄ ☉ ♀ ♀ in Aquario simul degentes.

(4.) Nec

(4.) Nec minus Virium habet *Jupiter* cum Inferioribus, ad Terram concutiendam.

An. 1539. *Maii* 11. *Terræ-Motus Basileæ*. *Lycofthen*. ☾ ♀ 4 in ♀ & ☐ *Cardinal*. h 4.

An. 1569. *Maii* 14. *Terræ-Motus Bruxellis*. *Gemmæ Cosmocraticæ*. 2. 2. 8 4 ♀ in Tropic. ♂ ♂ ♀. ☉ circa *Hyadas*. h ☿ circa *Æquinoctium Autumnale*.

An. 1638. à *Martii* 17, ad 24. *Terræ-Motus in Calabria*. *Kyriander*. ♀ in ♀ opponit *Venerem Stationariam*. Per *Hebdomadem* duravit oppositio; quo tempore *Luna* ab omnibus *Planetis* afficiebatur, excepto *Saturno*. die 17, 18, *Luna* & *Mercurius* opponebantur; *Sol* & *Luna* diebus 19, 20. *Jungebatur Jovi*; & *Veneri* opponebatur, tribus sequentibus diebus: & ultimo demum die cum *Marte* concurrebat. Erat quoque tunc partilis ☐ h 4. & *Luna* in iisdem locis degebat, quibus versabatur ultimo *Terræ-Motu Sept. 16. 1636*.

An. 1639. *Terræ-Motus in Italia*, *Sept. 23. ♂ 4 ♀* circa principium *Sagittarii*; *Venere* tunc *Pleiadas*, & *Jove Hyadas* respiciente: quem positum etiam obtinuit in *Terræ-Motu* qui incidit *Dec. 19. An. 1638*.

An. 1680. *Eruſſat Vesuvius Mart. 23. 4 8 13. 2 8 26* circa *Pleiadas*, h in Tropic. ♂ circa *Æquinoctiale punctum Arietis*; ☉ ♀ in ejusdem Signi gradibus non longè dissitis.

An. 1685. *Sept. 23. iterum vomuit. 4 ♀ ♀* haud procul à se invicem distant.

(5.) Quod si Superiores cum Inferioribus Terram quatunt; Vis Mutua Superiorum nullo modo est dubitanda; quòd adeò apertè ex *Terræ-Motu* Historiis patet, ut non est quod Tempus teramus, in hac re ulterius probandâ. Sufficiat modò in *Doctrinæ* hætenus traditæ confirmacionem & illustrationem sequentia *Corollaria* subjecisse.

(1.) *Aspectus*

(1.) Aspectus Jovis cum Sole, Mercurio, & Venere, quamplurimum posse in Terrâ concutiendâ.

(2.) *Oppositiones* Jovis & Inferiorum, crebrius Terras movere; quam *Conjunctiones*.

(3.) *Platicam* Distantiam, præsertim in *Oppositionibus*, etiam ad 14 aut plures gradus; esse potentiozem *Partili*.

(4.) *Opposita Tauri*, & *Scorpionis* Signa, in Terræ-Motibus sunt valdè notanda, præcipuè propter *Pleiadas*, & *Hyadum* vicinitatem; quæ^a Terras movent.

Quod velim ut notare non dedignentur, Mathematici *Parisienses*; si modò verum sit quod in^b *Eruditorum suorum Diariis* est observatum, *Urbem* suam bis tantum tremuisse; *Aprilis* nimirum sexto An. 1580. & *Maii* 12. St. N. 1682. Priori autem motu, ☉ & conjuncti degebant sub finem *Arietis*; & *Venus Pleiadas* occupabat: Posteriori, ☿ in fine *Arietis* versabatur; *Sole* interim & *Venere* commorantibus juxta *Pleiadas*.

^a Ptolem.
Tetrab. 2.
12.

^b *Journal de Savans*
Jun. 1.
1682.

De Fulmine & Fulgure.

I.

*Fulmen rectè sequitur Terræ-Motum; cum ex eadem constent
Materiâ Terreſtri; eaſdẽque habeant originis è Cœlis Cauſas.*

Fulmen ex Sulphure & Nitro conficitur, & particulis Terreſtribus, quæ celerioreſ ejus inflammationem paulatim remorentur; eò pænè modo quo Pulvis Pyrius conflatur; quo in ſuum exitium præceps Humanum genus, non imitabile Fulmen, auſum eſt æmulari. Loca autem Maritima, & Tremoribus aſſueta; eaque quæ Fodinis, Vitriolo, & talibus Foſſilibus abundant, ſunt Fulmini maximè obnoxia; propter materiam quam ſuppeditant; nam Mare etiam, Nitrum & Sulphur adminiſtrat. Conſulantur autem de iſtis rebus *Rei Meteorologica* Scriptores; nos cauſas Cœleſtes breviter percurramus.

^a Vid. cap.
de Aſpect.
Solis &
Lunæ.

(1.) Quilibet ^a Lunaris Aſpectus cum Sole ſuam Symbolam confert ad Fulmen producendum.

Oppoſitio autem plus valet conjunctione: & Trinus atque Sextilis Poſterior, Priori.

^b Ptolem.
9. 9. &
εροντας
αλεξανδρ
τε, & φλο-
μης, & χα-
σμα, & &
σιν, & &
σιν, & &

(2.) ^b Mercurius autem cum Sole, frequentius tonat, & fulgurat quam Luna. Vid. *Kepleri Ephemeridas* An. 1622. April. 25. An. 1623. Jan. 5, 7. Aug. 10, 11, 12. An. 1625. Jul. 5. Aug. 21, 22. An. 1626. Jun. 15, 16, 17. Aug. 11. An. 1627. Aug. 18, 19, 20. An. 1628. Maii 1, 3, 4. Jul. 4. An. 1629.

An. 1629. Jun. 15. Vide etiam *Tabellam*, in libro Anglicano cui Titulus, *Astro-Meteorologica*, pag. 143. & supra in Aspectibus ☉ ☿.

(3.) Aspectus etiam *Mercurii* & *Lunæ*, Fulmen & Fulgur producant; reliquis Causis ritè dispositis, & concurrentibus.

(4.) *Venus* cum *Sole* tonat; cum *Mercurio* (quod *Albomasari* rectè notatum) sæpè; cum *Marte* sæpissimè; præcipuè in distantia *Septem* graduum.

(5.) *Tres Superiores* quammaximè tonare, docuere Antiqui; & nos ^a supra notavimus; nec ulterius hic Lectorem detineam, modò sequentia observet:

^a In cap.
de Aspek-
tibus.

(1.) Tonat apud nos communiter à Mense *Aprilis*, ad *Octobrem*.

(2.) ☉ ☿ maximè fulminat; si eodem Tempore sit Aspectus ☿ ☿. Quod contigit *Sept. 18. St. Vet. 1591. Purchasius* Tom. 4. pag. 1679.

(3.) Fit Fulmen Vis Immanis, sub Multiplicatis sive Compositis Aspectibus Superiorum cum Inferioribus; ex diversâ Radiorum mixturâ; præcipuè sub concursu ☿ ☿ ☿.

(4.) Planetæ in ☿ & ☿ Mense *Februarii*, Fulminibus conferunt; non minus quam in ☿ & ☿ mense *Augusti*.

(5.) Fulmen forsan est minus noxium sub Conjunctionibus, quàm Oppositionibus; & sub solitariis Aspectibus quàm complicatis. Fulmen autem noxium præcipuè producit à *Saturno* & *Marte*; præsertim cum *Saturnus* & *Mercurius* sint in æquali distantia à *Marte*; hic ab uno latere, ille ab altero.

De Maris, Fluminumque Motibus, & Inundationibus.

I.

Motus Maris Generales & Ordinarii; Diurnus nimirum, ab Oriente in Occidentem, intra Tropicos: Annuus in Boream aut Austrum pro Solis Declinatione: & Motus ἀνδάλις, à Tropicis ad usque utrúmq; Polum; à Sole potissimùm dependent.

^a Temrb.
^{1.} 2.

^a **P** *TOLEMÆUS* tribuit *Soli* τὴ φύσεως ὑδάτων; quod optimè, siquid video, probat *Vossius* de *Motu Marium*; & *Varenius* in *Geographia suâ Generali*.

II.

Motus Generalis, qui Æstus vocatur, sive Fluxus & Refluxus Marium, Fluminúmq;: à ^b Lunâ potissimùm dependet.

^a *Prolem.*
ibid.

L Unæ enim Motum observant Æstus; intumescentes pro accessu ejus ad Meridianum; detumescentsque pro ejus recessu: idque quotidie tardius, prout Luna indies ferius ad idem Punctum pervenerit. Crescunt quoque Æstus in Noviluniis, & Pleniluniis, cum Luna directis Radiis Solem aspiciat; decrescunt autem in Quadris, quando illum obliquè intueatur: quæ casu tantum fieri, absque ullo Physico & naturali nexu, omninò improbable est; ut contra *Vossium*

um observavit acutissimus ^a Wallisus nostras. Totam autem hanc rem, ego tenuitatis meæ conscius, Wallisi, Newtoni, Flamstedii, & Hallæi sagaci Ingenio relinquo; interim rogans, ut ista benè recipiant; nam cum multiplici experièntiâ nitantur; in *Hypothesibus* formandis in consilium sunt adhibenda: nè novi Opifices & Ædificatores Mundi, *Hypothesium* Regno & Licentia ad omnia abuterentur.

^a Vid. *Philos. Transact. Societ. Anglic. tom. 1. num. 16. 34. & Newtoni Philosoph. Nat. Princip. Mathematic.*

III.

Intumescentiæ Extraordinariæ & Majores, à non unâ Cælesti causâ dependent.

1° **T**Empore *Æquinoctiorum* maximam esse intumescèntiam, tradidit Antiquitas, & communis testatur experièntia; & Ratio, quam ^b supra attulimus, suadere videtur. Vid. *Philosoph. Transact. Societat. Regal. Vol. 5°* ^b *Aphor. 13. Paragr. 9.* *Num. 64.*

2° Luna in *Perigæo*, quòd tunc Terræ sit vicinior, altius Aquam attollit, quàm in *Apogæo*: & ferè omnes *Inundationes Prodigiosæ*, fuèrè Lunâ in *Περυσισμῳ* existente. Vid. *D. Childrey in Philosophiâ Baconicâ*; & *Philosoph. Transact.* ubi suprâ.

3° Æstus frequentissimè augentur appulsu *Lunæ* ad *Mercurium*, aut *Venerem*. Hinc fit ut maxima intumescèntia, sit duobus tribúsve diebus ante vel post *Lunationem*; pro ratione positûs & distantiae *Mercurii* aut *Veneris* à *Sole*. Sic post *Novilunium* Mense *Augusti* 1676. Æstus noctu insigniter crevit, post appulsu *Lunæ* ad *Venerem*.

4° Aspectus Martis cum Luna insigniter Aëstus augent. ^aVir solertissimus, & curiosæ felicitatis in Naturâ indagandâ; maximam intumescantiam fuisse die altero ante Conjunctionem Solis & Lunæ factam die 26 Maii 1663. non ob solam Lunæ Περίελευσην (ut ille autumat) quæ tribus istis diebus erat Communis; sed ob Martem quocum conjungebatur die 24. Quem Effectum Marte sic posito, non semel expertus sum; & tutò expectare possis.

^aD. Hook. in
Hisor. Reg.
Societat.
Angl.
pag. 179.

V I.

Non Lunæ tantum, sed quorumlibet Planetarum Aspectus, conjuncti præsertim, oppositique, Aquas attollunt; præcipuè qui longioris aliquantum moræ fuerint: nam cum intumescantia fiat, ^ararefactione Aquæ à Luce & Calore profectâ, non minus quam à resolutâ nive, & imbris; diuturnior moræ agentis est efficacior.

^aVide Tof.
suam de Mo-
tu Marium.

Fermentatione quadam attolluntur Aquæ, quâ rarefiunt, & intumescunt immensum in modum: unde non est dubitandum quin satis fuerit Aquæ in Rerum naturâ, ad totum Orbem diluvio obruendum; modò supponamus, illas continuis tot dierum pluviis, & exundante Oceano, Fluminibusque auctas; intumuisse etiam Ventorum agitatione, & Calore Corporum Cœlestium, à quibus Aquas mirè attolli, Aëstus, præcipuè sub Æquinoctiis, & diræ Inundationes, quæ similem ruinam minatæ sunt, satis testantur: quod ingeniosissimo Auctori Theoriæ Telluris considerandum relinquo.

^aPtolm.
2.9.

(1°) ^cVenus Aquas attollit, maximè in Elongatione suâ à Sole; quæ est quædam quasi Oppositio. Notavit Keplerus in Ephemeridibus suis, Danubii, aliorumque fluviorum exundationes, è quibus sequentes huc transulimus, quibus Venus contulisse videtur.

An. 1622.

- An. 1622. Febr. 13. Inundatio; Pons ruptus. ♀ elong. à
 ☉ grad. 47.
 An. 1622. Mart. 17. Fluvius crevit. ♀ grad. 43.
 An. 1623. Jun. 11. Exundab. Danub. admodum ♀ gr. 30.
 Dec. 26. Auctus Danubius. ♀ grad. 30.
 An. 1624. Febr. 18. Auctus Fluvius. ♀ grad. 47.
 An. 1625. Jan. 15. Danub. crevit. ♀ grad. 30.
 Maii 3. Aucti anes ♀ grad. 38.
 Maii 3. Auctus Danub. ♀ grad. 38.
 Aug. 20. Danub. Crevit. ♀ grad. 43.

Venus autem *Soli* juncta, auget aquas, diebus inundationem præcedentibus; gradatim enim nonnunquam Aquæ rarefiunt, Lucis, Calorisque quasi Fermentatione quadam; nec in totum pluviis, aut Fontibus subterraneis, hoc est tribuendum.

(2.) ^a *Mercurius* cum sit pluvius & ventosus proculdubio amnes auget. Et conjunctio ☉ ♀ ♀ quamplurimum Aquas attollit.

^a Εν τοῖς ἀνατολικοῖς αὐξήτικός.
 Ptolem.

(3.) ^b *Mars* cum *Venere* aut *Mercurio* omnes auget; maximè autem cum *Venere*; quòd motum præne habeant æqualem: quocum etiam Conjuncta plus potest, quam cum *Saturno*; quia *Mars* est calidior, & vicinior.

^{2. 9.}
^b Alkindus,
 Gaphar;
 de pluviis
 imbribus,
 &c. Edit.
 Venet. An.

1507. Arabes, Indique, apud Escuidum. τὰ δὲ ὑπὸ Ἑρμῆος. Ptolem. 2. 9.

(4.) Duo ^c *Superiores* licet per se sint Naturæ *Siccioris*; Inferiores tamen, *Martem*, immò & seipfos mutuò aspicientes, modò Inferiores ritè concurrunt; sunt causa validissima Inundationum.

^c Sub Saturni Dominio ἰσχυρὸς ὅ ἐν τῇ θαλάσῃ γενήσονται.

ἡσυχασαὶ ἢ ὑδάτων, καὶ πάλιν πλημμύραι· οἱ δὲ πῆλαμοι ὑπερμείσει γενήσονται τοῖς ὑδασι.
 Sub Jove; συμμετρως αὐξήσονται. Ptolem. 2. 9.

(5.) Ap-

(5.) Appulsus Planetarum ad quasdam è violentioribus Fixarum, amnes augent: *Sirio* enim (immo & *Pleiadibus*, *Hyadibusque*) *Maria* turgescere non vanè credidit Antiquitas.

Et sunt quædam partes *Zodiaci*, pluviosæ admodum & turbidæ; quarum Vis in Inundationibus frequentissimè conspicitur; quales sunt, *Ultimæ Arietis Partes*; *Primæ Tauri*, & *Ultimæ* à grad. 24. ad finem. *Ultimæ Cancri*, *primæ Leonis* & *Piscis* ejusque *Partes Oppositæ*.

Æquinoctia etiam, & *Tropici*; præcipuè autem *Gemini* & *Sagittarius*, omnium potentissimè aquas attollunt; adeò ut *Planetæ in istis Signis positi sint frequentissima Causa Inundationum*. Nè igitur spernantur sequentia monita; immò *Oracula*, licet *Cassandræ Fato*, non nunquam *Credita Teucris*; nam audacter assero, (cum sciam ex hujus Artis principiis Inundationes aliquoties prædictas fuisse) consultissimum fore si *Lugduni Batavorum hujus Artis Professor constituatur, qui isti negotio perpetuò invigilaret*: neque enim hoc ex nimio fervore, aut confidentiâ dictum fuit (quod *Eruditissimi* ^a *Actorum Editores*, in Auctore Operis *Astro-Meteorologici* culpæ videntur), sed ex frequenti usu & experientiâ; & amore in Gentem illam, quæ tot clades inundationibus perpeßa, monitum hoc à me extorquere videbatur.

^a Aët. à
Lipſiens,
Tom. 7.
pag. 24.

(1.) ☉ ♂ in *Librà*, ♄ in *Geminis*, & ♀ ♀ in opposito *Sagittarii* Signo, Inundationes pariunt.

(2.) Aspectus ♄ ♂ amnes augent ut plurimum in ♄, ♄, ♄, ♄.

(3.) Pro-

(3.) *Prospiciat sibi Roma cum Planetæ congregiuntur in Librà; præsertim si duo è Superioribus ibi concurrunt. Tunc enim Tiberis inundare solet: & Fluvius iste auctus ævus* ^{a Hist. 3.9.} *erit, potius, quam religiosus vates, ac monitor; ut* ^a *Plinii flosculis utar. Quod ob similes causas evenit, ut uno exemplo hoc illustrem Oct. 8. An. 1530. hor. noct. 11. referente Mizaldo, & Lycosthene.*

(4.) *Caveat Hollandia, cum Signum Sagittarii occupatur à Pluribus Planetis; quod fieri solet Mensibus Octobris, aut Novembris, quibus Venti in istis Regionibus potissimum debacchantur, & crebræ Inundationes fiunt: Præsertim, si unus vel duo è Superioribus ibi morentur; occupetque unus Principium, alter finem istius Signi: & alius Planeta oppositum Geminorum Signum teneat.*

Ann. 1521. Nov. 1. St. Vet. *Festo omnium Sanctorum, Zelandi, Hollandi, & Brabanti exundationem atrocem experti sunt; quæ Circiter 72 Pagi sunt obruti.* Fromund. Meteorolog. lib. 5. cap. 1. Art. 8. & Stowæi nostratis Annal. *Jupiter & Mars tunc Sagittarium occupabant; hic primam, ille ultimam illius Decadem.* Accuratus autem ad Calculos Astronomicos redigantur loca quæ Planetæ tunc obtinuerunt, & diligenter observentur; nam permagni est momenti. Quin & sub simili situ istorum Planetarum, *Tempestas mirabilis cum diluvio contigit in Languedociâ, An. 1557. circa 1° Sept. Gemmæ Cosmocrit. lib. 2. 1.*

Ann. 1570. *Mensis Novembr. diebus secundâ & tertiâ St. N. Diluvium oppido miserandum in Hollandiâ, Zelandiâ & Frisiâ, Gemmæ Cosmocritic: lib. 2. 2. Sagittarium iterum simili postu occupant Mars & Mercurius.*

An. 1686.

An. 1686. Nov. 22. St. N. *Dira Inundatio Groningæ.*
☉ ♀ in principio ♄. ♀ in Librâ. Nec dissimilem ū-
tum obtinuere Planete, in Inundatione depiorandâ quæ
Hamburgi contigit Decembr. 7. St. N. 1685. Nam *Satur-*
nus & Mars Libram tenebant; dum *Jupiter, Sol, Venus, &*
Mercurius totum *Sagittarii* Signum occuparent.

Parcat autem mihi, *Populus Belgicus*, Literis Armisque
inclytus; si eorum misertus, in Fata Gentis suæ iam cu-
riose inquisiverim: cum hoc non astu doloque fecerim,
sed pietate & amore accensus; ut præmoniti, ad istiusmodi
mala præcavenda, paratiores essent.

De Ventis, & Tempestatibus.

I.

Ventus est Aër à Calore Cœlesti impulsus.

PER Aërem autem hic intelligimus, totam illam Miscellam, sive colluviem particularum, quæ Atmosphæram constituunt, & Terram circumdant. Et *impelli* illas dicimus, non tantum moveri, aut descendere ab altioribus ad decliviora gravitate suâ; *impelli* autem à Calore Cœlesti eo modo putamus, quo Alimenti crudæ particulæ, à Calore Ventriculi & Intestinorum agitantur. Nec enim *Ventus*, (observante etiam ^a *Tachenio*) *aliter gignitur in* ^a *De Morbo Macrocosmo, quàm in Microcosmo.* *Principe.*

II.

Sol non est Unica Causa Ventorum; sed reliqui etiam Planetæ, & Stellæ Fixæ, concurrunt ad eorum productionem.

VEntos ^b *Solis* impulsu agi tradidère Veteres; & optimè probavère quidam è Recentioribus: at ab Unius *Solis* Calore, omnes qui uspiam Terrarum sunt Venti, produci posse, mihi nunquam persuaderi potuit. Fateor rem hanc adhuc in Naturæ Obscuritate latere; quam dies forsan in lucem extrahet, & longioris ævi diligentia; si & suam ultrà adhibere non dedignabitur diligentissimus, & acutissimus *Hallæus* nostrâs. Interim, donec Veritas clariùs è

Z

Tenebris

^b *Seneca, Plinius, Varenus, Vossius, Hallæus in Philosophic. Transaction. Anglicæ. Vol. 16. num. 182. & A.T. Lips. Tom. 6. p. 509.*

Tenebris emergat, fruantur Homines sequentibus Observationibus, non usquequaque contemnendis.

(1.) In *Zonâ Torridâ*, præcipuè sub *Æquatore*, Motus Aëris in Mari est *Solisequus*; & continuus *Ventus Orientalis* ut plurimum spirat: propter *Solis prædominium*.

(2.) Sub *Elevatione Septentrionali*; Motus Aëris *Naturalis*, est à *Boreâ ad Austrum*; Stellis Fixis circa Polum Arcticum Aërem Frigidum propellentibus. *Impulsus* enim Aëris est à *Stellarum Fixarum* luce & calore; cum *Planetæ* eoque non pertingant. Frigus autem à Poli distantia à *Solis* Planetarumque Semita; & ab Interstitiis inter Asterismos, Stellarum Vacuis.

(3.) Reliqui *Venti Cardinales* præter *Aquilonem*, proveniunt à *Planetarum prædominio*; qui cum sint immediato ordine, validè positi, in debitâ distantia, & sub circumstantiis calorem generantibus; vincunt Statum Aëris naturalem, & in nostro Climate, plerumque movent *Ventos Calidos*; *Australes* nimirum, aut *Occidentales*: at sub Frigido Cæli positu, redit Status Naturalis, & flat *Boreas* à Polo Arctico.

(4.) In *obliquâ Sphærâ*, *Sol* non potest esse *Causa adæquata* Ventorum; quia sunt varii & mutabiles, & ab omni Plagâ spirantes, nec tantum ab Orientali, ut in *Rectâ Sphærâ*.

(5.) *Causa adæquata* Varietatis Ventorum in *Sphærâ Obliquâ*; est ab *Habitudinibus Planetarum Frigidorum, Calidorumque* inter se; & cum ejusdem generis *Stellis Fixis*; & ex diversa Cæli Facie, pro diverso Horizonte; qui & diversimode Aërem stringit. Sub qualibet enim Poli *Elevatione*,

tione, aliquantum variat Ventus; uno forsan Plagæ puncto, pro uno Elevationis gradu. Nec est quid injucundum, diversos Aëris Status contemplari sub *Sphærâ Obliquâ*; quæ eò plures habet Caloris, Frigorisque vicissitudines; & acriores Ventos, magisque varios; prout locus plus, minúsve distet à *Terræ medietullio sub Æquatore*: ubi Venti sunt plerúmque Orientales, Stati & Constantes; Planetis Horizontem non Stringentibus, nisi in Orientali & Occidentali ejus Plagâ; secus ac fiat in *Sphærâ Obliquâ*, ubi versus Australem, Borealémve Horizontis Plagam declinant; quo situ Aërem diversimodè modificant.

(6.) In nostro *Climate*, sub *nebuloso* Aëris Statu ferè flat *Eurus*; sub *Pluvio*, *Auster*, aut *Zephyrus*; sub *Sereno*, *frigidòque*, *Boreas*. Et licet sit difficile qualitates Ventorum determinare, quæ variæ sunt pro ratione locorum à quibus Spirant; usu tamen apud nos compertum est, è Ventis *Cardinalibus*, *Meridionales* & *Occidentales* esse *Calidos*; *Septentrionales*, *Frigidos*; *Orientales*, *Septentrionalibus* *calidiores*; *Frigidiores* autem *Occidentalibus*, *Meridionalibusque*.

(7.) Quando nullus è Planetis, vel tantum *Luna*, *Solis* ortum prægreditur; manè fiat sæpe Frigidus Ventus à Boreali Plaga. Cum Ventus mutatur à calidiori ad Frigidiorum Plagam: tunc aut aliqua è Corporibus Cœlestibus *Horizontem* subeunt; aut fit *Hiatus*, discessu Planetarum à seinvicem; *Lunæ* præsertim, aut *Mercurii*; interrupto Ordine & Serie eorum; quo nisi in casu rarò Ventus in *Boream* mutatur: Cum autem è contrà, fit Mutatio à Frigidâ ad Calidam; aut quædam *Astra* suprà *Horizontem* emergunt; aut quæ antea nimio intervallo disjuncta essent, intra debitam distantiam sibi invicem accedunt.

(8.) In Tempestatibus; quò major est Arcus Cœli qui à Planetis afficitur; cò vehementiores Venti excitantur.

(9.) Sol aut Luna appulsu ad *Æquinoctia*, Ventos in *Orientalem* Plagam determinat: & plurimi Planetæ circa *Tropicos* & *Æquinoctia*; *Eurum* movere solent.

(10.) Plures *Oppositiones*, calidos Ventos procreant; Occidentales putà & Meridionales: & *Auster* rarò spirat, sub *solis Conjunctionibus*, nisi Planetæ valide admodum ponantur; frequentius autem sub isto Cœli positu *Eurus* flat, si modò quinque aut sex Signa occupentur.

(11.) *Aspectus Multiplicati*, & *Complicati Inferiorum* Planetarum sunt vehementes; vehementiores autem, cum *Superiores* accedant. Nulla enim forsan est Tempesta paulò violentior; ad quam non concurrunt *Superiores* Planetæ: inter quos, *Jovis* *Aspectus* multiplicati cum *Inferioribus* sunt maximè violenti; præcipuè, accedente aliquo *Aspectu Saturni*, & *Martis*.

(12.) Tempestates *diurnæ*, & *continuæ* per aliquot dierum Spatium; *Superiorum* motui tardo; Platicæ Planetarum Distantiæ; & *Inferiorum* Stationi, Tarditati, aut Retrogradationi, potissimùm sunt tribuendæ.

(13.) In Tempestatibus sunt plerùmque; 1° Congressus plurium Planetarum in uno Signo. 2° Aliqua ut plurimum Oppositio, Platica nimirum & laxa: aut Planeta Commorans in Opposito Hemispherio. 3° Ordo Planetarum *continuus*, præsertim obliquus; & quatuor aut quinque Signa ut plurimum occupata. 4° *Positio Valida*, in locis Cœli *Turbidis*: quæ tantæ sunt Virtutis, ut nullæ forsan sint Tempestates

pestates paulò vehementiores; in quibus quamplurimi Planetarum, non sint positi in aliquibus istorum locorum; quorum singuli sunt magis aut minus turbidi. 5° Duo Planetæ in principio Signi; alter in fine, & alius sub medium oppositi Signi, sunt admodum vehementes; præsertim in *Geminis*, & opposito *Sagittarii* Signo. *Leo* quoque, *Virgo*, & *Libra* sunt Signa admodum turbulenta; necnon & notissimæ Constellationes *Pleiadum*, *Hyadumque*.

Doctrinam hanc. uno aut altero Exemplo illustrabimus.

Aug. 19. 1554. *Dira Tempestas ob Cauri violentissimi sævitiam procellosam.* Stadii Tabul. Bergenf. pag. 203.

Talis erat Cœli Facies

♄ 28 ♀. ♄ 19 ♂ Tard. ♄ 5 ☉ 29 ♀ 29 ♀ ♄ 7 ♀ St.
♄ 27 ♀ B.

Hic vides 1° quinque Signa occupata. 2° Plures Planetas in uno Signo; unum in principio, duos circa finem, & alterum in opposito *Piscium* Signo. 3° *Mars* est Tardus, *Saturnus* R. 4° ♂ ♀ ♄. & *Caurus* proritur à *Jovis* & *Mercurii* cum *Arcturo* copula; cui soli Tempestatem hanc *Stadius* acceptam refert. 5° Singuli pænè Planetarum sunt in locis Cœli Turbidis: *Luna* nimirum circa *Pleiadas* versatur, tendens ad *Hyadas*. *Mars* in loco violento admodum; *Venus* & *Mercurius* juxta *Æquinoctium* Autumnale, *Saturnum* Retrogradum opposcentes; & ad *Conjunctionem* cum *Jove* Stationario tendentes.

Nov. 12. St. N. 1624. *Violentissima Tempestas, quâ Comitæ Mansfeldii navis periit.* Calvisius. Fromund. Meteor. lib. 2. cap. 3. art. 13.

♄ 1 ♀. St. 25 ♀ St. ♄ 20 ♂ ♄ 20 ☉ 23 ♀ B. ♄ 3 ♀ 10 ♀.

1° Hic est Ordo Planetarum continuus in quatuor Signis.
2° Plures Planetæ in uno Signo; *Saturnus* nimirum in principio *Virginis*, *Jupiter* circa finem; uterque *Stationarius*, & in-
tra

tra Spheram activitatis suæ. 3° ☿ ☉ ♀ in 8 Pleiadum. ♀ ☿.
5° ☿ ♀ ♄. in Sagittario, & ☿ ☿ ♀ nuper elapsa. 6° Omnes
Planetæ in locis Turbidis.

An. 1639. Dec. 27. St. Vet. *Vehemens Tempestas*, &
Ominosa. Vide Vitam *Gulielmi Laud*, Archiepiscopi *Can-*
tuariensis.

♄ 20 ☿ ♀ 1 ♀ Tard. 23 ♄ Tard. ♄ 15 ☉ ♄ 2 ♀ 17 h.
II 13 ♄.

Hic 1° quinque Signa possidentur. 2° Mars est circa *Plei-*
adas. 3° duo in *Sagittario*, unus circa principium; alter
isque unus è *Superioribus*, in ultima Signi Decade; & *Luna*
in opposito *Geminorum* Signo. 4° *Jupiter* & *Sol* circa *Tro-*
picum Hyemalem, hic ab uno ejus latere; ille ab altero.
5° h ♀ in ☿.

Aug. 30. St. Vet. 1658. *Vehementissima Tempestas*; paucis
diebus antè mortem *Cromwelli*, Angliæ Pseudo-Protectoris.

♄ 4 ♄. ♄ 16 ☉ 24 ☿ ♄ 4 ♀ 17 h. 21 ♀
☿ 19 ♄.

Hic quidem quatuor tantum Signa occupantur; sed ea
continuo ordine, & violenta; omnesque Planetæ sunt in
Locis Turbidis; & Superiores cum Inferioribus implican-
tur; plurisque Planetæ unum Signum occupant.

Reliqua quæ ad hanc rem explicandam requiruntur, è
primâ hujus Operis parte peti possunt: neque enim tantum
mihi otii est, ut actum agam.

F I N I S.

ADDENDA, ad Pag. 21.

Grad.		Grad.
1		29
2		28
3		27
4		26
5		25
6		24
7		23
8	<i>Gradus</i>	22
9	<i>Antiscii.</i>	21
10		20
11		19
12		18
13		17
14		16
15		15

6

N. 1190.